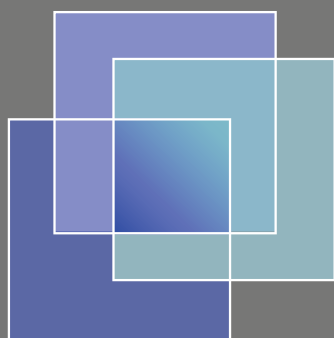

International
Labour
Organization

Efectuarea inspecțiilor muncii în construcții

Ghid pentru inspectorii de muncă

Organizația Internațională a Muncii

EFFECTUAREA INSPECȚIILOR MUNCII ÎN CONSTRUCȚII GHID PENTRU INSPECTORII DE MUNCĂ

**Direcția Administrarea Muncii,
Inspecția Muncii
și Securitate și Sănătate în Muncă**

Copyright © Organizația Internațională a Muncii 2017

Publicat pentru prima dată în anul 2017

Publicațiile Biroului Internațional al Muncii se bucură de protecția drepturilor de autor, în baza Protocolului 2 la „Convenția universală privind drepturile de autor”. Reproducerea unor scurte fragmente din aceste publicații este, însă, permisă, cu condiția menționării sursei. Pentru obținerea drepturilor de reproducere sau traducere, se va adresa o solicitare Biroului de Publicații (Drepturi și licențe) din cadrul Biroului Internațional al Muncii, CH-1211 Geneva 22, Elveția, sau la adresa electronică: rights@ilo.org. Biroul Internațional al Muncii salută solicitările de acest gen.

Bibliotecile, instituțiile și alți utilizatori înregistrați la organizațiile care se ocupă de protecția drepturilor de reproducere, pot face copii după aceste materiale, în conformitate cu autorizațiile care le sunt emise în acest scop. Pentru a identifica organizațiile, care se ocupă de protecția drepturilor de autor în țara Dvs., vizitați pagina web: www.ifrro.org.

ISBN: 978-92-2-0336496 (print)

ISBN: 978-92-2-0336502 (web pdf)

Catalogarea OIM în Datele de Publicare

Denumirile utilizate în publicațiile OIM, în conformitate cu practica Națiunilor Unite, precum și prezentarea materialelor din aceste publicații nu exprimă, în nici un caz, opiniile Biroului Internațional al Muncii cu privire la statutul juridic al unei țări, al unei zone sau al unui teritoriu sau al autorităților care le guvernează, și nici la delimitarea granițelor acestora.

Responsabilitatea pentru opiniile exprimate în articole, studii și alte lucrări le revine exclusiv autorilor, iar publicarea lor nu echivalează cu o susținere a opiniilor exprimate în aceste materiale din partea Biroului Internațional al Muncii.

Referirile care se fac la denumirile unor firme, produse și procese comerciale nu implică faptul că sunt susținute de Biroul Internațional al Muncii, iar faptul că anumite firme, produse sau procese comerciale nu sunt menționate nu constituie un semn de dezaprobare a acestora.

Publicațiile BIM și produsele electronice pot fi obținute în marile librării și platforme de distribuție digitală, sau direct pe pagina web: ilo@turpin-distribution.com. Pentru informații suplimentare, vizitați site-ul nostru pe Internet: www.ilo.org/publns sau contactați ilopubs@ilo.org.

PREFAȚĂ

Industria construcțiilor utilizează o pondere semnificativă din forța de muncă atât în țările industrializate, cât și în țările în curs de dezvoltare. Aceasta se caracterizează prin: natura în continuă schimbare a operațiunilor desfășurate pe șantierele de construcții; lanțurile contractuale extinse, cu raporturi deseori neclare între contractanți, subcontractanți și muncitori independenți; activități multiple desfășurate simultan de diferite companii; utilizare extinsă a lucrătorilor migranți; încălcări manifeste ale drepturilor muncii și aspectul extrem de periculos al majorității operațiunilor sale. Prin urmare, acest sector constituie o prioritate pentru inspectoratele de muncă din întreaga lume.

Relația de muncă (raportul juridic dintre angajatori și salariați) în activitățile de construcții este deseori neclară, iar acest fapt duce, în mod regulat, la refuzul accesului muncitorilor la anumite drepturi și beneficii. Pe lângă aceasta, deseori muncitorii sunt expuși la numeroase pericole din cauza furnizării necorespunzătoare a măsurilor de control al riscurilor.¹ În consecință, condițiile de muncă pe multe șantiere de construcții nu pot fi considerate „decente”, deoarece lucrătorilor nu li se poate garanta un mediu de muncă echitabil, just, sigur și sănătos.

După cum este definit în art. 3 al „Convenției OIM nr. 81/1947 privind inspecția muncii”,² inspectorii de muncă au un rol esențial în asigurarea unor condiții de muncă decente pentru muncitorii din toate sectoarele economiei, inclusiv în construcții:

- să asigure aplicarea dispozițiilor legale referitoare la condițiile de muncă și la protecția lucrătorilor în exercitarea profesiei lor;
- să furnizeze angajatorilor și muncitorilor informații și îndrumări tehnice cu privire la cele mai eficiente mijloace de respectare a prevederilor legale;

¹ Un „pericol” are potențialul inerent de a provoca vătămări corporale sau daune sănătății unei persoane.

² Faceți referință la „Convenția nr. 81/1947 privind inspecția muncii în industrie și comerț”, disponibilă pe pagina web: http://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:C081

- să aducă la cunoștința autorității competente deficiențele sau abuzurile care constituie încălcări ale prevederilor legale în vigoare.

Aceste sarcini pot fi realizate prin intermediul inspecțiilor la șantierele de construcții, campaniilor de sensibilizare a populației și colaborarea cu organizațiile patronale și ale lucrătorilor, precum și cu alte părți interesate.

Scopul acestui ghid este de a ajuta inspectorii de muncă să-și îndeplinească rolul, oferind informații practice, într-un format ușor de utilizat, cu privire la o metodologie sugerată pentru efectuarea inspecțiilor activităților de construcții. Această metodologie variază de la planificarea inspecției până la raportarea constatărilor și oferă informații tehnice pe care inspectorii de muncă le pot transmite angajatorilor și salariaților, în vederea asigurării „muncii decente”.

Ghidul detaliază multe dintre condițiile de muncă pe care inspectorii de muncă le vor aborda, și anume raporturile de muncă, drepturile de reprezentare, salariile și remunerațiile, programul de muncă și concediile/timpul de muncă și zilele libere, angajarea tinerilor și a cetățenilor străini și pericolele la care pot fi expuși muncitorii. De asemenea, ghidul documentează măsurile de siguranță, recunoscute la nivel internațional, care, dacă vor fi respectate, vor reduce probabilitatea ca lucrătorii să sufere de accidente de muncă și boli profesionale.

Am încredere că ghidul va servi drept sursă utilă de informații pentru inspectorii de muncă și alte persoane responsabile de asigurarea condițiilor decente de muncă pe șantierele de construcții.

Dna Nancy Leppink

Șef de direcție

Administrarea Muncii

Direcția Inspecția Muncii și Siguranță Ocupațională/Securitate și Sănătate în Muncă (LABADMIN/OSH) (LABADMIN/OSH), Departamentul Guvernanță și Tripartism (GUVERNANȚĂ)

CUPRINS

Prefață	iii
Figuri	vii
Mulțumiri	ix
Abrevieri	x
1. Introducere	1
2. Cunoștințe și abilități solicitate pentru inspectorii de muncă	2
2.1 Ciclul de viață al unei construcții	3
3. Procesul de inspecție	5
3.1 Planificarea/pregătirea activității de control	5
3.1.1 Identificarea subiectelor care urmează a fi acoperite de inspecție.....	6
3.1.2 Identificarea întreprinderilor care urmează a fi supuse controlului și a perioadei (datei) vizitei de inspecție.....	6
3.1.3 Identificarea tipului de vizită care urmează a fi efectuată.....	6
3.1.4 Pregătirea pentru vizita de inspecție.....	8
3.2 Desfășurarea activității de control	11
3.2.1 Sosirea la obiect.....	11
3.3 Subiecte de abordat în timpul aspectelor SSM ale vizitei de inspecție	13
3.3.1 Controlul riscurilor pe șantierele de construcții.....	14
3.3.2 Inspecția șantierului de construcții.....	15
3.3.2.1 Îngrădirea/delimitarea șantierului de construcții.....	16
3.3.2.2 Facilitățile sociale.....	17

3.3.2.3	Mentținerea curățeniei și ordinii pe șantierul de construcții	18
3.3.2.4	Proceduri și intervenții de urgență	19
3.3.3	Echipamentul individual de protecție.....	20
3.3.4	Principalele tipuri de activități de construcție, pericolele asociate pe șantier și măsurile de control general acceptate	21
3.3.4.1	Munca la înălțime	21
3.3.4.2	Circulația vehiculelor în șantierele de construcții.....	36
3.3.4.3	Lucrările de terasamente.....	39
3.3.4.4	Transportul în siguranță a materialelor/mărfurilor de construcție.....	41
3.3.4.5	Electricitatea	47
3.3.4.6	Pericole cauzate de alte echipamente sau utilaje	50
3.3.4.7	Riscurile de alunecare și împiedicare la locul de muncă	52
3.3.4.8	Pericolele pentru sănătate și riscurile asociate.....	53
3.4	Aspecte pentru analiză în timpul inspecției condițiilor de muncă.....	58
3.4.1	Identificarea angajatorului/angajatorilor	59
3.4.2	Raporturile de muncă	60
3.4.3	Tipul și conținutul contractului individual de muncă.....	62
3.4.4	Drepturile de reprezentare a salariaților	63
3.4.5	Plata salariilor și remunerațiilor.....	63
3.4.6	Notificarea salariaților cu privire la plata salariilor	64
3.4.7	Programul de muncă, perioadele de odihnă și orele suplimentare	64
3.4.8	Angajarea tinerilor sau a copiilor în câmpul muncii	65
3.4.9	Migrația și angajarea în câmpul muncii a cetățenilor străini.....	66
3.4.10	Securitatea socială	67
3.4.11	Calificările și instruirea personalului	68
3.4.12	Egalitatea de șanse și de tratament (nediscriminare).....	69
3.5	Procedura de încheiere a vizitei de inspecție	70
3.5.1	Determinarea acțiunilor care urmează a fi întreprinse	71
3.6	Raportul privind constatările vizitei de inspecție	73
Anexa 1: Lista de verificare în domeniul securității și sănătății în muncă pentru sectorul construcții.....		76
Anexa 2: Lista de verificare a altor condiții de muncă		84

FIGURI

Figura	Descriere	Numărul paginii
1	Indicator de siguranță, care ilustrează necesitatea purtării EIP.....	11
2	Șantier de construcții îngrădit.....	16
3	Facilități de odihnă cu spațiu de depozitare pentru EIP.....	17
4	Zonă pentru colectarea deșeurilor din construcții organizată corespunzător.....	18
5	Tije de armare neacoperite prezintă pericol de înjunghiere.....	18
6	Tije de armare protejate, unde riscul de înjunghiere este controlat.....	18
7	Menținerea precară a curățeniei și ordinii pe un șantier de construcții, ce conține deșeuri care ar putea cădea peste muncitorii dislocați mai jos și pe un șantierul de construcții neordonat, care prezintă riscul de împiedicare.....	19
8 + 9	Muncitori în situații în care sunt expuși riscului de a cădea de la înălțimi susceptibile de a-și provoca vătămări corporale.....	22
10	Cerințe tipice pentru protecția marginilor platformei de lucru.....	24
11	Schele exterioare cu protecție de margine echipate, cu legături de rigidizare, suport pentru picioare și legături flexibile.....	25
12	Scară poziționată corect și fixată la marginea platformei de acces.....	25
13	Poartă cu închidere automată la un punct de acces la schele.....	26
14	Protecție tipică pentru marginea unui acoperiș cu pantă.....	26
15	Schelă mobilă montată corespunzător.....	27
16	Schelă mobilă montată corect și aflată în uz.....	28
17	Exemple de platforme mobile de lucru ridicate (barele de protecție și utilizarea unui sistem de stopare a căderii/hamului de lucru.....	29
18	Platformă mobilă de lucru ridicată folosită într-un birou pentru schimbarea corpurilor de iluminat...	29
19	Schelă suspendată cu mijloace de protecție pentru margini și un lucrător echipat cu echipament personal de protecție împotriva căderii adecvat.....	30
20	Centură scurtă cuplată la un cablu de salvare pentru a împiedica muncitorii să cadă de pe marginea neprotejată a platformei de lucru.....	31
21	Sistem restricționat de curea, utilizat împreună cu șinele de protecție.....	31
22	Plase de siguranță instalate.....	32

23	Factorii care afectează funcționarea în siguranță a sistemelor de prevenire a riscurilor de cădere de la înălțime și care împiedică muncitorul să se ciocnească de sol.....	33
24 + 25	Poziția de lucru pe scară incorectă și corectă.....	34
26	Scară corect selectată și instalată (înălțimea este egală cu patru distanțe de bază, adică unghiul de înclinare este determinat de raportul „patru la unu”.....	35
27	Scară fixată corect la stelele superioare și carcas (corectă doar pentru lucru nu și pentru acces) și la bază	35
28	Exemplu când muncitorul se sprijină pe trei puncte de contact, atunci când folosește o scară	35
29	Muncitori poziționați corect pe o scară	36
30	Trecere de pietoni și vehicule proiectată corespunzător.....	37
31	Bloc pentru prevenirea riscurilor de cădere a unei basculante în groapă	37
32	Montarea mijloacelor de vedere, precum oglinzile concave și convexe sferice, măresc considerabil câmpul vizual al șoferilor	38
33	Muncitori care efectuează lucrări de terasamente	39
34	Instalarea panourilor de cofraj fără participarea muncitorilor și fără ca aceștia să coboare în șanț	40
35	Panou de cofraj (care se extinde în afara șanțului pentru a preveni căderea materialelor de construcție în tranșee) cu șine de protecție atașate	41
36	Exemplu de excavație susținută de cherestea și suporturi din lemn și echipată cu șine de protecție.....	41
37 + 38	Echipament și dispozitiv cu vid pentru ridicarea pietrei	42
39	Scripete pentru ridicat în construcții.....	43
40	Ascensor de ridicare a mărfurilor	44
41	Macara mobilă sprijinită pe stabilizatoare	46
42	Centrul de greutate al încărcăturii trebuie să se afle sub cârlig.....	46
43	Barieră montată la nivelul solului, care avertizează despre prezența unei linii electrice aeriene	47
44	Exemple de distanțe pentru punctele de trecere („stâlpi de poartă”) și bariere.....	48
45	Mecanismul neprotejat al unui malaxor de beton	50
46	Fierăstrău circular echipat cu protecție.....	51
47	Fierăstrău protejat	51
48	Polizor manual neprotejat	51
49	Polizor manual protejat.....	52
50	Roabă cu rulment de roată prost întreținut	52
51 + 52	Căști de protecție auditivă deteriorate.....	57

MULȚUMIRI

Prezentul ghid a fost elaborat de Direcția Administrația Muncii, Inspecția Muncii și Siguranță Ocupațională/Securitate și Sănătate în Muncă (LABADMIN/OSH) a Departamentului Guvernământ și Tripartism (GUVERNANȚĂ), sub îndrumarea și supravegherea tehnică a dlui Joaquim Pinto Nunes, specialist în inspecția muncii și securitate și sănătate în muncă; dl Andrew Christian, ofițer al administrației și inspecției muncii și dl Javier Barbero, specialist principal în administrarea muncii, inspecția muncii și securitatea și sănătatea în muncă.

OIM aduce la cunoștință faptul că ghidul conține informații din sectorul public, publicate de Autoritatea pentru Sănătate și Securitate în Muncă (Health and Safety Executive) din Marea Britanie, care este licențiată sub licența de guvernare deschisă a Regatului Unit v1.0.3

De asemenea, OIM este recunoscătoare pentru faptul că unele imagini din ghid au fost preluate din „Codul de practică pentru a munci în condiții de siguranță la înălțimi” (a doua revizuire, 2013, Consiliul de Securitate și Sănătate în Muncă, Singapore).

Elaborarea acestui ghid a fost posibilă grație contribuției financiare a Ministerului Afacerilor Externe al Regatului Norvegiei, prin intermediul proiectului „Consolidarea conformității la locul de muncă prin inspecția muncii”.

---

³ <http://www.nationalarchives.gov.uk/doc/open-government-licence/version/3/>

ABREVIERI

FOPS	structura de protecție împotriva obiectelor în cădere
ILO	Organizația Internațională a Muncii
LEGOSH	Baza de date a OIM privind legislația în domeniul securității și sănătății în muncă la nivel mondial
MEWPs	platforme de lucru mobile de ridicare
MCWPs	platforme de lucru cu catarg
OSH	securitate și sănătate în muncă
PPE	echipament individual de protecție
RCS	silicea cristalină respirabilă
ROPS	structurile de protecție împotriva răsturnării

1. INTRODUCERE

Convenția OIM nr. 167¹/1988 privind securitatea și sănătatea în construcții, prevede, la art. 35 litera (b), că: „fiecare membru trebuie ... să furnizeze servicii de inspecție adecvate pentru a supraveghea aplicarea măsurilor care trebuie întreprinse, în conformitate cu prevederile Convenției și să livreze aceste servicii, folosind resursele necesare pentru îndeplinirea sarcinii lor sau să asigure desfășurarea adecvată a activității de control”.

Acest ghid este conceput pentru a dota inspectorii de muncă cu abilitățile necesare pentru a efectua o inspecție eficientă a condițiilor de muncă în activitățile de construcții. Inspecția muncii acoperă multe domenii, în funcție de legislația și circumstanțele naționale. Cu toate acestea, legislația națională trebuie să includă subiecte, precum relațiile industriale și libertatea de asociere, munca copiilor, munca forțată, salarizarea și condițiile generale de muncă, securitatea și sănătatea în muncă și aspecte legate de ocuparea forței de muncă și securitatea socială.

Ghidul oferă o metodologie sugerată pentru efectuarea unei vizite de inspecție în construcții – de la etapa de planificare până la raportarea constatărilor vizitei de inspecție. Acesta vizează, în primul rând, să ofere îndrumări cu privire la modul de a efectua vizite proactive, după cum este definit ulterior, în acest raport. Inspectorii de muncă, implicați în vizite reactive pentru a determina cauza unui accident sunt încurajați să citească publicația OIM din 2015 intitulată: „*Investigarea accidentelor de muncă și bolilor profesionale – ghid practic pentru inspectorii de muncă*”.²

Aproximativ unul din șase accidente mortale produse la locul de muncă, are loc în sectorul construcțiilor, reprezentând 60 000 de accidente mortale pe an. Natura intrinsec periculoasă a muncii – practici de subcontractare sau externalizare, amplasarea multiplă a șantierelor de construcții, mediul de lucru în schimbare și ratele înalte ale fluctuației personalului – toți acești factori fac ca sectorul construcțiilor să fie o industrie periculoasă. Diversitatea șantierelor de construcție, în tandem cu diferențele de ocupații și tehnologii, precum și instrumentele și materialele utilizate, fac ca managementul securității și sănătății în muncă să devină o provocare. Cu toate acestea, accidentele și problemele de sănătate pot fi prevenite, iar controalele efectuate de inspectorii de muncă joacă un rol vital în realizarea acestui scop.

Ținând cont de faptul că toți muncitorii au dreptul la un „mediu de muncă sigur și sănătos”,³ și – în ceea ce privește siguranța locurilor de muncă – că „trebuie întreprinse toate măsurile necesare de precauție pentru a asigura că toate locurile de muncă sunt sigure și nu prezintă riscuri pentru sănătatea și siguranța salariaților”,⁴ ghidul oferă informații despre unele dintre pericolele comune, identificate pe șantierele de construcții și despre măsurile de control care, dacă vor fi adoptate, vor reduce riscurile⁵ lucrătorilor și altor persoane, care ar putea fi afectate de activitățile de muncă.

¹ Sursă disponibilă pe pagina web: http://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:C167

² Sursă disponibilă pe pagina web: http://www.ilo.org/labadmin/info/pubs/WCMS_346714/lang--en/index.htm

³ Consultați prevederile „Convenției OIM nr. 187/2006 privind securitatea și igiena muncii și mediul de muncă, art. 3 alineatul (2), disponibilă la adresa: http://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:C187

⁴ Consultați prevederile Convenției nr. 167, articolul 13.

⁵ Riscul reprezintă șansa, mare sau mică, ținând cont de probabilitatea și gravitatea vătămării corporale, care poate fi cauzată de pericol.

Riscurile nerespectării legislației muncii sunt frecvente într-un sector care se caracterizează prin lanțuri mari de contractare, natura temporară a șantierelor de construcții, mobilitatea și diversitatea forței de muncă și natura schimbătoare a operațiunilor, desfășurate pe șantierele de construcții. Încălările frecvente raportate includ nerecunoașterea prevederilor contractelor individuale de muncă, plata salariului minim și alte drepturi, înregistrarea lucrătorilor în sistemul public de asigurări sociale și nerespectarea programului de muncă; există chiar și cazuri de încălcare a drepturilor fundamentale la locul de muncă, cum ar fi vârsta minimă de angajare în câmpul muncii, munca forțată și sclăvia.

2. CUNOȘTINȚELE ȘI ABILITĂȚILE SOLICITATE PENTRU INSPECTORII DE MUNCĂ

Inspectorii de muncă sunt împuterniciți să asigure conformitatea cu legislația națională și, prin urmare, este vital ca aceștia să fie pe deplin familiarizați cu această legislație și cu domeniul de aplicare al autorității lor.⁶ Ținând cont de diversitatea internațională a legislației, acest ghid permite doar furnizarea exemplelor ilustrative.⁷

Astfel de autorizații pot include, printre altele, dreptul: să pătrundă liber, fără înștiințare prealabilă; să desfășoare cercetări, controale sau anchete considerate necesare pentru a se asigura că dispozițiile legale relevante sunt efectiv respectate; să interogheze martorii; să examineze și să colecteze informații documentare; să colecteze pentru analiză mostre din materiile și substanțele utilizate sau manipulate și să întreprindă măsuri de executare (să solicite titularilor obligațiilor să ia măsuri, inclusiv cu efect imediat în caz de pericol iminent pentru securitatea sau sănătatea muncitorilor și să impună sancțiuni).

Inspectorii de muncă, care inspectează șantierele de construcții, trebuie să fie familiarizați cu procedurile și practicile interne ale Inspectoratului Muncii (sistemele de muncă). Acestea pot varia și ar putea acoperi, printre alte aspecte: componența echipelor de control (de exemplu, necesitatea inspectorilor cu competențe specifice, de ex. inginerii civili); cooperarea cu alte agenții; furnizarea și utilizarea echipamentului individual de protecție (EIP); implicarea reprezentanților lucrătorilor și angajatorilor în timpul controalelor; „Codul de etică și conduită profesională” al Inspectoratului de Stat al Muncii;⁸ principiile pentru luarea deciziilor de executare (sanționarea)⁹, adică politici de abordare pentru nerespectarea legislației muncii; practici pentru raportarea și comunicarea constatărilor vizitelor de inspecție.

În încercarea lor de a promova munca decentă și o cultură de prevenire a accidentelor de muncă, sarcina inspectorilor de muncă ar fi facilitată prin cunoașterea părților interesate din

⁶ Împuternicirile inspectorilor de muncă sunt determinate de art. 12 al „Convenției OIM nr. 81/1947 privind inspecția muncii”, disponibilă pe pagina web: http://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:C081

⁷ Cititorii ar putea fi interesați de *Baza de date a OIM la nivel mondial privind legislația în domeniul securității și sănătății în muncă (LEGOSH)*, care oferă o imagine a cadrului de reglementare al principalelor elemente ale legislației SSM, inclusiv gestionarea și administrarea SSM, atribuțiile și obligațiile angajatorilor, drepturile și obligațiile lucrătorilor, precum și controlul de stat și executarea SST. Această bază de date este disponibilă la: <http://www.ilo.org/dyn/legosh/en/f?p=14100:1:0::NO>

⁸ Asociația Internațională a Inspecției Muncii (AIIM): *Codul global de integritate pentru inspecția muncii*, disponibil la: <http://www.iali-aiim.org/resources/code-of-integrity.pdf>

⁹ Modelul de gestionare a aplicării legislației este un cadru care îi ajută pe inspectorii să ia decizii de executare, în conformitate cu Declarația politicilor de aplicare (EPS) a executivului de sănătate și securitate (HSE), disponibil la: www.hse.gov.uk/enforce/emmm.pdf

industria construcțiilor și a modului în care se axează pe asigurarea unor condiții de muncă decente; de asemenea, ar fi relevant să fie examinat modul în care este dirijat comportamentul părților interesate, în ceea ce privește condițiile de muncă – inclusiv securitatea și sănătatea în muncă (SSM).

Odată cu verificarea șantierelor de construcții, inspectorii de muncă trebuie să fie familiarizați cu sectorul corespunzător și să dețină cunoștințe solide despre: modul de organizare a muncii și gestionarea unui proiect și a unui șantier de construcții tipic; provocările cu care se confruntă toate părțile implicate în realizarea proiectului de construcții, adică toți cei cu potențiale responsabilități legale, cum ar fi clienții, contractantul principal, subcontractanții și muncitorii, cât și practicile de muncă sigure, recunoscute la nivel național și internațional în sector.

Pentru a efectua controale/inspecții eficiente pe șantierele de construcții, inspectorii de muncă vor necesita următoarele competențe:

- Competențe de alfabetizare – capacitatea de a interacționa cu muncitorii, angajatorii și reprezentanții acestora, în mod eficient, precum și cu alți inspectorii de muncă și de a comunica rezultatele inspecției unei largi varietăți de persoane și organizații;
- Competențe de intervievare – abilitatea de a extrage informații prin intermediul unei interogări eficiente;
- Recunoașterea pericolelor – capacitatea de a identifica situațiile periculoase de muncă pentru a se asigura că sunt întreprinse măsuri cu scopul de a garanta nu doar siguranța muncitorilor, ci și cea a inspectorilor de muncă;
- Competențe tehnice – cunoașterea procedurilor de lucru sigure care trebuie adoptate, cu o relevanță deosebită pentru activitățile de muncă, supuse controlului;
- Competențe organizaționale – capacitatea de a planifica controale și de a înregistra și organiza informațiile obținute;
- Capacități analitice – abilitatea de a evalua modul în care sunt organizate șantierul de construcții, lanțul de contractare și distribuția forței de muncă și de a identifica angajatorii și acordurile contractuale dintre contractori și subcontractanți, care afectează managementul și coordonarea la fața locului;
- Competențe juridice – cunoașterea legislației aplicabile în domeniul relațiilor de muncă, condițiilor de muncă și SSM, precum și oricărui alt domeniu acoperit prin mandatul Inspectoratului Muncii.

Aceste competențe vor permite inspectorilor să identifice conformitatea sau neconformitatea acțiunilor cu legislația națională și, acolo unde este cazul, contractele de negociere colectivă și să determine acțiunile care trebuie întreprinse.

2.1. Ciclul de viață al unei construcții

Inspectorii de muncă din sectorul construcțiilor trebuie să înțeleagă ciclul de viață al construcțiilor, deoarece legislația națională poate impune sarcini părților interesate la diferite etape ale ciclului și/sau pe tot parcursul acestuia. De exemplu, planificatorii trebuie să ia în calcul distanțele de separare între spațiile de producție și locuințele oamenilor, iar arhitecții

ar putea fi nevoiți să ia în considerare modul în care fațada clădirii va fi curățată sau să proiecteze un acces sigur la o instalație, plasată pe acoperișul edificiului etc.

În general, ciclul de viață al unui proiect de construcție este compus din cinci etape:

Etapa 1: Planificarea – stabilește dacă cerințele clienților sunt permise și fezabile;

Etapa 2: Proiectarea/concepția proiectului¹⁰ – include schițele, specificațiile proiectului și costurile anticipate (estimate);

Etapa 3: Licitarea – include furnizarea detaliilor despre proiecte și solicitarea companiilor de a prezenta oferte pentru selectarea contractantului principal;

Etapa 4: Procesul de construcție propriu-zis. Acesta include:

Faza I: Șantierul de construcție

Faza II: Fundamentele/Fundațiile Faza III: Superstructura Faza IV: Fațada

Faza V: Construcțiile

Faza VI: Punerea în funcțiune

Faza VII: Clasificarea, lucrări de îmbunătățire și amenajarea teritoriului;

Etapa 5: Darea în exploatare a obiectului și evaluarea finală. Edificiul este predat clientului, care poate evalua calitatea construcției și a serviciilor furnizate.

Odată cu planificarea inspecției/activității de control și a subiectelor de discuție în timpul acestui proces, inspectorii de muncă trebuie să cunoască la ce etapă sau fază a ciclului de construcție se află proiectul. De exemplu, dacă inspectorii intenționează să inspecteze munca la înălțime, ar fi indicat ca aceștia să viziteze șantierul în Fazele III și IV ale ciclului de viață al proiectului de construcție; în cazul în care vor dori să verifice activitățile echipamentelor mobile, fazele I și II ar putea fi mai potrivite, iar dacă doresc să se asigure că nu există fenomenul exploatării copiilor prin muncă sau că toți lucrătorii sunt declarați sau sunt remunerați corect, pot da preferință fazelor V sau VII – deoarece acesta este momentul în care mai mulți lucrători ar putea fi obligați să se afle pe șantierul de construcții.

Este preferabil ca fiecare șantier să fie supravegheat de la etapa incipientă, astfel încât inspectorii de muncă să fie informați corespunzător cu privire la întreprinderile care vor desfășura lucrările, numărul de muncitori implicați și modul în care sunt planificate, asigurate și coordonate securitatea și sănătatea lucrătorilor. Vizitele trebuie să fie întreprinse la etapele critice de desfășurare a operațiunilor și a numărului de întreprinderi și lucrători, aflați la fața locului.

---

¹⁰ Etapele 1 și 2 au o importanță vitală pentru asigurarea condițiilor de muncă sigure pe șantier. După cum este stipulat la art. 9 din Convenția nr. 167: „Persoanele preocupate de proiectarea și planificarea unui proiect de construcții vor lua în considerare siguranța și sănătatea muncitorilor din construcții, în conformitate cu legile, reglementările și practicile naționale”. Multe accidente apar deoarece SSM nu a fost luat în calcul la etapa de proiectare a obiectului. Din această cauză, mulți inspectori de muncă își încep activitatea, stabilind ședințe cu proprietarii și contractorii principali, înainte de demararea lucrărilor la fața locului, pentru a evalua adecvarea operațiunilor planificate din punct de vedere al securității și sănătății și pentru a determina măsuri care urmează a fi întreprinse la această etapă. Importanța fazei de planificare este, de exemplu, menționată în *Preambulul Directivei 92/57/CEE a Consiliului din 24 iunie 1992*: „... opțiunile arhitecturale și/sau organizaționale nesatisfăcătoare sau planificarea deficitară a lucrărilor la etapa de elaborare a proiectului lucrării de pe șantier au jucat un rol în peste jumătate din accidentele profesionale, care au loc pe șantierele de construcții din Comunitate”.

3. PROCESUL DE DESFĂȘURARE A CONTROLULUI

Procesul de inspecție/control presupune parcurgerea a patru etape principale:

1. **Planificarea/pregătirea controlului.**
2. **Desfășurarea controlului.**
3. **Determinarea măsurilor care trebuie întreprinse.**
4. **Raportarea activității de control.**

3.1. Planificarea/pregătirea controlului

Planificarea adecvată a activității de control este crucială. Dacă aceasta eșuează, este puțin probabil ca controlul propriu-zis să fie eficient și poate fi, într-adevăr, contraeficient. Inspectorii de muncă sunt responsabili pentru asigurarea respectării legislației naționale. Pregătirea adecvată va asigura că toate aspectele relevante sunt luate în calcul, promovând astfel conformitatea și, prin urmare, îmbunătățirea condițiilor de muncă. Acest proces de pregătire poate implica cartografierea tuturor actorilor, care ar putea fi prezenți pe șantierul de construcții, deoarece ar putea deține informații importante pentru a clarifica modul în care este organizată munca în șantier sau pentru a furniza date cu privire la factorii care pot afecta conformitatea. Acești actori vor include: clientul, contractorii principali, subcontractanții, managerii de proiect, autoritățile emitente ale actelor permissive, furnizorii, furnizorii de servicii (de exemplu, serviciile de securitate, catering) și muncitorii.

Odată cu planificarea activității de control, trebuie să fie luat în calcul faptul dacă și alte autorități trebuie să însoțească inspectorii de muncă, în timpul vizitei planificate. Acestea ar putea include: autoritatea fiscală, poliția, reprezentanții altor inspectorate (de ex. inspectoratele de muncă și securitate socială), inspectorii de mediu/ecologiști și inspectorii de control al clădirilor. Subiectele care vor fi abordate în timpul inspecției și informațiile înregistrate anterior despre șantier vor avea influență asupra faptului dacă reprezentanții altor agenții vor însoți inspectorii de muncă. Odată cu efectuarea inspecțiilor în comun cu alte agenții, este vital ca fiecare agenție să fie implicată în procesul de planificare și ca toate entitățile să clarifice detaliile cu privire la obiectivele vizitei, rolul fiecărei instituții, metodologiile utilizate, persoana sau organismul care va prelua conducerea și modul în care informațiile vor fi partajate și raportate.

Procesul de planificare poate fi divizat în diferite etape.

3.1.1 Identificarea subiectelor care urmează a fi acoperite de inspecție.

Aceste subiecte pot include, de exemplu, munca copiilor, timpul de muncă, plata salariilor, munca nedeclarată și securitatea și sănătatea în muncă. Obiectivele Inspectoratului Muncii, cuprinse în planul său de inspecție, vor defini în mod firesc subiectele care trebuie acoperite pe parcursul tuturor activităților de control, subiectele specifice care trebuie luate în calcul în timpul inspecțiilor sectoriale și tipurile de vizite proactive, care vor fi efectuate.

Aceste obiective vor contribui la stabilirea momentului în care va trebui să fie efectuată o vizită de control. De exemplu, dacă Inspectoratul intenționează să abordeze munca informală/nedeclarată, ar fi mai rezonabil să vizitați șantierul de construcții atunci, când este mai mare probabilitatea că va fi prezent cel mai mare număr de muncitori sau când perioada de subcontractare este cea mai încărcată. Pe un șantier de construcții cea mai potrivită perioadă este după finalizarea lucrărilor de teren și, potențial, a lucrărilor structurale. Cu toate acestea, dacă unul dintre obiective prevede reducerea numărului accidentelor de muncă pe șantierele de construcții în timpul executării lucrărilor de excavare, vizitele de inspecție trebuie să fie efectuate la scurt timp după ce șantierul de construcții devine activ.

3.1.2 Identificarea spațiilor care urmează a fi supuse controlului și a perioadei (datei) vizitei de inspecție

Selectarea întreprinderilor supuse controlului va depinde de faptul dacă sediile acestora sunt cunoscute autorităților, adică dacă acestea sunt înregistrate oficial. În procesul de decizie a sediilor, care urmează a fi verificate, inspectoratele pot lua în calcul și numărul de muncitori angajați, istoricul condițiilor de muncă ale companiei, locația geografică a acesteia și cunoștințele inspectorale despre sediile neînregistrate.

Una dintre provocările pentru inspectoratele împuternicite cu inspecția activităților de construcție constă în faptul că, uneori, acestea nu cunosc despre existența unui anumit șantier de construcții. În unele țări legislația națională impune¹¹ ca, înainte de demararea lucrărilor de construcție, proprietarul/clientii viitorului șantier trebuie să informeze autoritățile în scris (furnizând informații specifice),¹² precum că acele lucrări urmează să înceapă. Această obligație este deosebit de utilă pentru Inspectoratul Muncii. Instituția nu este doar informată despre o activitate de lucru, ci poate identifica și intervalele de timp pentru efectuarea controlului. În alte țări, Inspectoratele Muncii examinează regiunile pentru a identifica șantierele, înainte de a planifica programul vizitelor de inspecție. Astfel, controalele sunt efectuate, în primul rând, la șantierele de construcții, care au fost observate de inspectorii de muncă, dar care erau necunoscute Inspectoratului, deoarece nerespectarea legislației poate fi mai caracteristică pentru aceste locuri.

3.1.3 Identificarea tipului de vizită care urmează a fi efectuată

Vizitele inspectorilor de muncă pot fi proactive (inspecții) sau reactive (investigații). În ambele cazuri, aceste vizite pot fi fie anunțate, când managementul șantierului de construcții

¹¹ Uniunea Europeană: *Directiva 92/57/CEE a Consiliului din 24 iunie, 1992 privind cerințele minime de securitate și sănătate care se aplică pe șantierele temporare sau mobile.*

¹² Pentru a vizualiza un exemplu de formular de notificare a unui proiect pentru construirea unei clădiri sau construcții în Regatul Unit, consultați pagina web: <https://www.hse.gov.uk/forms/notification/f10.htm>; și unul din Spania: <http://www.madrid.org/ICMdownload/MDCJYDL.pdf>

au fost anunțate din timp, precum că va avea loc o vizită de control într-o anumită zi/la o anumită oră, fie neanunțate, atunci când cei cu funcții responsabile nu sunt avertizați, în prealabil.¹³

Principalul avantaj al vizitelor planificate și anunțate este că ele oferă întreprinderii timp pentru a colecta informația pertinentă și documentele necesare și că sporesc șansele ca managerii de vârf să fie prezenți la întreprindere, în timpul vizitei de inspecție. În schimb, principalele dezavantaje sunt că ele oferă întreprinderii posibilitatea să camufleze deficiențele și să corecteze orice problemă de neconformitate, să elimine careva documente sau muncitorii pe care nu trebuie să-i vadă inspectorii de muncă, iar persoanele din conducere pot lipsi intenționat. De asemenea, aceasta le poate crea muncitorilor impresia că inspectorii de muncă nu văd condițiile reale/obișnuite de muncă ale întreprinderii și că, prin avertizarea prealabilă a angajatorilor, inspectorii nu sunt imparțiali. Principalul avantaj al vizitelor neanunțate este că inspectorii de muncă văd condițiile de muncă așa cum sunt ele, inclusiv numărul real de lucrători pe șantierul de construcții, chiar și cei care nu sunt declarați. Prin urmare, în funcție de obiectivele vizitei de inspecție, anunțarea prealabilă ar putea să submineze succesul acesteia.

Cu toate acestea, există argumente atât pentru vizitele **proactive** (preventive), cât și pentru cele **reactive** (anchete) anunțate și neanunțate, care depend, în mare măsură, de subiectele supuse controlului.

În general, vizitele **proactive** se încadrează în următoarele categorii:

- i) **Vizitele de rutină** (sau vizite planificate, obișnuite, standard, proactive, preventive) sunt parte a unui program de vizite planificate, iar inspectorii de muncă vor asigura că angajatorii și muncitorii respectă legea. De asemenea, inspectorii vor oferi consultații întreprinderilor privind respectarea prevederilor legale. Având în vedere gama largă de legislație pe care inspectorii de muncă sunt împuterniciți să o aplice și/sau dimensiunea șantierului de construcții sau a altor constrângeri de resurse, este posibil ca aceștia să nu poată efectua o vizită de inspecție, care să acopere întregul șantier sau toate aspectele legislației. Însă această constatare nu trebuie să fie interpretată ca implicând faptul că inspectorii de muncă acceptă activitățile neconforme pe care nu le-au inspectat, iar acest aspect trebuie clarificat pentru cei, care au obligația de a respecta legislația.
- ii) În general, **vizitele de monitorizare/verificare** sunt întreprinse subsecvent vizitelor de rutină pentru a determina măsura în care întreprinderea a reacționat la rezultatele vizitei de rutină, efectuată anterior de către inspectorul de muncă. În general, nu există un interval de timp prestabilit pentru aceste vizite de monitorizare; măsurile solicitate de inspector vor determina termenele în care întreprinderea trebuie să înlăture deficiențele stabilite.
- iii) **Vizitele speciale** sunt vizitele efectuate ca răspuns la un program național sau local pe un subiect anume, cum ar fi verificarea salariului minim, combaterea muncii forțate sau muncii copiilor, asigurarea funcționării în siguranță a transportului la locul de muncă.
- iv) În general, **vizitele „fulger”** (vizitele razie sau de tip blitz) apar atunci, când inspectorii de muncă vizează fie o anumită regiune/localitate, fie un anumit subiect, într-o perioadă de timp concentrată. Acest tip de controale urmăresc un impact maxim și, deseori, sunt utilizate pentru monitorizarea muncii nedeclarate sau ca parte a unei

¹³ Inspectorii de muncă... vor fi împuterniciți... să pătrundă liber, fără înștiințare prealabilă, la orice oră din zi și din noapte, în orice întreprindere supusă inspecției”, art. 12 alineatul (1) litera (a) din Convenția OIM nr. 81.

campanii de promovare a securității și sănătății în muncă. Deseori, vizitele „fulger” sunt organizate în parteneriat cu alte autorități. Multe dintre inspectorate vor face publice acțiunile pe care le-au întreprins în timpul acestor vizite pentru a contribui la promovarea impactului campaniei.

În general, vizitele **reactive** se încadrează în următoarea categorie:

Vizitele de investigație. Acestea sunt efectuate pentru a investiga o reclamație, un accident de muncă sau un caz de boală profesională – în general din partea muncitorilor, cu privire la condițiile lor de muncă.

3.1.4 Pregătirea pentru vizita de inspecție

Odată ce inspectoratele/inspectorii de muncă au identificat subiectele care vor fi abordate în timpul vizitei de inspecție și șantierele de construcții, care trebuie inspectate, acestea vor fi obligate să planifice vizita efectivă.

Nivelul de planificare va depinde de subiectele care urmează a fi abordate, însă inspectorii de muncă trebuie să obțină și/sau să revizuiască:

- Înregistrările Inspectoratului pentru întreprinderile/sediile care urmează a fi inspectate, deoarece acestea își vor comunica deciziile cu privire la orice acțiune pe care ar putea s-o întreprindă. De exemplu, dacă angajatorului i s-au oferit anterior recomandări cu privire la o anumită problemă și nu a întreprins nicio acțiune sau a luat măsuri limitate pentru a îmbunătăți conformitatea, atunci ar fi mai potrivit ca inspectorii de muncă să ia măsuri de executare/să aplice sancțiuni pentru a asigura conformitatea. De asemenea, aceste probe vor oferi inspectorului informații cu privire la numărul de muncitori, dimensiunea șantierului de construcții, activitățile de muncă susceptibile de a fi prezente și atitudinea angajatorilor și a lucrătorilor în ceea ce privește Inspectoratul, inspectorii de muncă și respectarea legislației muncii;
- În caz că există careva dubii, inspectorii de muncă trebuie să consulte legislația națională relevantă cu privire la subiectele care trebuie acoperite. De asemenea, ar putea fi recomandabil ca inspectorii să dispună de o copie a oricărui contract colectiv de muncă (ramură/sector sau întreprindere) aplicabil angajatorilor și muncitorilor, prezenți pe șantierul de construcții;
- Planul oricărui local/sediu, care urmează a fi inspectat (dacă este disponibil). Această practică poate fi utilă pe șantierele de construcții pentru a ajuta la examinarea fluxurilor de trafic și la identificarea traseelor conductelor (de gaz, electricitate și apă), instalate deasupra sau sub pământ;
- Planul de lucru și calendarul lucrărilor de construcție. În țările în care planurile de siguranță sunt obligatorii, inspectorilor de muncă li se recomandă să consulte aceste documente, deoarece ele conțin toate informațiile relevante cu privire la modul în care contractantul principal a pregătit sistemele (de gaz, electricitate și apă) pentru a le menține în siguranță, deasupra sau sub pământ;
- Orice materiale promoționale disponibile pentru scopuri de informare și educație. Acest material nu servește doar ca o resursă importantă pentru inspectorii, însă prezentarea acestuia angajatorilor și muncitorilor ajută la asigurarea unui impuls pentru îmbunătățirea condițiilor de muncă pe șantier, ca rezultat al inspecțiilor;

- Orice documentație solicitată de politicile și procedurile Inspectoratului Muncii. Aceasta poate include documentația care trebuie să fie completată de către inspectorii de muncă (rapoarte privind vizita de monitorizare) sau informații care trebuie prezentate angajatorilor și muncitorilor. De asemenea, documentul poate furniza informații generale cu privire la ce să ne așteptăm din partea inspectorului și/sau o descriere a competențelor lor etc. Acest tip de prospect¹⁴ este util pentru toate părțile implicate; de exemplu, dacă inspectorii de muncă întâmpină dificultăți de accesare a unei întreprinderi, aceștia se pot referi la prospect, deoarece va oferi dovezi oficiale ale dreptului lor de a pătrunde pe șantier celor, care ar putea încerca să le obstrucționeze calea;
- Orice îndrumare oferită din partea inspectoratelor, referitoare la subiectele care urmează a fi acoperite. Aceasta poate fi editată sub forma unei liste de verificare a subiectelor care urmează a fi inspectate și/sau poate oferi informații inspectorilor de muncă cu privire la acțiunile pe care s-ar putea aștepta să le întreprindă, în situații specifice. De exemplu, Comitetul pentru Sănătate și Siguranță (CSS) din Marea Britanie oferă inspectorilor săi și pune la dispoziția publicului larg – *Topic Inspection Packs*, care descriu și vin în sprijinul verificării diverselor subiecte.¹⁵ Protocoalele și ghidurile utilizate de Inspekția Muncii și Securității Sociale din Spania constituie un alt exemplu și sunt disponibile pe pagina web a instituției.¹⁶

Pe lângă obținerea informațiilor de mai sus, inspectorii de muncă pot elabora și un plan de control (aceste informații nu sunt exhaustive).

Tabelul 3.1. Exemplu de plan de control pentru un șantier de construcții

Planul de control	
Șantierul de construcție care trebuie inspectat/locația	
Vizita de control care trebuie efectuată: data și ora.	
Cerința de resurse (numărul de personal și competențele specifice).	
Este o vizită de inspecție realizată în comun cu alte agenții? În cazul unui răspuns afirmativ, identificarea agențiilor și a personalului.	
Transportul la șantier prin?	
Înregistrările inspectoratului cu privire la persoanele responsabile, care ar urma să se afle pe șantierul de construcții. Aceste înregistrări includ instrucțiuni cu privire la acțiunile care trebuie întreprinse de către managementul șantierului de construcții, în urma inspecției anterioare? Dacă da, faceți o evidență a subiectelor care urmează să fie verificate.	
Subiectele care trebuie acoperite (exemplu): 1) SSM și condițiile de muncă; 2) Aspectele complete ale SSM sau subiectele specifice (munca la înălțime, transportul, lucrările de bază, etc.); 3) Condiții depline de muncă sau subiecte specifice (contracte, salarii, ore de muncă, etc.).	

¹⁴ „La ce să ne așteptăm atunci, când suntem contactați de către un inspector în securitate și sănătate în muncă: scurt ghid pentru întreprinderi, salariați și reprezentanții acestora” (HSE, Marea Britanie), disponibil la: <http://www.hse.gov.uk/pubns/hsc14.pdf>

¹⁵ „Pachete pentru subiectele verificărilor de control” (l. engleză) (CSS, Marea Britanie), disponibile la: <http://www.hse.gov.uk/foi/internalops/fod/inspect/index.htm>

¹⁶ http://www.empleo.gob.es/itss/web/Atencion_al_Ciudadano/Normativa/RIESGOS_LABORAL/index.html

Planul de control	
Tipul inspecției? De exemplu: Inspecția preliminară pentru a discuta modul în care clientul va opera/gestiona șantierul de construcții; Inspecția la fața locului a condițiilor reale de muncă.	
Legislația națională/standardele tehnice cu privire la subiectele care urmează să fie acoperite și informațiile obținute.	
În ceea ce privește subiectele care trebuie acoperite, obțineți politici și proceduri relevante ale inspectoratului sau alte materiale de îndrumare destinate inspectorilor de muncă.	
În raport cu subiectele care trebuie acoperite, identificați ce documentație va trebui verificată la fața locului, adică contractele individuale de muncă, plata salariilor/ fișele salariale/borderourile de evidență a retribuțiilor, foile de pontaj/orele de muncă, planurile de siguranță, înregistrarea și evidența accidentelor de muncă, etc.	
etc.	

În plus față de materialele și documentele menționate supra, inspectorii de muncă vor trebui să se asigure că dețin următoarele elemente, înainte de a-și părăsi biroul:

- Un document de identitate oficial, care să confirme împuternicirile inspectorilor;
- Carnete și materiale de scris (pixuri) pentru a înregistra informațiile;
- Mijloace de înregistrare audio, foto și video pentru a înregistra documentele și încălcările depistate (luați în calcul utilizarea bateriilor suplimentare și a cardului de memorie/pelicule);
- Echipament individual de protecție (EIP), de ex. cască de protecție, bocanci de protecție cu bombeu de oțel și talpă dublă din oțel, îmbrăcăminte/echipament cu vizibilitate ridicată, îmbrăcăminte adecvată în aer liber pentru protecție împotriva intemperiei, protecția ochilor, urechilor și a mâinilor;
- Documentele legale necesare. Acest lucru va depinde de legislația națională, dar poate include avize privind stoparea/interdicția executării lucrărilor de construcție, notificări de îmbunătățire, formulare de declarații, formulare de identificare a lucrătorilor, chestionare pentru determinarea raportului de muncă, mijloace de înregistrare și etichetare a probelor;
- Telefonul mobil, deoarece poate surveni necesitatea să comunicați cu alți inspectorii de muncă din echipă, reprezentanții Inspectoratului Muncii sau ai forțelor de ordine (poliția) – fie din cauza siguranței personale a inspectorului de muncă, fie din probleme legate de obstrucționarea inspectorului/inspectoarei în procesul de îndeplinire a îndatoririlor sale de serviciu. Telefonul poate fi util și pentru obținerea informațiilor suplimentare cu privire la activitatea întreprinderii și muncitori din bazele de date ale Inspectoratului, dacă acestea nu sunt accesibile la fața locului, sau pentru a primi recomandări și autorizații cu privire la luarea măsurilor de executare;
- Echipament de măsurare și torță/lanternă.

3.2. Desfășurarea activității de control

3.2.1 Sosirea la șantier

Odată cu sosirea la obiect, este foarte important ca inspectorii de muncă să petreacă ceva timp studiind condițiile de pe șantierul de construcții și observând modul în care se desfășoară lucrările, înainte de a merge pe șantier. Acest lucru este deosebit de important atunci, când se realizează inspecții privind securitatea și sănătatea în muncă (SSM), deoarece sistemele de muncă se pot schimba atunci când angajatorii și lucrătorii sunt conștienți de faptul că are loc o vizită de inspecție, iar muncitorii nedeclarați pot dispărea odată ce inspectorii intră pe șantier. Poate fi util pentru inspectorii de muncă să fotografieze/înregistreze video sistemele de muncă care sunt vizibile, deoarece acestea pot fi discutate în timpul inspecției și pot fi, de asemenea, necesare pentru a sprijini orice acțiune decisă.

Studiind șantierul, inspectorii de muncă pot observa semne de siguranță cu privire la necesitatea utilizării echipamentului individual de protecție (EIP).

Figura 1. Indicator de siguranță, care ilustrează necesitatea purtării EIP.

În urma examinării semnelor, inspectorii de muncă vor putea identifica EIP pe care trebuie să-l poarte persoanele de pe șantierul de construcții. Chiar dacă nu sunt afișați indicatori corespunzători, inspectorii de muncă trebuie să poarte ei înșiși EIP standard, necesare pe șantierele de construcție. Acest EIP include o cască de protecție, încălțăminte de protecție și o vestă cu vizibilitate ridicată și trebuie să fie furnizat inspectorului de către Inspectorat cu titlu gratuit.¹⁷

Orice persoană, care însoțește inspectorul de muncă (de exemplu, ofițerii din cadrul altor organizații) trebuie, de asemenea, să poarte EIP corespunzător.

În timpul observațiilor inițiale, inspectorii de muncă pot examina și modul în care vizitatorii accesează șantierul de lucru și încotro trebuie să meargă. Deși inspectorii de muncă vor purta EIP corespunzător, aceștia nu trebuie să se deplaseze în jurul obiectului neînsoțiți, deoarece nu sunt la curent cu lucrările planificate și se pot pomeni în situații și locații periculoase.

Inspectorii de muncă pot identifica dacă purtarea EIP în cadrul șantierului în cauză este obligatorie sau nu. Faptul că conducerea șantierului afișează indicatoare de avertizare, denotă că aceasta conștientizează importanța măsurilor preventive pentru a reduce riscurile pentru lucrători. Și invers, dacă administrația nu impune purtarea EIP de către muncitori, caracterizează atitudinea acestora față de problemele de protecție a muncii/gestionarea problemelor legate de SSM.

În procesul de înregistrare a specificului procesului de organizare a muncii, atât în timpul vizitei de inspecție, cât și înainte de aceasta, ori de câte ori este posibil, inspectorii de muncă trebuie să acumuleze dovezi documentare și să înregistreze (cu poze sau documente) atât sistemele de lucru nesigure, cât și cele sigure. Pe șantierele de construcții activează

¹⁷ Convenția OIM nr. 155/1981 privind securitatea și sănătatea în muncă, art. 16 alineatul (3), disponibilă pe pagina web: http://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?P=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:C155

mai mulți contractori diferiți, în același timp, unii respectând cerințele de siguranță, iar alții – nu. Realizând înregistrări/dovezi ale modului de organizare a muncii, inspectorii de muncă pot, ulterior, adresa întrebări șefilor de șantier și/sau factorilor de decizie specifici despre motivele diferențelor în practicile lor de siguranță.

După efectuarea observațiilor preliminare, inspectorii de muncă sunt pregătiți să acceadă pe șantierul de construcții. Unele șantiere de construcții sunt supravegheate de către personalul de pază/securitate, astfel inspectorii de muncă se vor identifica formal, în baza mandatului și vor solicita prezența reprezentanților administrației, care pot include un reprezentant al contractantului principal, proprietarul terenului etc. În unele cazuri, personalul de securitate ar putea încerca să interzică accesul inspectorilor de muncă pe șantier. Inspectorii de muncă trebuie să le explice prerogativa lor legală de a pătrunde pe șantier, fără o notificare prealabilă.¹⁸ Orice refuz de a permite inspectorilor de muncă să viziteze un obiect, constituie un impediment pentru activitatea lor și se pedepsește în conformitate cu legislația națională aplicabilă.¹⁹ Dacă legislația națională permite, inspectorii de muncă pot recurge la asistența poliției pentru a pătrunde pe șantier. După pătrunderea pe teritoriul șantierului, este necesar ca administrația să fie informată despre inadmisibilitatea obstrucționării activității inspecției, precum și despre măsurile care vor fi întreprinse în consecință (în unele țări, obstrucționarea constituie o infracțiune penală). De asemenea, pentru a garanta siguranța personală a inspectorilor de muncă, poate fi necesară intervenția și asistența forțelor de ordine (poliției).

După ce au obținut accesul pe șantier, inspectorii de muncă, de regulă, organizează o ședință de deschidere cu managementul șantierului (angajatorii sau reprezentanții acestora, care îndeplinesc funcțiile administrației șantierului) pentru a clarifica scopul vizitei de inspecție, enumerând subiectele pe care doresc să le acopere și explicând modul în care propun să procedeze. În cadrul ședinței este important de le explicat celor prezenți în ce măsură va fi efectuată inspecția (verificarea întregului șantier de construcție sau doar un eșantion/o anumită parte a acestuia). Acestea din urmă, însă, nu implică faptul că lucrările de producție sau părțile șantierului care nu au fost inspectate sunt considerate conforme cu cerințele legislației naționale. Îndeplinirea acestor cerințe reprezintă obligația oficialilor responsabili pentru aceasta, adică a clienților, angajatorilor direcți, contractanților și subcontractanților principali. În cazul în care coordonatorii de securitate sunt obligați, prin lege, să asiste la asemenea întruniri, aceștia trebuie să fie, la fel, să fie invitați la ședință.

De asemenea, inspectorul de muncă îi poate informa pe cei prezenți despre dorința sau necesitatea sa de a discuta cu muncitorii sau cu reprezentanții acestora în privat, fără prezența reprezentanților administrației. Este prerogativa inspectorului de muncă să stabilească modul în care va avea loc inspecția și să dirijeze desfășurarea acesteia, după cum este prevăzut de actualele linii directoare ale Inspectoratului Muncii și cele la nivel național.

De asemenea, inspectorii de muncă își pot începe vizita, analizând planul de acțiune în domeniul SSM, împreună cu coordonatorii SSM sau persoana responsabilă, pentru a înțelege modul în care sunt abordate riscurile și pericolele pe șantierul de construcții. Ulterior, ei pot recurge la verificarea procesului de organizare a muncii și, ținând cont de analiză, să studieze modul în care este implementată gestionarea problemelor SSM și să stabilească dacă resursele necesare sunt alocate în timp util și sunt adecvate.

De asemenea, inspectorii de muncă pot solicita informații detaliate cu privire la toți contractanții și subcontractanții de pe șantier, raporturile contractuale dintre aceștia

¹⁸ Convenția nr. 81/1947, art. 12.

¹⁹ Idem, art. 18.

și muncitorii implicați. În cazul în care scopul verificării este monitorizarea respectării legislației muncii și securității sociale, inspectorii de muncă pot solicita de la administrație lista tuturor muncitorilor prezenți pe șantier în ziua inspecției, cu o confirmare a identificării lor (acte de identitate legale) și detalii cu privire la tipul lor de contract, categoria profesională și data admiterii la muncă, programul de muncă și informații privind salariile. Ulterior, informațiile furnizate vor fi verificate în raport cu declarațiile muncitorilor pe șantier și revizuirea documentației, de ex. a contractelor de muncă, numărului de asigurare socială și listelor de plată a salariilor.

3.3. Subiecte de abordat în timpul aspectelor SSM ale inspecției

Această secțiune acoperă aspecte pe care inspectorii de muncă pot dori să le abordeze în timpul inspecției SSM pe șantierul de construcții. La început, este necesar de precizat că aspectele discutate mai jos nu constituie o listă exhaustivă a tuturor activităților care ar putea fi inspectate sau a pericolelor și sistemelor de muncă sigure, care ar putea fi acoperite în timpul unei inspecții.

Legislația națională poate impune angajatorilor sau altor persoane responsabile de supravegherea șantierei de muncă să asigure că anumite documente (în domeniul SSM) există și sunt actualizate. Ar fi imposibil de enumerat toată documentația prevăzută de legislația națională. Cu toate acestea, sunt solicitate unele sau toate actele ce urmează (fără stabilirea ordinii de prioritate):

- Politica în domeniul securității și sănătății în muncă, documentată/în scris;
- Notificare către autoritățile care furnizează informații cu privire la proiectul de construcție;
- Planul de organizare a șantierului/Schema planului general al șantierului;
- Programul de lucru al șantierului;
- Planurile de securitate și sănătate în muncă;
- Dosarele personale ale angajaților: de exemplu, contractele individuale de muncă, detaliile de contact, evidența timpului de muncă, înregistrări privind studiile/procesul de instruire;
- Proiectul de producție a lucrărilor pentru fiecare tip de activitate;
- Evaluarea riscurilor;
- Înregistrarea și evidența accidentelor de muncă și a bolilor profesionale;
- Registrul de primire și inspectare a schelelor;
- Registrul de evidență a inspecțiilor în domeniul securității și sănătății în muncă pe șantierul de construcții;
- Procesele-verbale ale ședințelor comitetului (comisiei) pentru protecția muncii;
- Procesul-verbal al ședințelor privind proiectarea șantierului de construcții;
- Manuale tehnice, registre de mentenanță și reparații ale echipamentelor;

- Fișele cu date de securitate pentru substanțele chimice periculoase utilizate;
- Acoperirea cu scheme de asigurări sociale sau de altă natură, inclusiv asigurarea pentru accidente de muncă;
- Certificatele medicale ale muncitorilor.

Este posibil ca inspectorii de muncă să dorească să examineze aceste documente și să verifice, de exemplu:

1. Dacă este respectată descrierea metodologică a procesului de muncă;
2. Dacă au fost implementate măsurile de control, care au fost identificate ca fiind necesare la etapa de evaluare a riscurilor;
3. Dacă sunt analizate rapoartele de investigație privind evidența accidentelor de muncă și a bolilor profesionale pentru a ajuta la identificarea măsurilor adecvate de control al riscurilor, cu scopul de a preveni recurența;
4. Dacă muncitorii au fost instruiți în raport cu pericolele existente și măsurile preventive și de protecție;
5. Dacă a fost luată în calcul coordonarea acțiunilor de protecție și gestionarea SSM în rândul tuturor contractanților, prezenți pe șantierul de construcții, în ceea ce privește activitățile de muncă și gestionarea SSM.²⁰ De exemplu, a fost stabilit cine are responsabilitatea generală pentru SSM pe șantier și cine determină regulile de siguranță ale acestuia – cum ar fi limita de viteză, cerințele de siguranță față de EIP și documentația necesară pentru accesul persoanelor pe șantierul de construcții?

Dacă problemele menționate mai sus nu sunt abordate, ar putea fi din cauza că nu există un sistem activ de gestionare a SSM pe șantierul de construcție și vor fi necesare măsuri. Orice măsuri întreprinse de inspectorii de muncă pentru a asigura luarea în calcul a acestor aspecte vor depinde de gradul de încălcare a legislației naționale, de nivelul de risc și de politicile respective ale Inspectoratului Muncii.

În timpul vizitei, inspectorii trebuie să evalueze practicile de muncă aprobate. Acest lucru poate fi realizat înainte sau după examinarea documentelor prevăzute de legislația națională.

Cu toate acestea, în cazul în care inspectorii de muncă au depistat careva defecțiuni la echipamente sau utilaje, la amenajări sau în metodele de lucru ale întreprinderii, pe care le consideră dăunătoare sănătății sau securității lucrătorilor, ar fi inadecvat ca aceștia să recurgă la examinarea documentelor. Odată cu depistarea unor astfel de încălcări, inspectorii de muncă vor fi autorizați să întreprindă măsuri, în vederea eliminării defecțiunilor și încălcărilor identificate și, ulterior, vor recurge la întocmirea documentației corespunzătoare²¹.

3.3.1 Controlul riscurilor pe șantierele de construcții

Toți angajatorii din lanțul de contractare trebuie să stabilească un sistem coordonat de securitate și sănătate în muncă. În timp ce angajatorii sunt responsabili pentru aplicarea măsurilor adecvate de control al riscului SSM pentru lucrătorii dependenți de acestea, contrac-

²⁰ Convenția OIM nr. 167, art. 8.

²¹ Convenția OIM nr. 81/1947 privind inspecția muncii, art. 13.

tantul principal sau managementul șantierului de construcții trebuie să asigure coordonarea tuturor întreprinderilor și a lucrătorilor independenți de pe șantierul de construcții.²²

În multe țări, odată cu procedura de evaluare a riscurilor, angajatorii și muncitorii identifică sistemele sigure de muncă.²³ Aceste evaluări contribuie la identificarea pericolelor la care pot fi expuși lucrătorii și care pot duce la trauma. De asemenea, ele ajută la constatarea nivelului actual de risc și determină dacă acesta este acceptabil. Dacă nivelul riscurilor este inacceptabil, se efectuează o analiză aprofundată pentru a identifica controale suplimentare, care vor contribui la reducerea riscurilor la un nivel acceptabil. Atunci când propun măsuri suplimentare de control, evaluatorii trebuie să selecteze controalele, utilizând următoarea ierarhie a controalelor de risc:

1. Eliminarea: eliminarea pericolului, de ex. eliminați necesitatea de a munci la înălțime;
2. Substituirea: de ex. înlocuiți materialul sau procesul în cauză cu unul mai puțin periculos;
3. Controalele tehnice: de ex. preveniți expunerea la pericol;
4. Controalele administrative: de ex. identificați proceduri/instrucțiuni și metode de supraveghere pentru a munci în siguranță;
5. Echipamentul individual de protecție (EIP): **când s-a constatat că toate măsurile menționate supra sunt inefficiente.**

Nu poate fi negat faptul că utilizarea EIP pentru a reduce riscurile pe un șantier de construcții reprezintă o măsură importantă de control (vedeți secțiunea 3.3.3). Cu toate acestea, aceasta nu trebuie să reprezinte o opțiune, înainte de a lua în calcul celelalte patru, enumerate mai sus: eliminarea, substituirea, controalele tehnice și controalele administrative. EIP este **personal** și, prin urmare, protejează doar persoana care-l folosește. Celelalte măsuri de control, însă, oferă protecție colectivă împotriva pericolului și, prin urmare, toți muncitorii sunt protejați. Din acest considerent, ele sunt mai eficiente.

Un exemplu practic al acestei ierarhii a măsurilor de control ale riscului este reflectat în secțiunea 3.3.4.1 – „Munca la înălțime”.

3.3.2 Inspecția șantierului de construcții

Inspecția șantierului de construcții va examina practicile de muncă aplicate pentru a se asigura că acestea sunt sigure. În timpul vizitei de inspecție, inspectorii de muncă nu vor examina doar respectarea legilor și reglementărilor naționale, ci vor oferi și îndrumări tehnice cu privire la modul de asigurare a respectării cerințelor legale. Măsurile preventive sau măsurile de control al riscurilor, detaliate în secțiunile următoare, sunt recunoscute la nivel internațional, atenuază expunerea și gravitatea pericolelor și, atunci când

²² Descrierea responsabilităților angajatorului și îndrumările practice cu privire la cadrul legal, administrativ, tehnic și educațional pentru securitate și sănătate în muncă în sectorul construcțiilor pot fi găsite în „Codul de bune practici al OIM”, intitulat: „Securitate și sănătate în construcții”, disponibil pe pagina web: http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_protect/---protrav/---safework/documents/normativeinstrument/wcms_107826.pdf

²³ Informații suplimentare privind efectuarea unei evaluări a riscurilor se conțin în publicația OIM: „Pachetul de instruire privind evaluarea și gestionarea riscurilor la locul de muncă pentru întreprinderile mici și mijlocii”, disponibil pe pagina web: http://www.ilo.org/safework/info/instr/WCMS_215344/lang--en/index.htm; și în prospectul OIM: „Ghid în 5 pași pentru angajatori, lucrători și reprezentanții acestora privind efectuarea evaluărilor riscurilor la locul de muncă”, disponibil la: http://www.ilo.org/safework/info/publications/WCMS_232886/lang--en/index.htm

sunt implementate, reduc probabilitatea accidentelor de muncă sau deteriorarea sănătății muncitorilor.

3.3.2.1 Îngrădirea/delimitarea șantierului de construcții

Nu doar muncitorii sunt expuși riscului în timpul lucrărilor de construcții. Și cetățenii de rând, inclusiv copiii, pot fi expuși riscului. Inspectorii de muncă au obligația să verifice dacă managementul șantierului de construcții a acordat atenția cuvenită acestui subiect, odată cu înființarea șantierului.

Având în vedere că pe șantiere există diverse pericole, trebuie să fie verificat și limitat, cu strictețe, accesul persoanelor neautorizate în zona de lucru. Nivelul controalelor necesare pentru a preveni accesul neautorizat va depinde de pericolele prezente și de locul de amplasare al șantierului de construcții. De exemplu, dacă șantierul se află vizavi de o școală, există o probabilitate mare ca copiii să-l viziteze și, în acest caz, ar fi potrivit ca șantierul să fie îngrădit, după cum este ilustrat în Figura 2.

Figura 2. Șantier de construcții îngrădit.

Unele activități de construcție se desfășoară pe poteci, drumuri sau schele, peste nivelul străzilor. Managerii responsabili de activitatea de construcții trebuie să se asigure că sunt întreprinse măsurile necesare pentru a împiedica expunerea membrilor publicului larg la activitățile de muncă. Acestea ar putea presupune amenajarea unei pasarele pentru pietoni, îngrădită pentru trafic pietonal și îndepărtată de activitatea

de muncă sau instalarea plaselor de protecție/siguranță pe schele pentru a preveni lovirea persoanelor de mai jos cu elemente detașate. Lucrările de demolare sunt deosebit de periculoase, astfel, managementul șantierului de construcții trebuie să se asigure că sunt întreprinse măsurile necesare pentru a împiedica accesul publicului larg în zona de lucru.

Dacă șantierul de construcții nu poate fi îngrădit, este necesar de a întreprinde alte măsuri pentru a avertiza publicul larg cu privire la pericolele existente. În situațiile în care orice persoană are acces necontrolat la zonele de lucru, în care ar putea cădea de la o înălțime susceptibilă de a-și provoca vătămări corporale, persoanele responsabile de siguranța șantierului trebuie să se asigure că există măsuri eficiente pentru a preveni căderea obiectelor și vătămarea persoanelor.

Inspectorii de muncă trebuie să identifice ce măsuri există, la sfârșitul zilei de muncă, pentru a reduce șansele ca persoanele, inclusiv copiii, care accesează zona de lucru să fie vătămați. Această practică va asigura că sunt întreprinse măsurile adecvate și că autoritatea competentă este informată, în cazul în care aceasta nu se află sub mandatul Inspectoratului Muncii. Pot fi întreprinse următoarele măsuri:

- Instalați garduri sau acoperiți zonele pentru lucrări de terasament, excavările, săpăturile, gropile, puțurile, etc.
- Izolați și deconectați utilajele și echipamentele de pe șantier. Dacă este posibil, lăsați-le într-o zonă îngrădită;

- Depozitați materialele de construcție (țevile, tuburile din beton armat/inelele pentru fântâni, sacii de ciment etc.) în așa fel, încât să nu poată cădea sau să se răstoarne;
- Scoateți scările de acces din săpături și de pe schele;
- Păstrați substanțele periculoase în încăperi/spații închise.

3.3.2.2 Facilitățile sociale

Muncitorii din construcții se află pe șantrierul de construcții pe parcursul unei zile de muncă depline, iar deseori, activitățile lor profesionale necesită un efort fizic considerabil. De asemenea, ei realizează sarcini care le pot contamina mâinile și antebrațele.

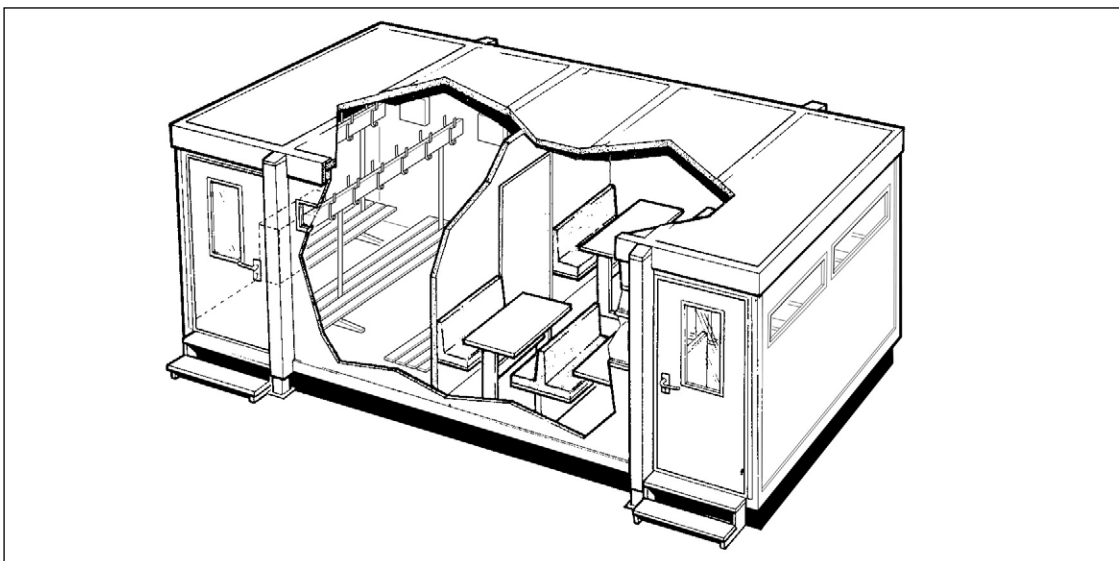
În consecință, este necesar de a oferi muncitorilor facilități sociale pentru a reduce riscurile inerente acestor activități. Aceste facilități trebuie să includă: zone de odihnă și alimentare; zone pentru depozitarea EIP; toalete și sisteme sanitare (care ar putea include facilități de spălare a mâinilor și facilități de duș), iar uneori spații de cazare. Acest bloc de cazare trebuie să fie amplasat departe de principalele zone de lucru, astfel încât muncitorii să se poată odihni, fără a fi deranjați de lucrările de construcție.

Muncitorii care au la dispoziție toalete și lavoare echipate corespunzător pentru a se spăla pe mâini și pentru a se relaxa într-o cameră curată, în timp ce servesc masa, se vor recupera mai bine. Muncitorii oboșiți și deprimați întâmpină dificultăți de concentrare și sunt mai predispuși la accidente de muncă.

În procesul de amenajare a spațiilor de recreere, trebuie să se țină cont de condițiile climatice locale. În unele cazuri, pentru a asigura condiții adecvate pentru odihna lucrătorilor, va fi necesar să instalați aparate de aer condiționat sau încălzitoare. Pentru muncitorii de pe șantier trebuie să fie asigurată disponibilitatea continuă a apei potabile, care trebuie să fie amplasată în locuri unde nu este supusă contaminării.

Dacă facilitățile sociale oferă spații de depozitare pentru EIP furnizate de întreprindere, muncitorii își vor putea lăsa EIP-ul pe șantier, astfel încât acesta să fie la îndemână întotdeauna atunci, când este necesar.

Figura 3. Facilități de odihnă cu spațiu de depozitare pentru EIP.

3.3.2.3 Menținerea curățeniei și ordinii pe șantierul de construcții

Administrația trebuie să dispună de un plan care să asigure ordinea și curățenia generală pe șantierul de construcții. În general, pe șantierele de construcții este livrat un volum mare de materiale de construcție, care reprezintă sursa unei cantități enorme de deșeuri de construcție. Dacă administrația a prevăzut spații de recepție sau depozitare a materialelor și produselor lângă locul în care sunt utilizate acestea, atunci acest lucru vă permite să organizați, în mod optim, livrarea și să evitați manipularea dublă sau chiar triplă a mărfurilor, adică transportarea inutilă a materialelor și produselor dintr-un loc în altul. În cazul în care aceste lucrări suplimentare sunt executate manual, crește probabilitatea de vătămare corporală a muncitorilor, asociată cu descărcarea și încărcarea nemecanizată a materialelor, iar dacă manipularea mărfurilor se efectuează folosind mecanisme, muncitorii pot suferi coliziuni cu vehiculele, dacă astfel de operațiuni sunt efectuate fără o supraveghere adecvată.

Desemnarea unei zone separate pentru depozitarea deșeurilor, în special a deșeurilor combustibile, va contribui la reducerea riscului de incendiu deoarece, în acest caz, materialele combustibile sunt depozitate la distanță maximă de sursele potențiale de aprindere.

Figura 4. Zonă pentru colectarea deșeurilor din construcții organizată corespunzător.

Un șantier de construcții neorganizat prezintă multe pericole. Muncitorii pot aluneca și se pot împiedica de obiectele²⁴ împrăștiate pe tot perimetrul șantierului, iar acest lucru poate fi precursorul unui eveniment mai grav și periculos, de exemplu, a unei prăbușiri de la înălțime. Muncitorii pot fi răniți și în urma căderii pe obiecte ascuțite, cum ar fi tijele de armare. Este o bună practică ca tijele de armare proeminente să fie acoperite (după cum este ilustrat în Figura 6).

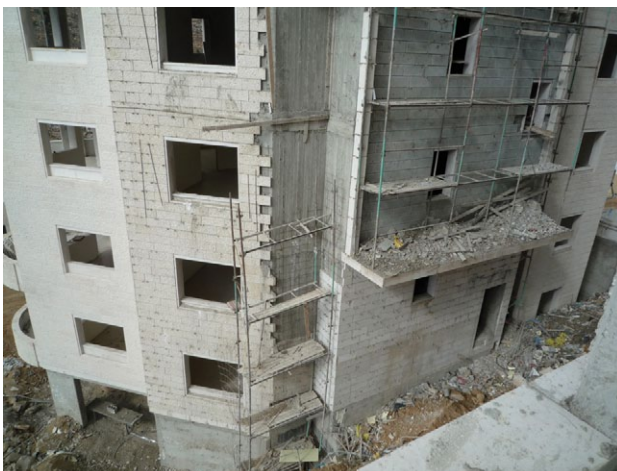
Figura 5. Tijele de armare neacoperite unde prezintă pericol de înjunghiere.

Figura 6. Tije de armare protejate, riscul de înjunghiere este controlat.

²⁴ Pentru informații suplimentare, consultați secțiunea 3.3.4.7.

Figura 7. Menținerea precară a curățeniei și ordinii, pe un șantier, ce conține deșeuri care ar putea cădea peste muncitorii dislocați mai jos și pe un șantier de construcții neordonat, care prezintă riscul de împiedicare.

Materialele și alte obiecte împrăștiate pe schele pot cădea și răni persoanele aflate sub schele.

3.3.2.4 Proceduri și intervenții de urgență

Managementul șantierului trebuie să se asigure că procedurile de gestionare a situațiilor de urgență sunt în vigoare. Cele mai frecvente urgențe, care pot apărea pe șantierele de construcții sunt incendiile și accidentele de muncă. Cu toate acestea, managementul șantierului de construcții trebuie să planifice toate situațiile de urgență posibile (tipul de urgență, care poate apărea va depinde de lucrările efectuate și de locația șantierului). Aceste aspecte trebuie să fie abordate înainte de demararea oricăror lucrări pe șantier.

Pentru a se asigura că aceste probleme au fost abordate și soluționate, inspectorii de muncă pot intervieva oficialii administrației despre disponibilitatea procedurilor de urgență, adresându-le următoarele întrebări:

- Cum sunt informați lucrătorii de pe șantierul de construcții cu privire la o situație de urgență? De exemplu, în cazul izbucnirii unui incendiu, în ce mod sunt alertați toți muncitorii? Unde sunt evacuați muncitorii? Cum sunt informați despre căile și locul de adunare după evacuare? Cum se asigură administrația șantierului că toți lucrătorii sunt evacuați și cum sunt organizate înregistrările salvate? Sunt organizate apeluri individuale? Ce măsuri sunt întreprinse în cazul unui accident de muncă?
- Care este procedura de apelare a serviciilor de urgență (serviciul de pompieri sau serviciile medicale de urgență)? Cine este persoana responsabilă pentru această procedură?
- Au fost efectuate careva instruirii sau exerciții cu participarea personalului întreprinderii privind modul de intervenție în caz de incendiu?
- În ce mod a asigurat managementul șantierului faptul că subcontractanții sunt la curent cu aceste proceduri?

Răspunsurile și explicațiile reprezentanților managementului la întrebările de mai sus trebuie să fie verificate prin interviuarea lucrătorilor de pe șantierul de construcții.

3.3.3 Echipamentul individual de protecție

În timpul lucrărilor de construcție, utilizarea echipamentului individual de protecție (EIP) ca una dintre măsurile de control pentru a preveni expunerea muncitorilor la factori industriali periculoși și dăunători constituie o practică obișnuită:

- a) Căștile de protecție sunt concepute pentru protejarea capului lucrătorilor, în special împotriva:
  - materialelor brute și produselor în vrac, care cad în groapa de fundație și în tranșee;
  - materialelor, care cad de pe o platformă de schele;
  - obiectelor și materialelor, care cad în procesul de ridicare a încărcăturii cu o macara sau un troliu de transportare a acestora cu basculante sau camioane pe teritoriul șantierului;
  - elementelor de fixare pe care un muncitor le poate scăpa, în procesul de montare sau demontare a unei schele.
- b) Încălțăminte de siguranță (impermeabilă) cu vârf de protecție din oțel (rigid) și talpă semi-rigidă din oțel – pentru a proteja picioarele lucrătorului, în special împotriva:
  - materialelor scăpate;
  - spargerilor cu cuie sau alte obiecte ascuțite, care penetrează talpa pantofului;
  - arsurilor de ciment pe piele, în procesul de preparare și turnare a amestecului de beton.
- c) Ochelarii de protecție, concepuți pentru a proteja ochii muncitorului, în special împotriva:
  - obiectelor zburătoare, de ex. în procesul de utilizare a unui burghiu cu ciocan (ochelarii de protecție trebuie să fie rezistenți la impact și să respecte standardul; pentru o alegere corectă, consultați specificațiile producătorului);
  - scânteielor, de ex. în procesul de tăiere cu un disc;
  - radiațiilor ultraviolete în timpul sudării (sunt necesare scuturi/ecrane speciale și ochelari speciali);
  - stropirilor cu substanțe chimice (pot fi necesare scuturi faciale speciale pentru a proteja fața de expunerea la substanțe chimice).
- d) Îmbrăcămintea cu vizibilitate ridicată pentru a crește vizibilitatea angajaților și pentru a preveni coliziunea lor cu vehiculele și echipamentele tehnice de pe șantier. Această cerință este deosebit de importantă în situațiile în care:
  - există un risc sporit de coliziune cu vehiculele și echipamentele, de exemplu, a semnalizatorilor, care reglementează manevrarea vehiculelor sau în timpul activităților de rehabilitare, construcție sau pavare a drumurilor, etc.;
  - atunci, când este necesar ca muncitorii să fie clar vizibili, de exemplu în cazul când transmit semnale operatorului macaralei.
- e) Mănuși pentru a proteja mâinile lucrătorilor de dermatita provocată de activitatea de muncă, cum ar fi praful de ciment, cimentul umed și solvenții, și de tăieturi, înțepături, vezicule și așchii la manipularea materialelor precum cărămida, metalul/

oțelul, lemnul. Inspectorii de muncă trebuie să se asigure că toate mănușile furnizate sunt potrivite pentru tipul de muncă și sarcină care se execută (de exemplu, mănușile din pânză nu asigură protecția mâinilor atunci, când se manipulează lichide, iar mănușile subțiri impermeabile nu pot preveni tăieturile atunci, când se muncește cu cărămizi și pietre).

- f) Îmbrăcăminte de exterior pentru a se asigura că lucrătorii sunt protejați de intemperii (de exemplu, vânt, ploaie și soare).

Inspectorii de muncă trebuie să se asigure că toate EIP au fost furnizate de angajator, nu sunt expirate, sunt întreținute corespunzător și menținute în condiții bune și sunt utilizate, în mod eficient, de către muncitori. În plus, lucrătorii nu trebuie să suporte costuri ca urmare a implementării oricărei măsuri de protecție a muncii, inclusiv pentru EIP.²⁵

3.3.4 Principalele tipuri de activități de construcție, pericolele asociate pe șantier și măsurile de control general acceptate

3.3.4.1 Munca la înălțime

Munca la înălțime înseamnă lucrul la un nivel de la care un muncitor poate cădea la o distanță susceptibilă pentru a-și provoca vătămări corporale. Astfel de exemple includ: lucrări ocazionale pe acoperiș, activitatea la nivelele unei clădiri în proces de construcție, lucrul la nivelul solului în care muncitorul poate cădea într-o zonă excavată și munca prestată cu utilizarea scărilor ca echipamente de muncă.

Muncitorul din Figura 9 de pe pagina următoare poate cădea de la o înălțime mai mică decât muncitorul din Figura 8, însă riscă să cadă pe suprafața verticală a schelei și să se înjunghie singur.

Căderile de la înălțime reprezintă o rată înaltă a accidentelor în sectorul construcțiilor și, datorită naturii lor, o pondere ridicată dintre ele duc la vătămări corporale grave sau chiar fatale. Prin urmare, toți lucrătorii și supraveghetorii trebuie să beneficieze de informații și instruire cu privire la percepția riscului și la practicile de lucru sigure, în ceea ce privește munca la înălțime. Inspectorii de muncă trebuie să verifice sistemele de lucru pe care muncitorii le folosesc efectiv atunci, când muncesc la înălțime și să determine dacă acestea sunt sigure și nepericuloase.

²⁵ Convenția nr. 155, art. 16 și art. 21.

Figura 8 și Figura 9. Muncitori în situații în care sunt expuși riscului de a cădea de la înălțimi susceptibile de a-și provoca vătămări corporale.

Există o ierarhie a măsurilor de control, în ceea ce privește munca la înălțime, iar acest lucru este detaliat mai jos (alături de exemple practice).

Ierarhia măsurilor de control în cazul muncii la înălțime

Evitarea lucrărilor la înălțime, dacă acest lucru nu este necesar (de exemplu, montați șinele de protecție pe structurile metalice de la sol, apoi ridicați-le cu o macara și instalați-le deja asamblate, împreună cu structura; spălați geamurile, folosind un stâlp lung pentru a evita necesitatea de a îndepărta scările; fixați plasele de siguranță/protecție, folosind stâlpi retractabili/prelungitori).

Prevenirea căderilor de la înălțime, utilizând o zonă de lucru sigură, în care operațiunile nu necesită utilizarea unor instrumente și echipamente suplimentare pentru a preveni căderile (de exemplu, un acoperiș plat cu balustradă solidă).

Prevenirea căderilor de la înălțime, utilizând echipamente de lucru, care asigură protecție tuturor persoanelor expuse riscului (de exemplu, echipamente de acces, dotate cu șine de protecție, cum ar fi schele independente, schele turn, platforme de lucru mobile de ridicare și platforme de lucru cu catarg).

Prevenirea căderilor de la înălțime, folosind echipamente care asigură protecție personală (de exemplu, un ham de siguranță cu o curea scurtă, care face imposibilă căderea unei persoane (numită și reținere) sau folosind un podium).

Atenuarea efectelor unei căderi de la înălțime, utilizând echipamente de lucru pentru a minimiza distanța și consecințele unei căderi, pe cât posibil, ceea ce oferă protecție tuturor persoanelor, expuse riscului (de exemplu, plase sau sisteme de aterizare moale/din cauciuc, amplasate lângă suprafața de lucru).

Atenuarea efectelor unei căderi de la înălțime, utilizând echipamente de lucru pentru a minimiza distanța și consecințele unei căderi, pe cât posibil, ceea ce oferă protecție individuală persoanelor, expuse riscului (de exemplu, un sistem personal de oprire a căderii cu punct de ancorare (deasupra nivelului capului) sau un sistem de acces cu frânghie de securitate).

Atenuarea efectelor unei căderi de la înălțime, utilizând echipamente de lucru pentru a minimiza consecințele căderii (de exemplu, plase instalate la un nivel inferior sau dispozitive/saltele gonflabile).

Atenuarea efectelor unei căderi de la înălțime prin activități de instruire, instrucțiuni sau alte metode (de exemplu, asigurându-vă că scările sunt inspectate în mod regulat de către muncitorii care le folosesc, delimitând zonele periculoase și afișând avertismente/indicații, asigurând iluminare adecvată, aplicând măsuri pentru a menține șantierul curat și ordonat, asigurând muncitorilor încălțăminte de lucru adecvată etc.).

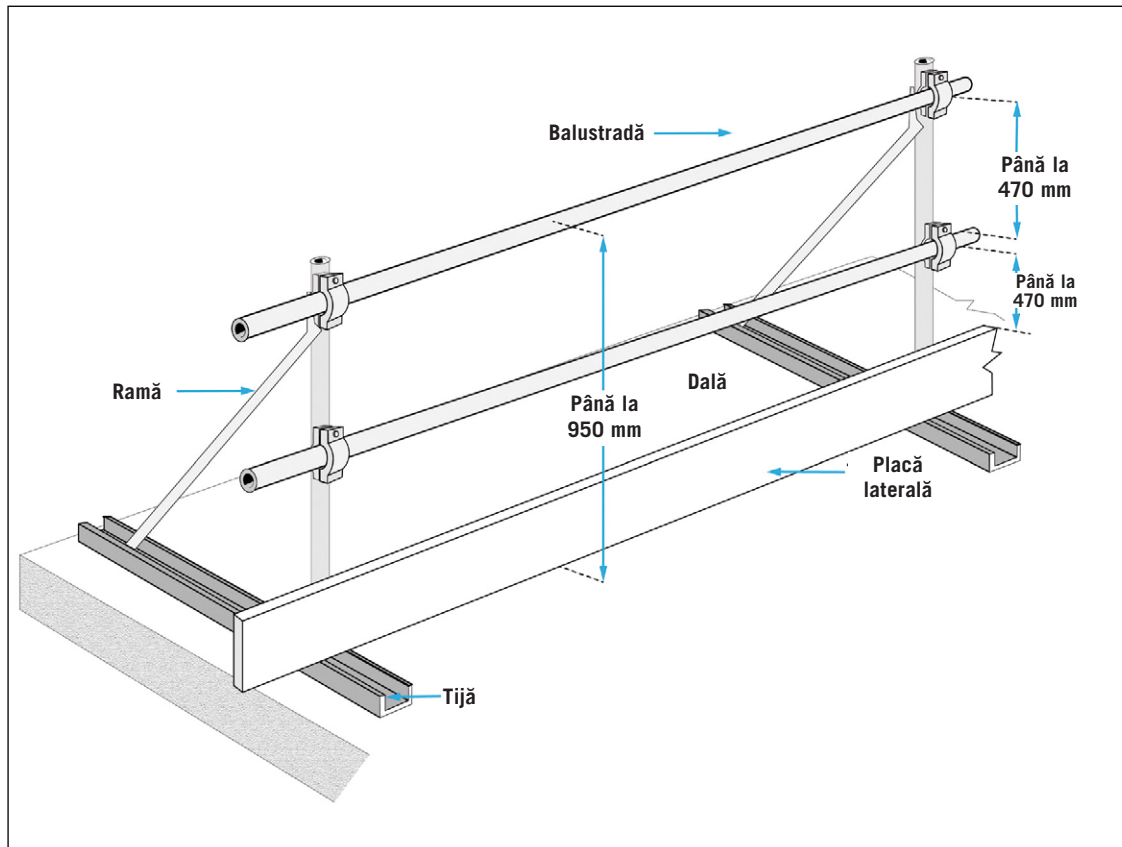
Coborând în ierarhia măsurilor de control, veți observa că natura acestor măsuri variază de la „prevenirea” unei căderi de la înălțime la „atenuarea” efectelor acesteia. Dacă în zonele de lucru sunt prevăzute condiții necesare, care împiedică lucrătorii să cadă de la înălțime, nu există nicio posibilitate de a putea fi răniți în urma unei căderi. Dacă se întreprind măsuri la locul de muncă pentru a crea condiții, care să atenueze consecințele unei căderi, atunci pot exista cazuri de cădere a muncitorilor de la înălțime, cu o mare probabilitate de accidentare, însă consecințele unei astfel de accidentări nu vor fi atât de grave.

Inspectorii de muncă trebuie să verifice performanța muncii la înălțime și să afle ce măsuri de precauție au fost întreprinse și implementate. Marginile deschise ale unei platforme de pe care pot cădea muncitorii trebuie să fie protejate de o barieră. Reglementările naționale stabilesc cerințe pentru barierele de siguranță (numărul șinelor de protecție, cerințele de rezistență a acestora, distanța dintre șine, măsurile de prevenire a căderii obiectelor), iar inspectorii de muncă trebuie să identifice cum sunt îndeplinite toate aceste exigențe.

Amplasarea a două șine de protecție la echidistanță contribuie la reducerea la minimum a posibilității ca muncitorii să cadă de pe margini neprotejate (neîngrădite), acoperișuri, schele, platforme mobile de lucru, echipamente de acces suspendate etc. (vezi Figura 10). Schela cu flanșă (garduri) reduce probabilitatea ca obiectele să cadă de pe schele și punți peste muncitorii aflați de dedesubt. Dacă este necesar să descărcați materialele de construcție pe locul în care se desfășoară lucrarea, atunci flanșa sau alt tip de îngrădire a locului de plasare a acestora trebuie să fie, cel puțin, la fel de înaltă ca înălțimea materialelor depozitate, ceea ce va împiedica căderea obiectelor de pe platforma de lucru.

Aceste șine de siguranță sau alte dispozitive de protecție trebuie să fie confecționate dintr-un material suficient de rezistent (cu structură rigidă) pentru a preveni/împiedica căderea unui lucrător atunci, când este susținut de balustrade sau dispozitive de protecție. Frânghiile sau lanțurile nu îndeplinesc aceste cerințe, deoarece nu oferă o protecție rigidă. Protecția necorespunzătoare a marginilor poate crea un sentiment fals de securitate pentru muncitori.

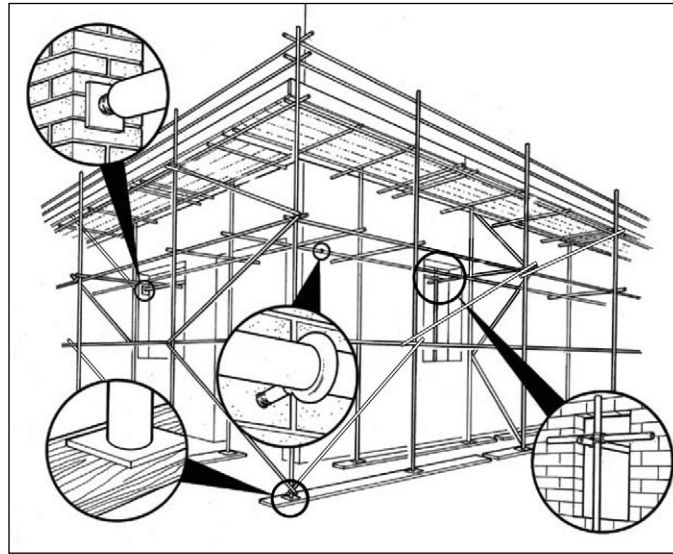
Figura 10. Cerințe tipice pentru protecția marginilor platformei de lucru.

Multe șantiere folosesc schele pentru a oferi platforme de lucru sigure, iar protecția de margine pe aceste platforme trebuie să fie asigurată în conformitate cu cerințele standard, prezentate în Figura 10. În plus, platformele de lucru trebuie să fie echipate cu flanșe pe toată lungimea, cu o lățime de peste 600 mm și să ofere acces sigur și o zonă de lucru adecvată. Flansa trebuie să fie în stare bună și să nu depășească platforma de mai mult de patru ori grosimea plăcii. În caz contrar, există riscul ca atunci, când un muncitor va trece pe lângă margini, să alunece, ceea ce ar putea cauza căderea altor persoane și obiecte.

Schelele și punțile trebuie să se bazeze pe o fundație dreaptă și solidă, care să poată susține greutatea schelei și orice greutate, care ar putea fi plasate pe ea. Schelele trebuie să fie rigidizate, conectate la structură sau securizate în alt mod (vezi Figura 11). Trebuie să fie prevăzut un mijloc sigur de acces la schelă, iar dacă scările sunt folosite în această capacitate, atunci ele trebuie să fie fixate în siguranță de-a lungul ambelor corzi de arc, pentru a preveni alunecarea lor laterală și pentru a avea o înălțime de, cel puțin, un metru deasupra nivelului platformei, îndeplinind funcția de bară/mâner de siguranță (Figura 12). La punctele de acces pe scară, se recomandă instalarea unei uși cu închidere automată (vezi Figurile 12 și 13).

Figura 11. Schele exterioare cu protecție de margine echipate, cu legături de rigidizare, suport pentru picioare și legături flexibile.

Figura 12. Scară poziționată corect și fixată la marginea platformei de acces.

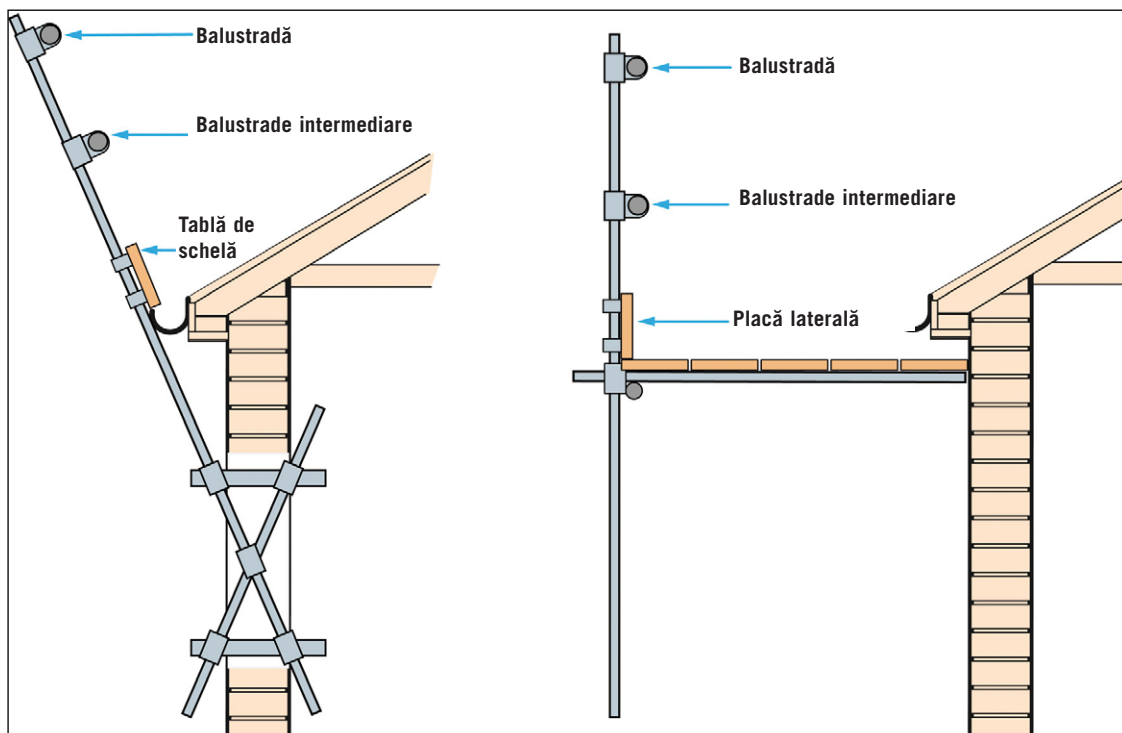

Figura 13. Poartă cu închidere automată la un punct de acces la schele.

Mulți lucrători sunt implicați în lucrări pe acoperiș pentru lucrări de specialitate pe acoperiș, la etapa inițială de construcție (sau în activități generale de reparare sau întreținere a acoperișului), unde au loc deseori accidente grave/fatale din cauza lipsei măsurilor de prevenire a căderilor de la înălțime. Astfel de măsuri de control ca MPE sau schelele (Figura 14), cu bariere de protecție a marginilor adecvate, pot și trebuie să fie utilizate pentru a preveni căderea persoanelor atunci, când acestea muncesc pe acoperișuri înclinate.

Figura 14. Protecție tipică pentru marginea unui acoperiș cu pantă.

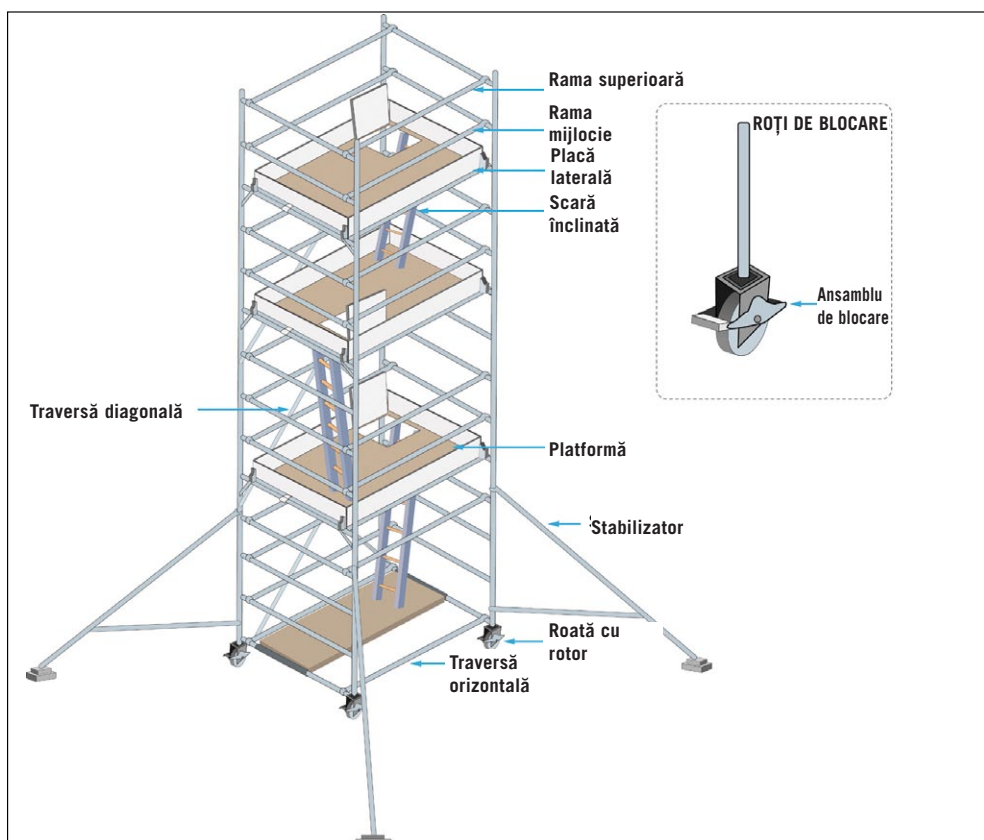

În timpul montării și demontării schelelor, muncitorii trebuie să se asigure că pe șantier există măsuri de precauție pentru prevenirea căderii în gol. Acest tip de lucrări nu trebuie să fie efectuate deasupra muncitorilor sau publicului larg și trebuie să existe măsuri de limitare și interdicere a accesului persoanelor neautorizate în zona de lucru, adică șantierul trebuie să fie îngărdit sau închis.

După asamblarea platformelor de lucru în orice poziție, schelele, platformele de lucru mobile, schelele turn, echipamentul cu acces suspendat etc. asigurați-vă că platformele sunt sigure și că au fost instalate corect. Inspectarea platformei de lucru de către un specialist competent²⁶ reprezintă o modalitate de a asigura acest lucru. Un specialist competent înseamnă o persoană care posedă calificări adecvate, cum ar fi instruire și cunoștințe corespunzătoare, experiență și abilități suficiente pentru îndeplinirea în siguranță a lucrărilor specifice. În unele țări, autoritățile competente pot defini criteriile adecvate pentru desemnarea acestor persoane și pot determina responsabilitățile care le sunt atribuite. În alte țări, persoanele responsabile de ridicarea platformelor de lucru trebuie să confirme administrației șantierului, în baza documentației, că platformele respectă standardul adecvat și sunt sigure de utilizat.

Schelele mobile (de tip turn) sunt utilizate pe scară largă pe șantierele de construcții, atât pentru construcția clădirilor noi, cât și pentru repararea celor vechi. Acestea sunt montate, folosind secțiuni prefabricate (de obicei, din aluminiu). Cu ajutorul lor, sunt furnizate platforme de lucru sigure, cu condiția ca acestea să fie asamblate corect (evitarea includerii tuturor secțiunilor necesare în proiect reduce rezistența și stabilitatea schelei mobile) și funcționarea lor sigură.

Figura 15. Schelă mobilă montată corespunzător.

²⁶ Convenția OIM nr. 167, art. 2.

Lucrătorii care assemblează schele de tip turn trebuie să fie competenți și special instruiți pentru a efectua astfel de lucrări. Odată ce aceste schele au fost instalate, trebuie să fie verificată stabilitatea construcției, pentru a se asigura că acestea constituie o platformă de lucru sigură. Schelele mobile trebuie să fie fixate pe o fundație solidă, fermă și plană, roțile lor pivotante trebuie să fie blocate, iar plăcile de bază – sprijinite corespunzător și trebuie să fie efectuate verificări pentru a se asigura că nu există linii/cabluri electrice aeriene în apropiere. Conform manualului de instrucțiuni/instrucțiunilor de operare, stabilizatorii trebuie să fie instalați la baza schelelor, iar platforma de lucru în sine sau zona de depozitare trebuie să fie echipată cu un gard de protecție (balustrade și plăci laterale). De asemenea, trebuie să existe o modalitate sigură de a accesa platforma de lucru, de exemplu prin utilizarea unei scări interne.

Atunci când lucrează la o schelă mobilă, muncitorii nu trebuie să permită platformei de lucru să susțină alte scări sau acces la echipamente, deoarece acest lucru va afecta stabilitatea schelei mobile. De asemenea, stabilitatea schelelor poate fi afectată prin acoperirea unei structuri sau la utilizarea unei platforme de lucru pentru jeturi de apă sau activități de sablare, sau prin ridicarea sau coborârea materialelor de construcție. Înainte de a deplasa schela mobilă este necesar, mai întâi, să verificați traseul pentru a vă asigura că nu există linii electrice și alte obstacole, iar suprafața pe care va fi montată este fermă și plană/nivelată. Înălțimea schelei trebuie să fie redusă la maximum patru metri, iar în procesul de mutare a acesteia, pe schelă nu trebuie să se afle niciun muncitor.

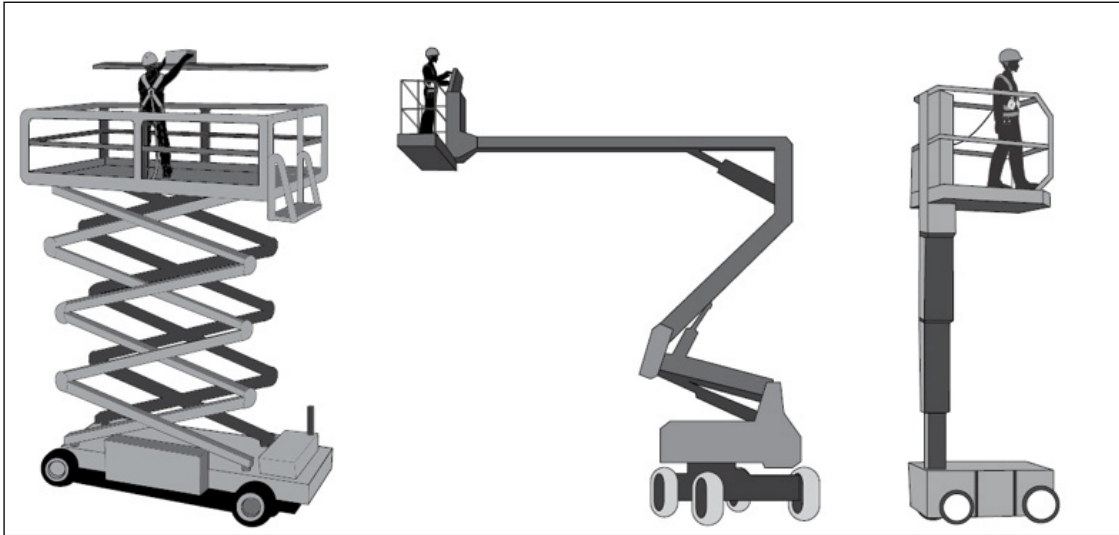

Figura 16. Schelă mobilă montată corect și aflată în uz.

Platformele mobile de lucru ridicate sunt utilizate pe șantierele de construcții pentru a oferi acces sigur într-o varietate de situații. Inspectorii de muncă trebuie să se asigure că operatorii acestor echipamente sunt instruiți, în mod corespunzător, cum să utilizeze aceste echipamente. Aspectele care trebuie luate în considerare includ asigurarea faptului că: echipamentul nu este exploatat în apropierea liniilor (cablurilor) electrice aeriene; suprafața de montare a fost pregătită, în prealabil, pentru deplasarea echipamentului (nivel și fermitate și orice canal de scurgere/sistem de drenaj poate sprijini trecerea acestuia); ascensorul dispune de un mecanism de oprire de urgență, care poate fi activat de la baza

sa, este stabilită o valoare limită pentru viteza vântului până la care echipamentul poate fi acționat, iar muncitorii folosesc hamuri de siguranță cu un șnur scurt, atașat la un punct de ancorare adecvat pentru a le restrânge mișcarea peste marginile platformei și pentru a preveni căderea muncitorilor de la înălțime (cu excepția incidentelor de răsturnare a unui vehicul sau a utilajelor de construcții).

Figura 17. Exemple de platforme mobile de lucru ridicate (barele de protecție și utilizarea unui sistem de stopare a căderii/hamului de lucru).

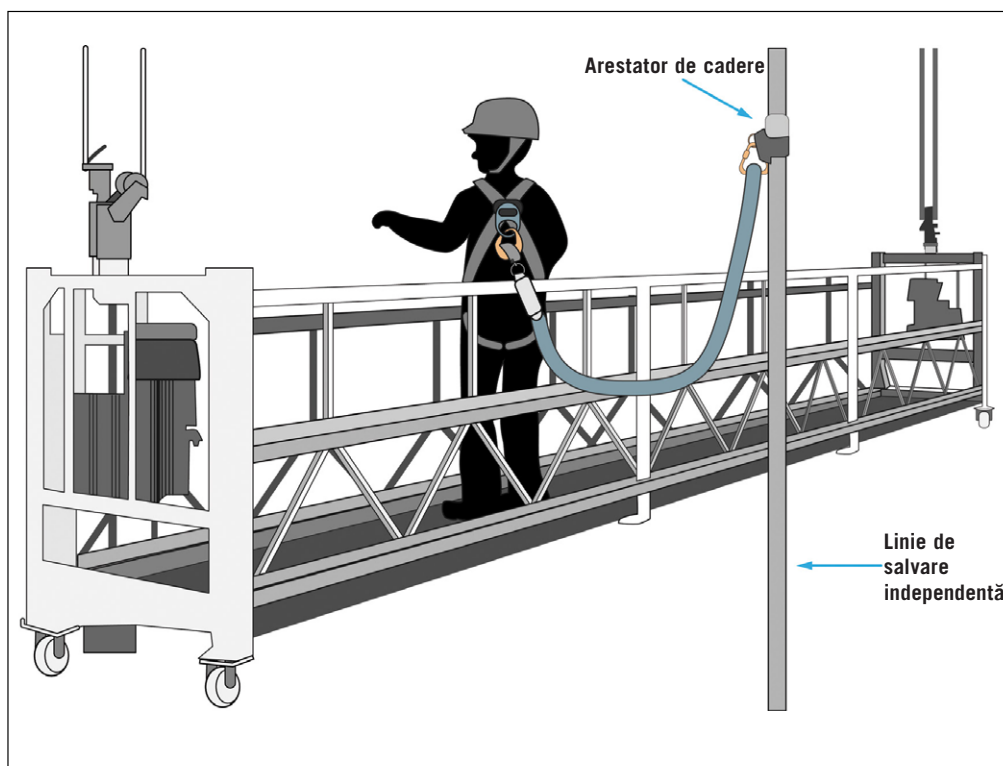
Figura 18. Platformă mobilă de lucru ridicată folosită într-un birou pentru schimbarea corpurilor de iluminat.

Schelele suspendate sunt răspândite pe șantierele de construcții și trebuie să fie instalate de persoane competente și inspectate înainte de utilizare. Acestea sunt echipate cu un gard de siguranță perimetral complet (la 360 de grade), la aceleași standarde ca toate celelalte

platforme de lucru. În plus, muncitorii trebuie să poarte un ham complet pentru corp, cuplat la un sistem personal de oprire a căderii, atașat la o frânghie de salvare poziționată vertical, care este independentă de schelă. Muncitorii trebuie să se asigure că schela nu este supraîncărcată, ceea ce înseamnă că lucrătorii trebuie să fie conștienți de limitele încărcăturii, precum și de alte proceduri de operare sigure pentru utilizarea acestui tip de echipament. Aceasta include, dar nu se limitează la, efectuarea verificărilor înainte de prima utilizare – schela suspendată poate fi ridicată la o distanță mică de la sol, iar muncitorii să verifice cele mai critice elemente de conectare și noduri, precum și buna funcționare a schelei. Cel mai sigur acces pe schelă este de la nivelul solului. Dacă acest lucru nu este posibil, atunci schela trebuie fixată pe peretele clădirii, ceea ce va împiedica balansarea acesteia atunci, când este accesată din interiorul clădirii.

Figura 19. Schelă suspendată cu mijloace de protecție pentru margini și un lucrător echipat cu echipament personal de protecție împotriva căderii adecvat.

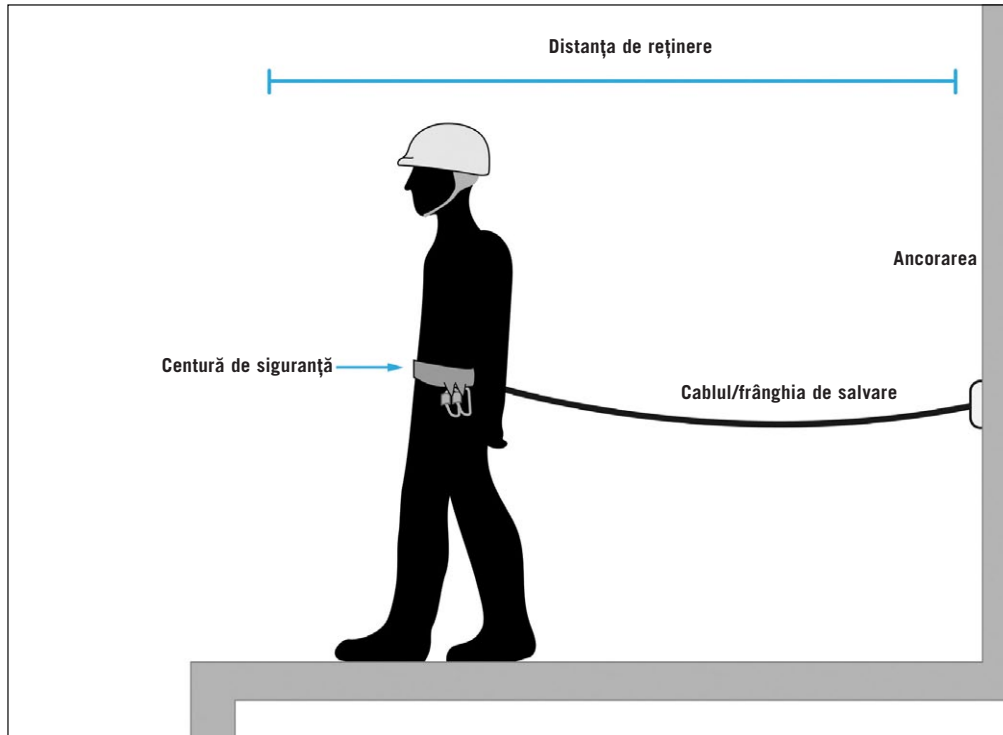

Legislația națională poate impune examinări periodice ale MEWP-urilor, schelelor suspendate sau a altor tipuri de echipamente de ridicat, caz în care inspectorii de muncă sunt obligați să solicite rezultatele acestor inspecții pentru a se asigura că au avut loc. De asemenea, inspectorii de muncă trebuie să verifice în ce măsură și în ce perioadă au fost efectuate lucrările de întreținere și reparații, a căror necesitate a fost înregistrată în certificatele de verificare a stării tehnice a echipamentului.

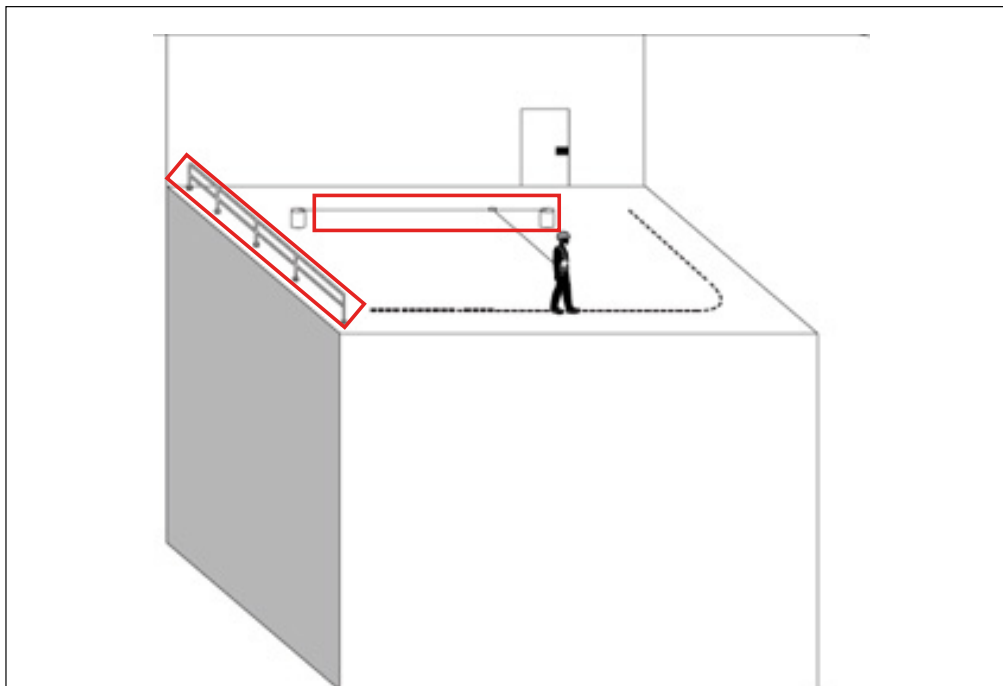
În plus față de protecția generală, menționată anterior, pentru a preveni căderile de la înălțime (în cazul în care toate persoanele de pe platforma de lucru sunt protejate), există echipamente de protecție personală concepute pentru a proteja un lucrător individual împotriva căderii (în timp ce alte persoane din apropiere nu sunt protejate). Dintre acestea, poate fi menționat sistemul de blocare, care poate fi utilizat ca sistem autonom (Figura 20) sau în combinație cu alte sisteme (Figura 21). Aceste sisteme constau dintr-un cablaj cuplat la un cablu de salvare/curea de o anumită lungime, care este fixat în punctul de

ancorare. Acest sistem împiedică lucrătorul să ajungă la o margine neprotejată și să cadă. Deoarece astfel de sisteme protejează doar muncitorul care le poartă, acestea trebuie să fie utilizate doar după ce toate celelalte tipuri de bare de protecție a marginii au fost luate în calcul și considerate inacceptabile, în urma procesului de evaluare a riscurilor.

Figura 20. Centură scurtă cuplată la un cablu de salvare pentru a împiedica muncitorii să cadă de pe marginea neprotejată a platformei de lucru.

Figura 21. Sistem restricționat de curea, utilizat împreună cu șinele de protecție.

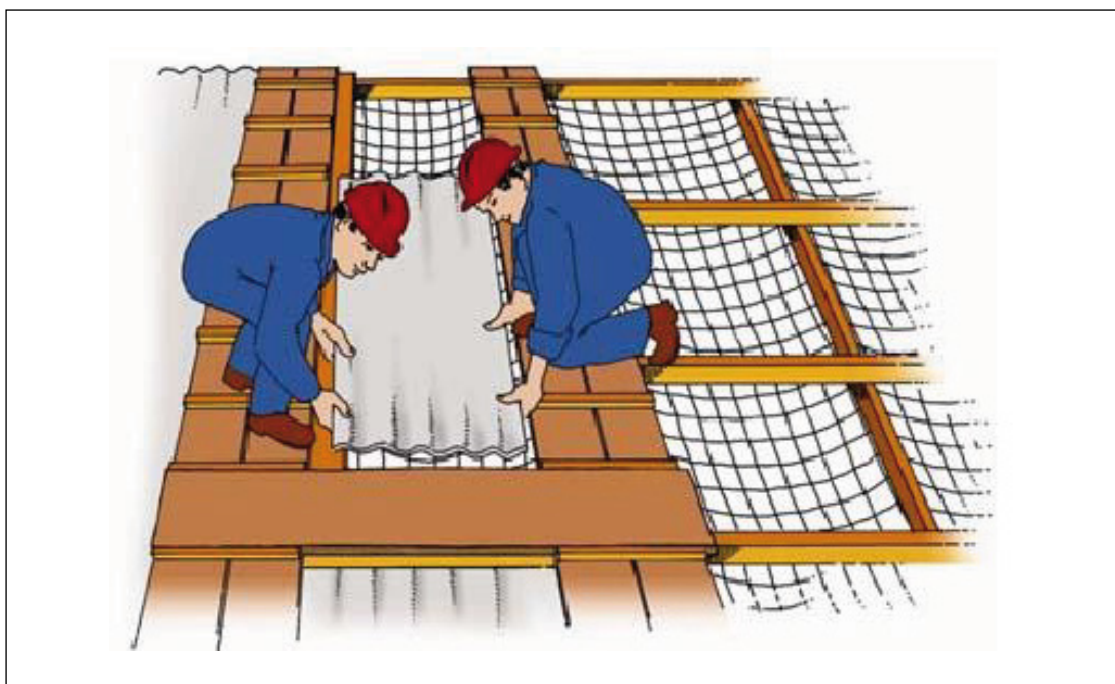

Pe lângă măsurile pentru prevenirea căderii lucrătorilor de la înălțime, există și măsuri menite să atenueze consecințele căderii. Acestea includ plase de siguranță, sisteme de aterizare moale și sisteme individuale/personale de prevenire a căderii. Niciuna dintre acestea nu poate substitui măsurile de protecție împotriva căderii, însă poate fi utilizată împreună cu acestea, dacă riscul căderii nu poate fi eliminat pe deplin.

Procesul de instalare a plaselor de siguranță este unul complex și trebuie să fie efectuat doar de către muncitorii instruiți și competenți. Este recomandabil ca aceste lucrări să fie realizate la nivelul solului cu scopul de a reduce riscurile pentru cei care instalează plasele. Astfel, plasele pot fi întinse între structurile de oțel, chiar înainte de a fi ridicate la locul de instalare. În toate situațiile, plasele trebuie să fie plasate cât mai aproape de poziția de lucru pentru a reduce distanța pe care un muncitor ar putea s-o parcurgă în cădere. După instalare, un specialist competent trebuie să verifice plasele pentru a confirma siguranța acestora, cu o eventuală eliberare a unui certificat de inspecție. Dacă pe șantier sunt utilizate plase, este responsabilitatea inspectorilor de muncă să identifice ce sisteme există pentru salvarea persoanelor care au căzut în plase. Înainte de a ateriza pe plasă, muncitorii pot fi răniți de alte obiecte în procesul de cădere și, prin urmare, pot avea nevoie de asistență medicală urgentă.

Inspectorii de muncă trebuie să identifice modul în care managementul asigură conformitatea cu standardele stabilite pentru astfel de plase și să obțină informații cu privire la inspecțiile efectuate pentru a se asigura că plasele sunt menținute în stare adecvată, în conformitate cu cerințele existente. Acest lucru ar putea fi facilitat de către inspecțiile săptămânale, efectuate de personalul competent.

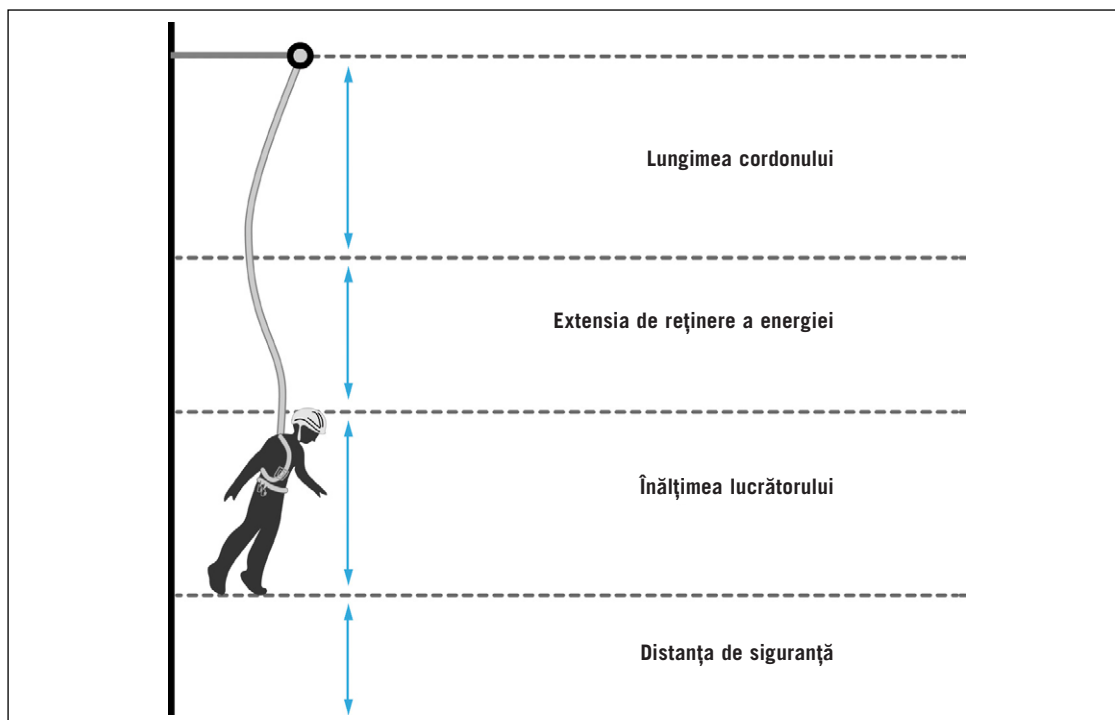
Figura 22. Plase de siguranță instalate.

Este necesar de reiterat că sistemele individuale de protecție anti-cădere nu pot elimina complet riscul unei căderi. Cu toate acestea, fiind instalate și utilizate corect, aceste sisteme reduc distanța de la care poate cădea o persoană. Astfel de sisteme constau dintr-un punct de fixare, un ham, absorbanți de energie și o frânghie de siguranță (conectarea hamului la punctul de fixare). Muncitorii care folosesc sisteme de hamuri personale de siguranță

trebuie să beneficieze de o pregătire specială, să știe cum se îmbracă și se ajustează hamul pentru a se potrivi impecabil, cum se conectează corect la un punct de ancorare adecvat. Muncitorii trebuie să verifice, în permanență, dacă distanța de siguranță este suficientă pentru ca sistemul să funcționeze și să prevină căderea, înainte de a lovi solul.

Figura 23. Factorii care afectează funcționarea în siguranță a sistemelor de prevenire a riscurilor de cădere de la înălțime și care împiedică muncitorul să se ciocnească de sol.

Dacă este posibil, punctele de ancorare trebuie să se afle deasupra capului muncitorului, deoarece aceasta reduce distanța de cădere și elimină posibilitatea oscilării „pendulului”, care ar putea apărea. Dacă este imposibil de utilizat un punct de ancorare deasupra capului muncitorului, trebuie să fie consultate instrucțiunile producătorului, care iau în calcul faptul că punctele de ancorare, situate sub nivelul dorit, generează forțe suplimentare în caz de cădere.

Muncitorii trebuie să se asigure că toate componentele sistemului de prevenire a căderii sunt inspectate la uzură, înainte de fiecare utilizare și că, periodic, trebuie să fie efectuate inspecții detaliate suplimentare.

În cazul în care sunt utilizate sisteme individuale de siguranță pe șantier, inspectorii de muncă trebuie să se asigure că echipamentele sunt verificate zilnic și că muncitorii, care le folosesc, sunt instruiți corespunzător.

Scările

Deseori, utilizarea necorespunzătoare a scărilor reprezintă un factor cauzal, care contribuie la producerea accidentelor de muncă. Înainte de a folosi o scară, managementul șantierului trebuie să se asigure că alte echipamente mai potrivite, de exemplu MEWP, nu pot fi utilizate. MEWP-urile sunt mai sigure, deoarece sunt mai stabile și, adesea, mai eficiente. Utilizarea necorespunzătoare a scărilor constituie una dintre cauzele principale, care provoacă accidente de muncă.

Atunci când muncitorii utilizează scările, aceștia trebuie să se asigure că scările sunt în stare bună, să verifice dacă stielele scării nu sunt fisurate sau deformate, dacă nu lipsesc sau nu sunt deteriorate treptele, iar baza scării (picioarele) este rezistentă. De asemenea, ei trebuie să se asigure că catarama centurii se află în interiorul stilurilor (spațiului de conectare) și că există un contact constant în trei puncte cu scara (ambele picioare și un braț sau ambele brațe și un picior (Figura 25).

Figura 24. Poziția de lucru pe scară incorectă.

Figura 25. Poziția de lucru pe scară corectă.

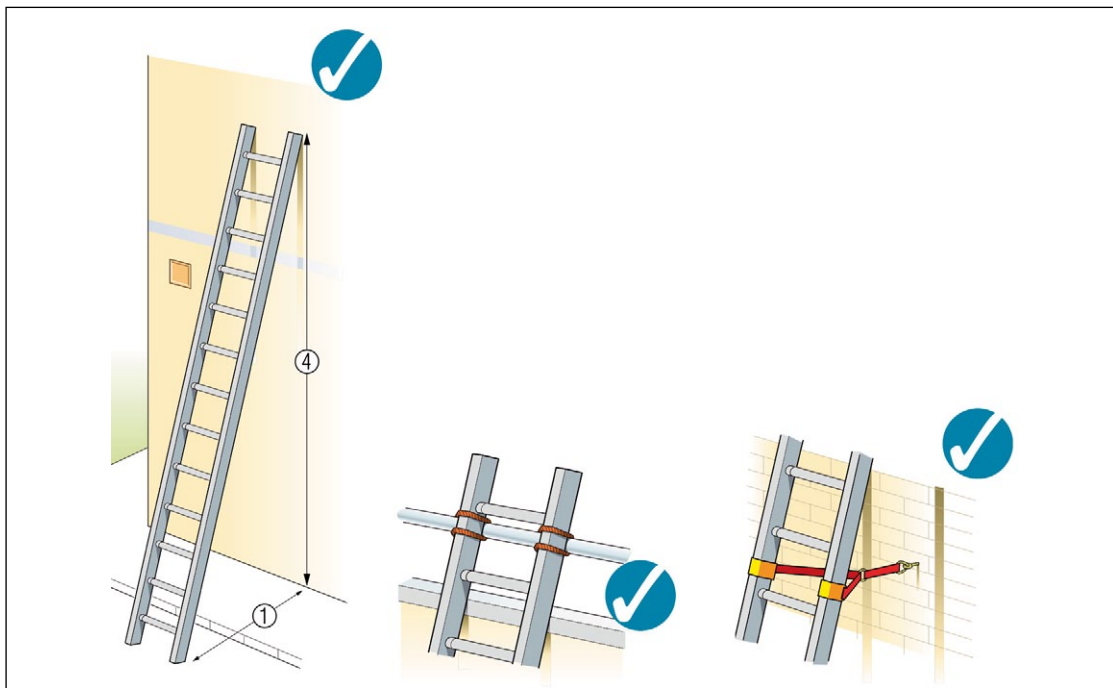

Scara trebuie să fie poziționată la un unghi, când distanța de-a lungul suprafeței verticale este egală cu patru distanțe de-a lungul bazei scării (Figura 26) și, dacă este posibil, cu fixarea ambelor stile (Figura 27). În cazul în care nu este posibilă fixarea stilurilor, trebuie să fie întreprinse alte măsuri pentru a preveni alunecarea laterală a scării, de ex. suporturi pentru scară sau dispozitive antiderapante.

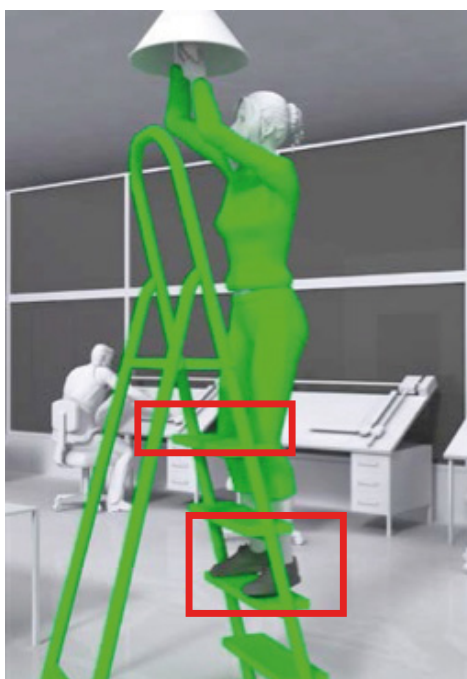
Atunci când muncitorii folosesc scările, trebuie să se asigure că: toate cele patru picioare ale scării sunt stabile, iar treptele scării sunt amplasate și îndreptate în direcția, în care au loc lucrările (astfel de scări nu sunt proiectate pentru sarcini laterale, iar activitatea cu o rotație de 90 de grade poate duce la deteriorarea treptelor și căderea muncitorului). De asemenea, dispozitivele de reținere trebuie să fie deschise complet, iar toate mecanismele de blocare – cuplate. Poziția corectă a muncitorului pe scări trebuie să fie determinată de trei puncte de contact și anume: contactul cu ambele picioare și un braț sau, atunci când ambele mâini sunt libere pentru o perioadă scurtă de timp, ambele picioare și corpul pe aceeași treaptă a scărilor (genunchii sau pieptul), sprijinite de scări (Figura 28 și Figura 29). De asemenea, trebuie să fie disponibilă o bară de siguranță de care să se țină muncitorul.

Figura 26. Scară corect selectată și instalată (înălțimea este egală cu patru distanțe de bază, adică unghiul de înclinare este determinat de raportul „patru la unu”).

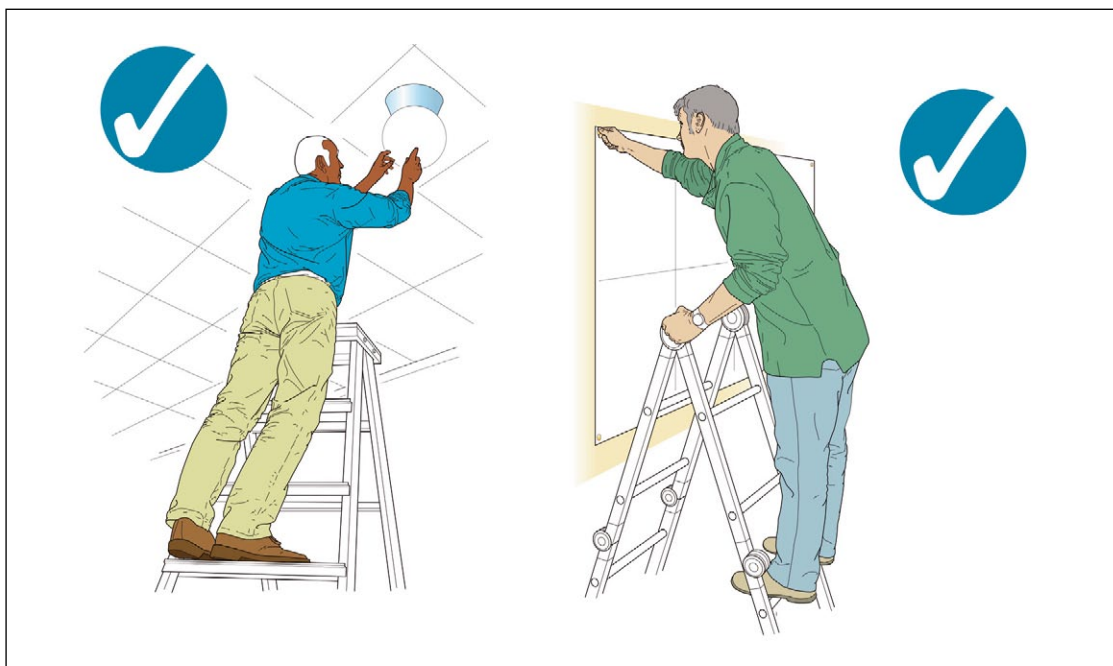
Figura 27. Scară fixată corect la stile superioare, carcass (corectă doar pentru lucru nu și pentru acces) și la bază.

Figura 28. Exemplu când muncitorul se sprijină pe trei puncte de contact, atunci când folosește o scară.

De asemenea, atunci când folosesc o scară, muncitorii nu trebuie să utilizeze primele două sau trei trepte pentru a urca (partea superioară a scării este considerată ultima treaptă), deoarece în acest caz nu poate fi asigurat contactul cu scara în trei puncte, iar activitatea muncitorului în această poziție poate duce la pierderea echilibrului.

Figura 29. Muncitori poziționați corect pe o scară.

3.3.4.2 Circulația vehiculelor în șantierele de construcții

Deseori, circulația vehiculelor în șantierele de construcții provoacă răni muncitorilor de pe șantierele de construcții. Circulația transportului pe șantier este asociată, în primul rând, cu vehicule, care livrează materialele de construcție, autobasculante care transportă deșeurile și gunoiul, excavatoarele și buldozerele, folosite la lucrările de teren și vehiculele, care transportă lucrătorii. Vătămările corporale, suferite de muncitori sunt provocate în urma coliziunii cu un vehicul (în special, în timpul manevrelor de deplasare a vehiculelor cu spatele/mersului înapoi), căderii muncitorilor sau a unei încărcături transportate dintr-un vehicul sau răsturnarea vehiculului.

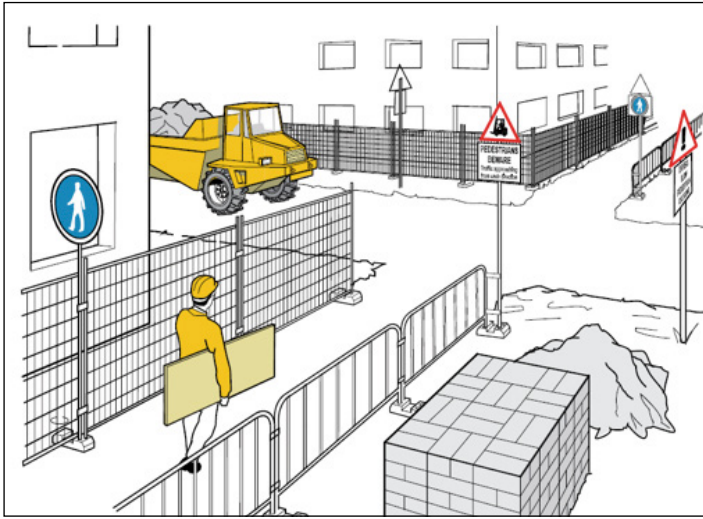
În timpul vizitei de inspecție, inspectorii de muncă trebuie să efectueze o analiză a modului în care este organizată circulația vehiculelor pe șantier. Acest lucru poate fi realizat, examinând următoarele trei aspecte: asigurarea securității șantierului, a stării tehnice a vehiculului și conducerea vehiculului în condiții de siguranță.

Asigurarea securității șantierului: A planificat managementul construcției modul în care va circula transportul pe șantierul de construcții? Numărul de mașini, necesare pentru efectuarea lucrărilor pe șantier este determinat de planificarea producției de muncă. De exemplu, a determinat managementul șantierului volumul de sol necesar pentru amenajarea teritoriului, la etapa finală a proiectului? Acest material poate fi depozitat pe teritoriul șantierului, evitând astfel nevoia ca vehiculele să-l transporte suplimentar atunci, când este necesar și, astfel, să reducă aglomerarea vehiculelor în șantier.

Un proiect de construcție prevede livrarea unui volum considerabil de materiale. Ce măsuri au fost întreprinse de către conducerea șantierului pentru a se asigura că aceste produse pot fi livrate în siguranță? În ceea ce privește traseele de circulație, sunt acestea libere iar suprafeța fermă și uniformă? Ce măsuri au fost întreprinse pentru a separa căile de circulație pietonală comune de căile carosabile de acces? În cazul în care pietonii și vehiculele trebuie să împartă același traseu, au fost prevăzute bariere de separare? Sunt punctele de trecere

a pietonilor bine semnalate și iluminate (Figura 30), astfel încât șoferii și pietonii să fie conștienți de prezența celorlalți?

Figura 30. Trecere de pietoni și vehicule proiectată corespunzător.

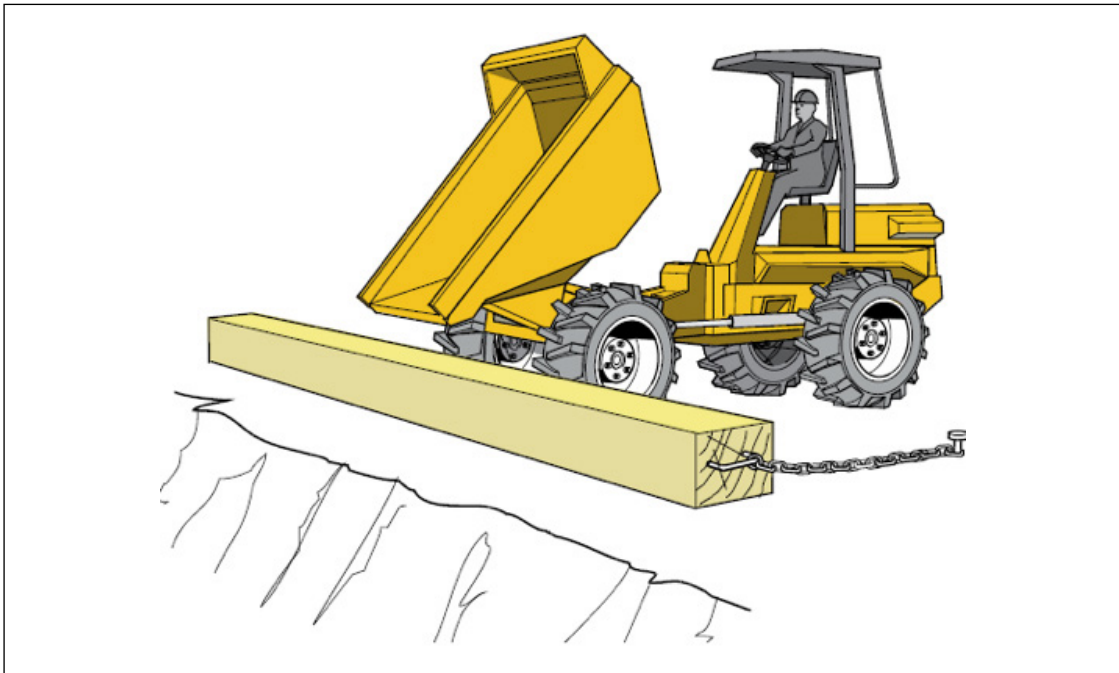
Sunt indicate limitele de viteză? Există alte semne rutiere, care să indice șoferilor rutele și direcțiile de circulație? Unde se află zona de recepție a livrărilor? A fost aceasta concepută pentru a asigura fluentizarea traficului în sens unic? Dacă nu, cum și unde se întorc vehiculele după ce au fost descărcate sau încărcate? A fost stabilită o zonă de cotitură, liberă de pietoni pentru a garanta siguranța manevrei de întoarcere? Dacă nu, ce măsuri

au fost întreprinse în acest sens?

Poartă semnalatorii instruiți echipament adecvat de vizibilitate ridicată pe șantier?

Cum fac cunoștință șoferii, care vizitează obiectul, cu regulile și procedurile stabilite pe șantierul de construcție? Toți pietonii (inclusiv șoferii care părăsesc vehiculul, devin pietoni) trebuie să poarte îmbrăcăminte de vizibilitate înaltă, astfel încât să fie observați de conducătorii celorlalte vehicule și de operatorii de mașini.

Figura 31. Bloc pentru prevenirea riscurilor de cădere a unei basculante în groapă.

Ce măsuri au fost întreprinse în zonele de lucru pentru a preveni deteriorarea structurilor temporare și a platformelor de lucru de către vehiculele și mecanismele de lucru, precum

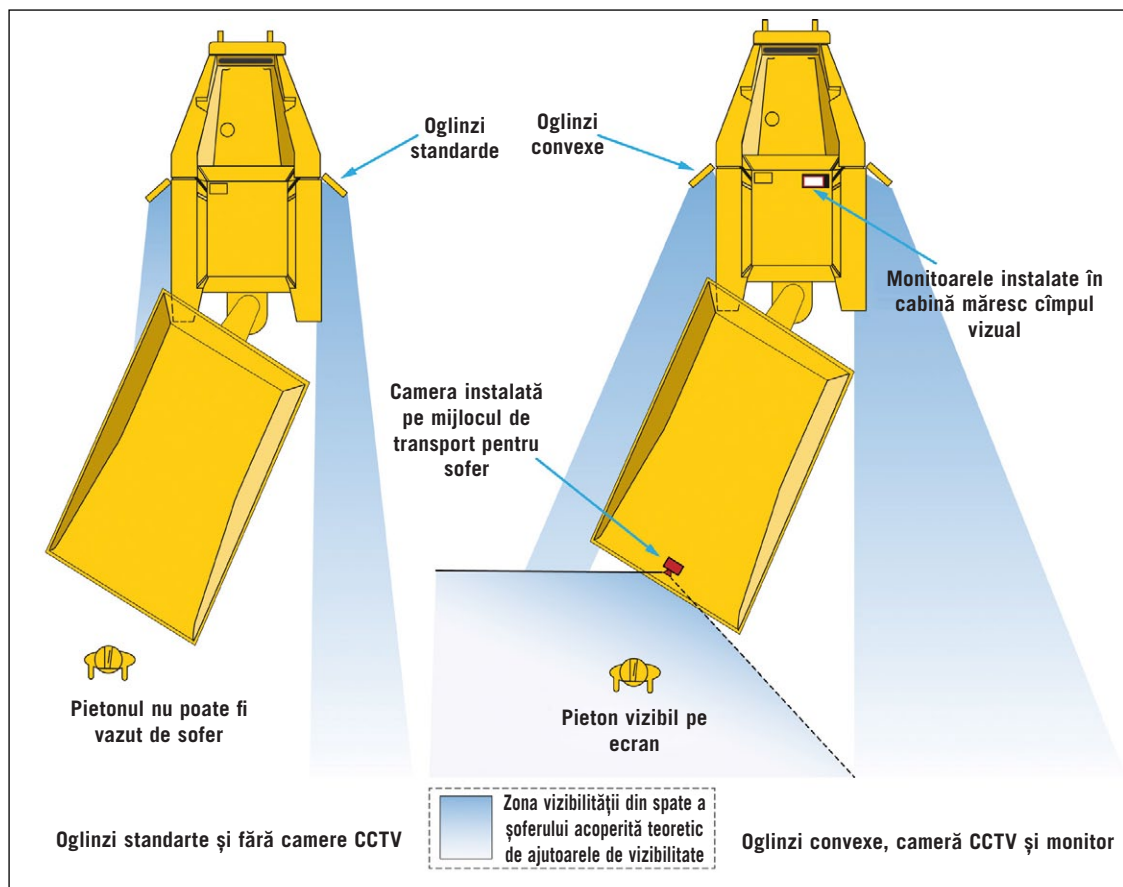

și coliziunile cu muncitorii? Au fost instalate bariere și îngrădiri corespunzătoare pentru a reduce probabilitatea unor astfel de pagube și daune? O atenție sporită trebuie să fie acordată zonelor în care funcționează echipamentele rotative (de exemplu, macaralele și excavatoarele), deoarece atunci când mecanismele sale rotative se mișcă, într-un spațiu nepotrivit, muncitorii pot fi presați de pereții structurilor.

Sunt amplasate blocuri pentru prevenirea riscurilor de cădere a vehiculelor (camioanelor și autobasculantelor) în excavație atunci, când acestea răstoarnă materialul în săpătură/groapă sau o astupă?

Asigurarea stării tehnice a vehiculului: Ce măsuri de control aplică managementul șantierului atunci când optează pentru un echipament sau altul – nu doar pentru cel folosit de ei, ci și a celui utilizat de alții (de ex. de către contractori)? Există o cerință pentru ca toate mașinile să fie echipate cu structuri de protecție în caz de răsturnare („ROPS” – Roll-Over Protection) și, dacă este necesar, cu structuri de protecție împotriva căderii obiectelor (FOPS)? Dacă subcontractanții vin cu echipamentele lor, stabilește managementul șantierului cerințe specifice pentru aceștia, de exemplu, în ceea ce privește dimensiunile sau necesitatea de a le întreține sau să prezinte certificatele corespunzătoare, înainte de a le admite pe șantier? A stabilit managementul șantierului o cerință pentru ca toate vehiculele sau anumit tip de vehicule de pe șantier să fie dotate cu camere/alarme auto sau oglinzi retrovizoare cu senzor de parcare sau oglinzi suplimentare (menținute în stare bună)? Zona planificată corespunzător a șantierului din punct de vedere al siguranței mijloacelor și dispozitivelor menționate supra măresc câmpul vizual al șoferului și, astfel, reduc riscurile pentru ceilalți lucrători.

Figura 32. Montarea mijloacelor de vedere, precum oglinzile concave și convexe sferice, măresc considerabil câmpul vizual al șoferilor.

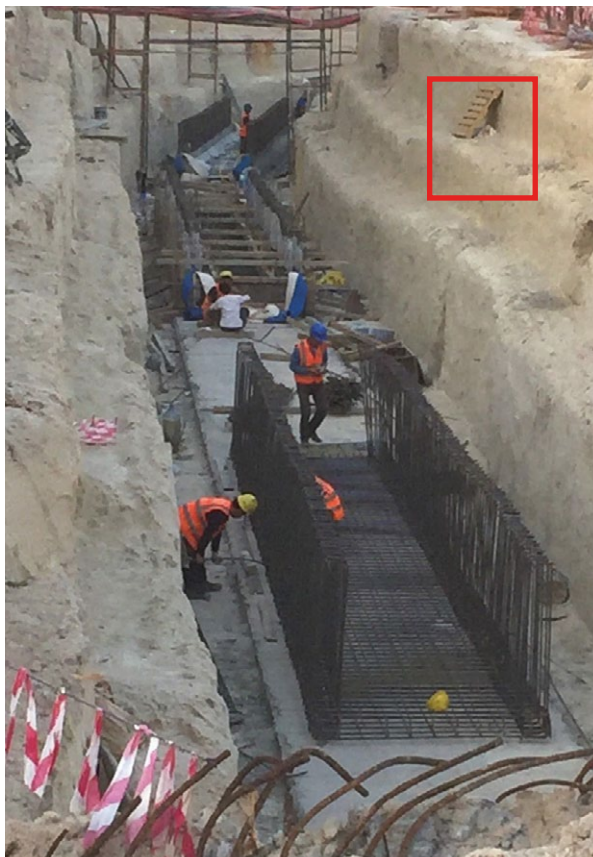
Vehiculele pe șantier funcționează în condiții dure și necesită întreținere periodică pentru a le menține în stare bună de funcționare. Efectuează conducătorii auto verificări zilnice și săptămânale ale vehiculelor și își înregistrează undeva aceste rezultate? În ce mod se asigură managementul șantierului că întreținerea mașinilor/echipamentului este efectuată în conformitate cu instrucțiunile producătorului, în special al dispozitivului de direcție, sistemului de frânare și cel de iluminare, dispozitivelor vizuale (ROPS și FOPS)? Sunt vehiculele supuse unui sistem de întreținere și reparare preventiv-planificat (reparații programate pentru a preveni careva defecțiuni, care ajută la menținerea echipamentului în stare sigură) sau în cadrul unui program de reparație a defecțiunilor (reparații urgente după defectare)?

Conducerea vehiculului în condiții de siguranță: Multe accidente de muncă sunt cauzate de exploatarea echipamentelor de construcție de către șoferii neinstruiți și fără experiență. Inspectorii de muncă trebuie să verifice modul în care managementul șantierului asigură instruirea și competența tuturor șoferilor de autovehicule. Sunt obligați șoferii și operatorii să dețină permise corespunzătoare pentru a conduce un anumit tip de vehicul și echipament de construcție? Există liste ale muncitorilor autorizați să conducă un anumit tip de transport sau echipament? De exemplu, sunt obligați șoferii și operatorii să predea cheile vehiculelor și echipamentelor care nu sunt utilizate momentan? Există vreun sistem de monitorizare activă a comportamentului șoferilor (de ex. se verifică viteza vehiculului și fiabilitatea timpilor de transport? Dacă da, se duce evidența acestor informații și sunt acestea analizate?

3.3.4.3 Lucrările de terasamente (excavare)

Principalele pericole la care sunt expuși muncitorii din construcții în timpul lucrărilor de terasamente (excavare) sunt asociate cu întreruperea comunicațiilor subterane (cablurilor electrice, conductelor de gaz și apă, etc.), prăbușirea pereților excavației (șanțului), căderea oamenilor și a vehiculelor în puțuri/săpături și gropi, precum și a obiectelor și materialelor peste muncitorii, care se află în excavație. Alte pericole pentru lucrătorii implicați în lucrările de excavare includ

riscul de a se înneca sau de a se asfixia/intoxica, în urma spargerii conductelor de apă sau gaz.

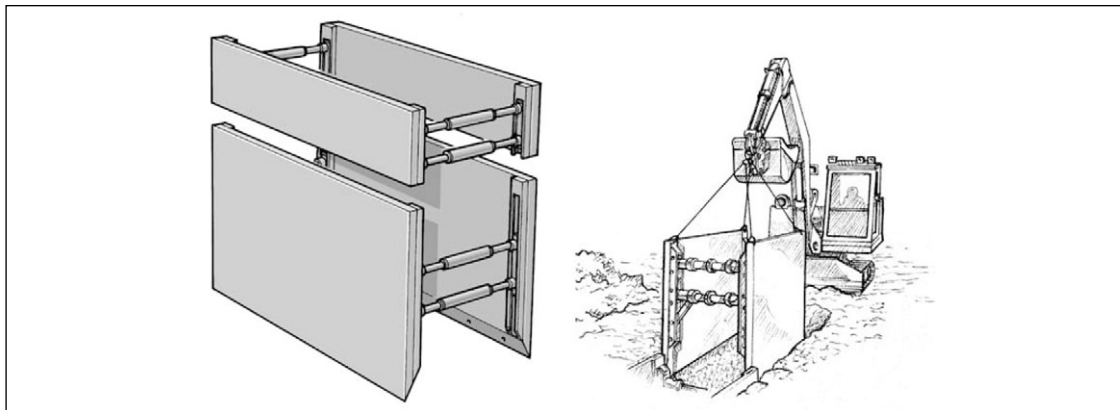
Figura 33. Muncitori care efectuează lucrări de terasamente.

Ținând cont de astfel de pericole posibile, inspectorul de muncă are dreptul să verifice dacă pereții laterali ale șanțului sunt suficient de drepecți pentru a preveni prăbușirea lor (acest lucru va depinde de condițiile solului și de condițiile preconizate ale apelor subterane). Luând ca exemplu Figura 33, inspectorul de muncă trebuie să acorde atenție asupra faptului că marcarea marginii excavației (cu bandă de plastic, legată de un fir) nu va putea împiedica căderea oamenilor sau a materialelor (paletul evidențiat) peste muncitorii din șanț.

Înainte de a demara lucrările de excavare, managerii șantierului trebuie să întreprindă toate măsurile rezonabile pentru a stabili dacă există careva mijloace de comunicare/conducte subterane pe teritoriul obiectului de construcție și să determine traseul acestora. După localizare, aceste servicii trebuie să fie marcate corespunzător pentru a asigura că toți muncitorii sunt la curent cu prezența lor. De asemenea, înainte de începerea lucrărilor, trebuie să fie furnizate și stocate materialele și echipamentele necesare.

În procesul de săpare a șanțurilor, măsurile de precauție necesare vor depinde de tipul excavației, de natura solului și de nivelul hidrostatic al apelor freatice. Prevenirea prăbușirii pereților șanțului poate fi realizată utilizând cofraje, care sunt instalate imediat ce există suficient spațiu pentru aceasta. Dacă se utilizează cofraje, atunci toți muncitorii care lucrează în șanț trebuie să se afle în perimetrul panourilor de cofraj. Marginea superioară a cofrajului de șanț trebuie să se extindă în afara acestuia pentru a preveni căderea materialului în tranșee, precum și asupra muncitorilor care lucrează în ea.

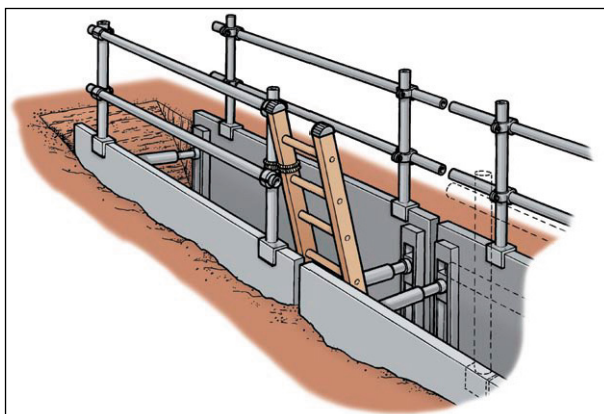
Figura 34. Instalarea panourilor de cofraj fără participarea muncitorilor și fără ca aceștia să coboare în șanț.

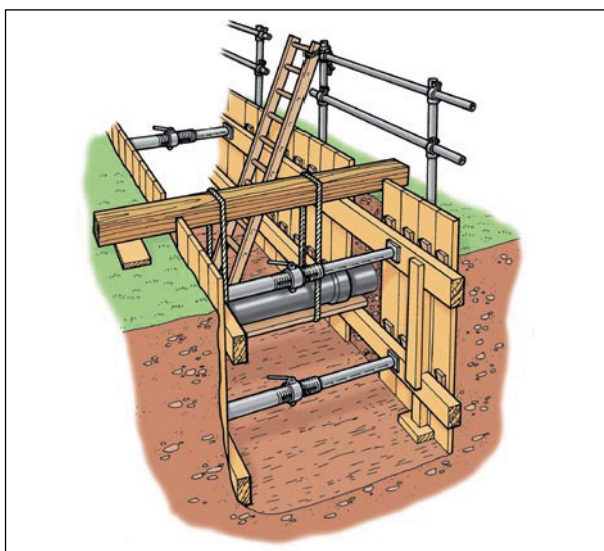
În unele cazuri, se permite accesul muncitorilor într-o excavație neprotejată, însă **DOAR** cu condiția ca pereții șanțului să fie tăiați și să aibă pante cu un unghi suficient pentru a împiedica prăbușirea pereților în interiorul șanțului. Unghiul necesar depinde de tipul de sol și de starea (nivelul) apei subterane (cât de umed este solul). Persoana competentă este obligată să stabilească unghiul necesar și, înainte de a acorda permisiunea de a desfășura lucrări în șanț, trebuie să fie inspectată rezistența pereților acestuia (dacă părțile laterale nu se vor prăbuși).

Circulația autovehiculelor în apropierea locului de excavare trebuie să fie limitată la minimum. Astfel de restricții reduc probabilitatea ca vehiculul să cadă în șanț și elimină riscul de prăbușire a pereților excavației, din cauza presiunii asupra acestora, cauzată de circulația vehiculelor. Trebuie să fie întreprinse și măsuri pentru a preveni căderea muncitorilor în tranșee. Acest lucru poate fi realizat prin amenajarea barierelor similare cu cele utilizate pentru lucrătorii la înălțime, adică construcții de îngrădire (două balustrade). Acestea pot fi atașate la cofrajul de șanț (Figura 35) sau instalate lângă marginea acestuia (Figura 36).

Figura 35. Panou de cofraj (care se extinde în afara șanțului pentru a preveni căderea materialelor de construcție în excavație) cu șine de protecție atașate.

Figura 36. Excavație susținută de elemente de fixare (cherestele) și suporturi din lemn și echipată cu șine de protecție (este ilustrată doar partea dreaptă). Placa din lemn este extinsă pentru a servi în calitate de plăci laterale, iar scara fixată oferă acces la tranșee. Conductele comunicațiile subterane din zona excavată sunt fixate.

3.3.4.4 Transportul în siguranță a materialelor/mărfurilor de construcție

Muncitorii de pe șantierele de construcții sunt implicați în transportarea unor cantități mari de bunuri și materiale, folosind echipamente electrice, cât și manuale. Mulți lucrători suferă accidente grave sau fatale atunci, când aceste operațiuni sunt efectuate fără a respecta cerințele de securitate și sănătate în muncă. De exemplu, accidentele pot fi cauzate de răsturnarea macaralelor și a altor echipamente de ridicat, de căderea materialelor de construcție de la înălțime din aceste dispozitive și echipamente sau de ruperea frânghiilor/centurilor. Vătămirile corporale de lungă durată pot rezulta și din cauza încărcăturilor incomode și grele pe care le ridică muncitorii (de ex. dalele pentru pavare, pietrele de bordură și materialele de construcție în vrac (saci) (de ex., cimentul și materialele agregate).

Managerii de șantier trebuie să se asigure că transportarea materialelor a fost planificată corespunzător. Acest proces începe cu determinarea cantității necesare de material, cât și a timpului și modului (sub ce formă /ambalaj) în care va fi transportat la șantier. Dacă

materialele sunt livrate pe paleți, acestea pot fi transportate, ulterior, la punctul de descărcare pe stivuitoare autopropulsate. Recepționarea materialelor în avans și înainte de termen va însemna re-manipularea acestora, ceea ce nu este doar ineficient din punct de vedere economic, ci și crește riscul de vătămare corporală a muncitorilor.

Această planificare trebuie să asigure faptul că, ori de câte ori este posibil, materialele trebuie să fie transportate, fără implicarea muncitorilor. Deseori, inspectorii de muncă sunt întrebați: „Care este greutatea maximă care poate fi ridicată, în siguranță, de către o persoană?” Din păcate, aceasta este o întrebare fără răspuns exact și definitiv. Nivelul de risc pentru sănătate, asociat cu ridicarea greutăților variază în funcție de natura încărcăturii și greutatea acesteia, de circumstanțele în care este ridicată și de frecvența ei. Riscul pentru fiecare angajat este condiționat și de caracteristicile lor individuale (dimensiune și rezistență). Acesta este motivul pentru care trebuie depuse toate eforturile pentru a reduce necesitatea deplasării manuale a încărcăturilor.

În cazul în care nu este posibil de a elimina necesitatea transportării manuale a materialelor, riscul de vătămare corporală poate fi redus, printre altele, prin utilizarea unor materiale mai ușoare, livrarea materialelor folosind mașini și descărcarea acestora cât mai aproape posibil de locul de utilizare, reducând distanța (înălțimea) la care trebuie ridicate. De asemenea, pot fi stabilite limite de greutate pentru materialele transportate manual, însă în orice caz este util să se interzică ridicarea încărcăturilor care cântăresc mai mult de 20 de kg. Adicional, muncitorii trebuie să fie instruiți cu privire la tehnicile de ridicare a încărcăturilor, în condiții de siguranță. În mod egal, pot fi utilizate ajutoare tehnice, cum ar fi echipamentul cu vid, atunci când se desfășoară lucrări cu pietre de bordură și pavaj.

Figura 37 și Figura 38. Echipament și dispozitiv cu vid pentru ridicarea pietrei.

Scripetele pentru ridicat în construcții (Figura 39) este, de asemenea, utilizat pentru manipularea manuală a încărcăturilor ușoare și a sculelor. Atunci când sunt utilizate, acestea trebuie să fie fixate în siguranță și echipate cu o platformă de lucru sigură pentru operațiuni de încărcare/descărcare a materialelor. Scripetele trebuie să conțină limita greutății încărcăturii ușor vizibilă pentru securitatea și sănătatea în muncă iar, înainte de a le utiliza pentru a se asigura că sunt într-o stare de lucru sigură, muncitorii trebuie să inspecteze mecanismele de ridicare (palanele/ascensoarele), corzile și roțile acestora.

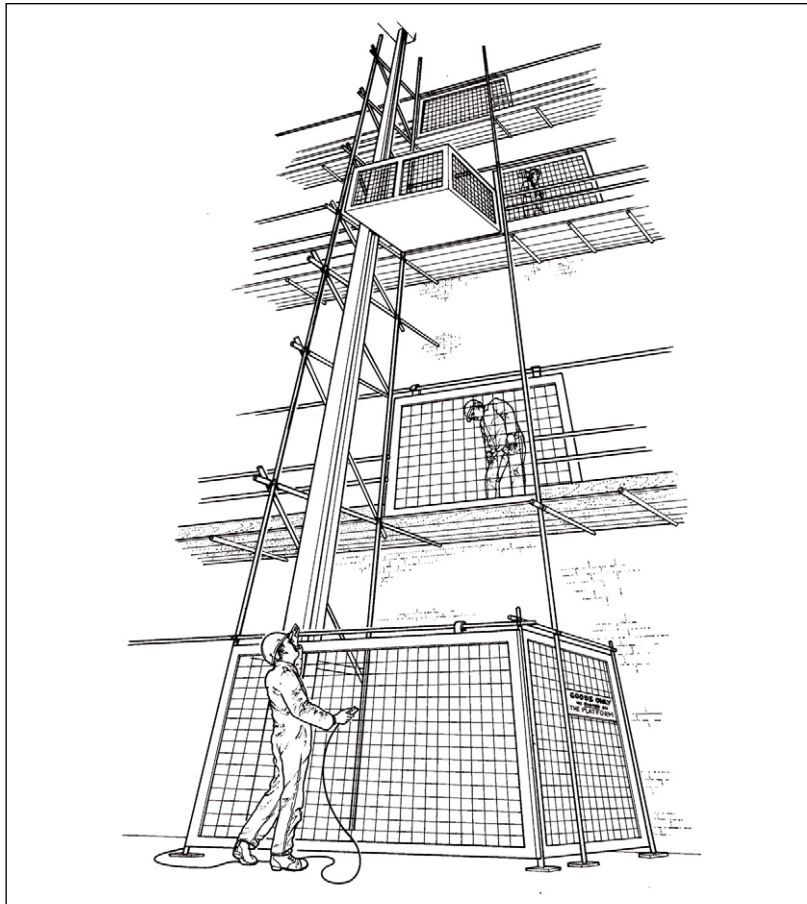
Figura 39. Scripete pentru ridicat în construcții.

Și ascensoarele cu vid sunt destul de răspândite pe șantierele de construcții și sunt utilizate pentru ridicarea și coborârea muncitorilor, precum și a materialelor de construcții. Managerii de șantier trebuie să se asigure că ascensoarele sunt instalate și fixate corespunzător de structurile de susținere de către personalul instruit și competent, în conformitate cu instrucțiunile producătorului. Palanele/ascensoarele trebuie să conțină marcaje, în funcție de destinația lor (de exemplu, „doar pentru materiale” sau „pentru materiale și pasageri”) și să conțină sarcina de lucru (încărcătura) sigură. Odată ridicate, acestea trebuie să fie examinate cu atenție de către personalul competent, pentru a verifica dacă sunt în siguranță. Legislația națională poate stabili dacă sunt necesare înregistrări de examinare, înainte de utilizarea dispozitivelor de ridicare. De asemenea, persoanele competente trebuie să efectueze controale periodice pentru a se asigura că dispozitivele de ridicare sunt în stare funcțională și sigură de lucru. Pentru a realiza acest obiectiv, este suficient să efectuați o verificare o dată pe săptămână. Acest tip de echipament trebuie să fie manipulat doar de către personalul special instruit și competent. Ascensoarele de marfă nu trebuie să fie utilizate pentru ridicarea oamenilor.

Un dispozitiv de ridicare a mărfurilor, instalat corect, trebuie să fie acționat doar de la o stație de lucru, iar operatorul acestuia trebuie să poată vizualiza toate nivelurile de oprire a liftului, din această poziție. Platformele pe care se oprește ascensorul trebuie să fie echipate cu porți culisante, care se deschid doar atunci, când ascensorul se oprește la nivelul lor și se închid înainte ca ascensorul să plece. Distanța dintre palan și nivelul la care se oprește trebuie să fie menținută la un nivel minim, astfel încât să poată fi prevenită căderea muncitorilor între ascensor și nivelul de oprire dorit, în timpul operațiunilor de încărcare sau descărcare. Pentru a preveni pătrunderea muncitorilor în zona de lucru și potențialul de a fi zdrobiți de dispozitivul descendent, la nivelul solului trebuie să fie instalat un gard în jurul poziției de repaus a ascensorului.

Muncitorii responsabili de încărcarea ascensorului trebuie să se asigure că nu depășesc limita maximă admisibilă a încărcăturii și că materialele sunt distribuite uniform pe platforma ascensorului. Încărcăturile trebuie să fie plasate în siguranță pentru a preveni căderea acestora asupra persoanelor aflate de desubt sau deplasarea acestora, pe măsură ce sunt ridicate sau coborâte. De exemplu, roțile cărucioarelor trebuie să fie blocate, iar materialele în vrac trebuie să fie plasate în containere fixate corespunzător.

Figura 40. Exemplu de ascensor de ridicare a mărfurilor, în care operatorul poate vedea toate nivelurile de oprire și care este protejat de o poartă culisantă. Baza liftului de ridicare este, de asemenea, protejată de un gard de protecție.

Operațiunile de ridicare, indiferent dacă descarcă un camion cu propriul echipament de ridicare și descărcare sau folosesc macarale mobile sau staționare pentru a ridica încărcături grele pe un șantier, sunt utilizate în majoritatea lucrărilor de construcții.

Managerul de șantier trebuie să verifice dacă toate echipamentele de ridicat sunt menținute în stare bună de funcționare și dacă sunt operate de către un operator instruit profesional. Legislația națională poate impune o inspecție amănunțită a tuturor echipamentelor și dispozitivelor de ridicat, în baza unui program specificat (și în cazul echipamentelor de ridicare staționare – imediat după instalare) și ca aceste examinări să fie documentate. În astfel de cazuri, inspectorii de muncă trebuie să asigure, în timpul vizitei de inspecție, că sunt respectate astfel de cerințe și să verifice dacă operațiunile de ridicare sau coborâre sunt efectuate într-un mod sigur.

Toate operațiunile de ridicare trebuie să fie planificate, în mod corespunzător, de către o persoană competentă sub supravegherea unei persoane (pe lângă macaragiu) cu experiență

În operațiuni de ridicare și efectuate într-o manieră sigură de către operatorul macaralei, slinger și semnalist. Inspectorii de muncă trebuie să se asigure că muncitorii implicați în operațiuni de ridicare își pot demonstra competența profesională.

Nivelul de planificare va depinde de complexitatea operației de ridicare, care urmează să aibă loc. Cu toate acestea, nicio operațiune de ridicare, oricât de ne semnificativă ar fi, nu trebuie efectuată „la întâmplare”.

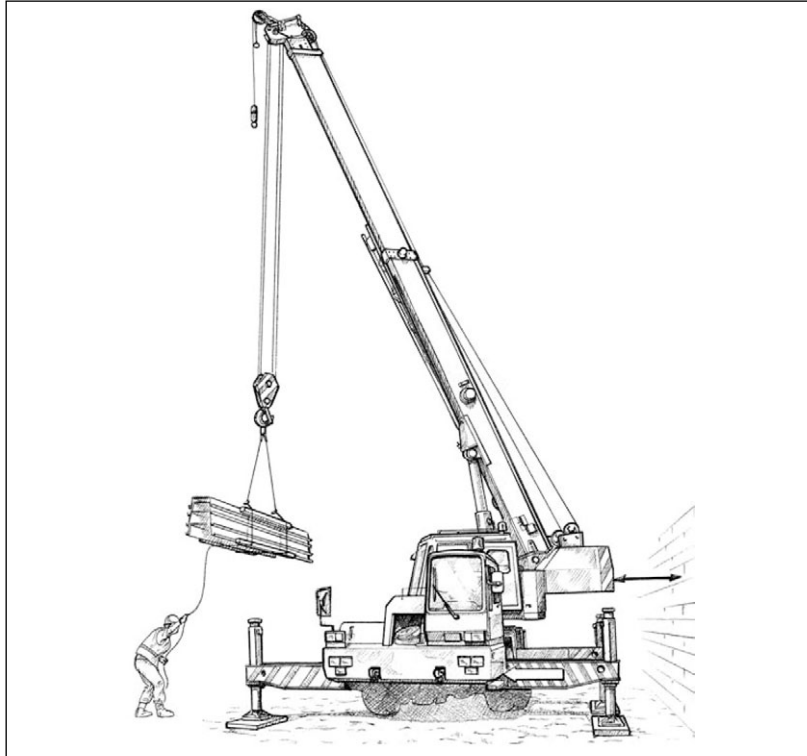
Procesul de planificare va presupune asigurarea faptului că pentru realizarea lucrărilor pe șantierul de construcții a fost selectată macaraua potrivită – adică va fi capabilă să ridice cea mai grea sarcină (încărcătură) la raza necesară (capacitatea unei macarale scade cu cât încărcătura acesteia este îndepărtată mai mult de macara). De asemenea, va fi necesar ca macaraua să poată accesa și părăsi șantierul de construcții și să fie instalată și manevrată în condiții de siguranță. În procesul de instalare a macaralei în poziția de lucru, participanții la operația de montare a acesteia trebuie să verifice următoarele: operatorul macaralei are un câmp vizual bun (în caz contrar, în timpul montării trebuie să fie prezent și un asistent de macara sau un semnalist, care poate comunica cu operatorul macaralei printr-un sistem de semnal coordonat sau radio); macaraua este situată la o distanță suficientă de liniile electrice aeriene sau de excavații și șanțuri, precum și, după cum prevăd reglementările multor țări, de șinele de cale ferată; suprafața solului la locul montării macaralei este plană (nivelată), iar solul poate rezista atât greutatea macaralei, cât și a încărcăturii planificate pentru ridicare. (În procesul studierii factorilor expuși mai sus, muncitorii trebuie să se asigure că nu există goluri sau canale de drenaj în sol, la locul de instalare a macaralei, deoarece acestea pot avea drept consecință deplasarea sau răsturnarea macaralei.)

Legislația națională poate impune ca macaraua să fie echipată cu un limitator automat de încărcătură. În acest caz, inspectorii de muncă trebuie să verifice dacă acestea sunt în stare bună de funcționare și funcționează în timpul operațiunilor de ridicare, precum și cunoștințele lucrătorilor cu privire la selectarea și utilizarea corectă a dispozitivelor de ridicare, necesare pentru a se asigura că cârligul de ridicare este situat direct deasupra centrului de greutate al sarcinii (Figura 42).

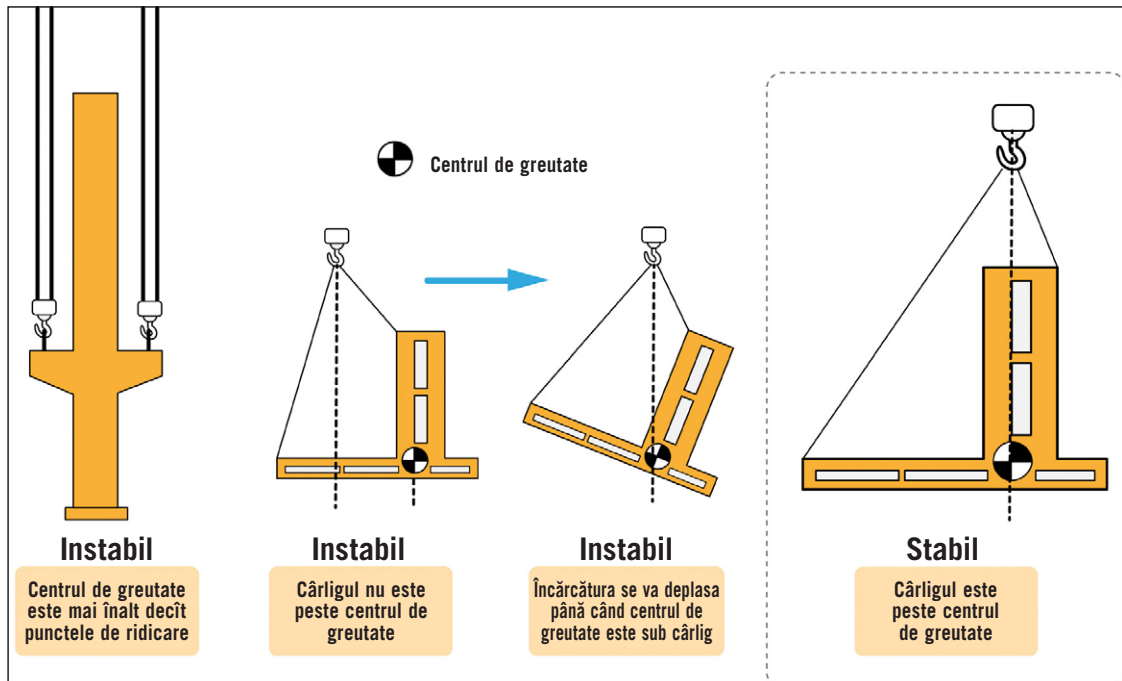
Este strict interzisă ridicarea încărcăturilor peste zonele în care lucrează alte persoane. Încălcarea acestei interdicții poate duce la vătămări corporale, cauzate de defectarea și căderea unei părți a încărcăturii.

Figura 41. Macara mobilă sprijinită pe stabilizatoare, sub care sunt instalate plăci pentru a-i crește stabilitatea. Macaraua este poziționată în așa fel, încât să fie prevăzută distanța necesară între perete și contragreutatea macaralei. Cablurile (curelele) sunt atașate la containerul de depozitare a încărcăturii. Încărcătura este echipată cu o linie de ghidare pentru a permite facil reglarea poziției încărcăturii.

Figura 42. Centrul de greutate al sarcinii trebuie să se afle sub cârlig.

3.3.4.5 Electricitatea

Practic toate șantierele de construcții utilizează electricitatea, deaceia sunt necesare măsuri de control diferențiate pentru a asigura că muncitorii de pe șantier sunt protejați împotriva acestui pericol. Secțiunea 3.3.4.3 „Lucrări la sol” menționează liniile subterane de alimentare cu energie electrică și necesitatea ca toți muncitorii implicați în astfel de lucrări să cunoască despre ele, înainte de a fi efectuate. Și contactul cu liniile electrice aeriene reprezintă pericol pentru lucrători și duce, deseori, la vătămări corporale și la deces.

Cele mai frecvente lucrări care duc la contactul cu liniile electrice aeriene sunt:

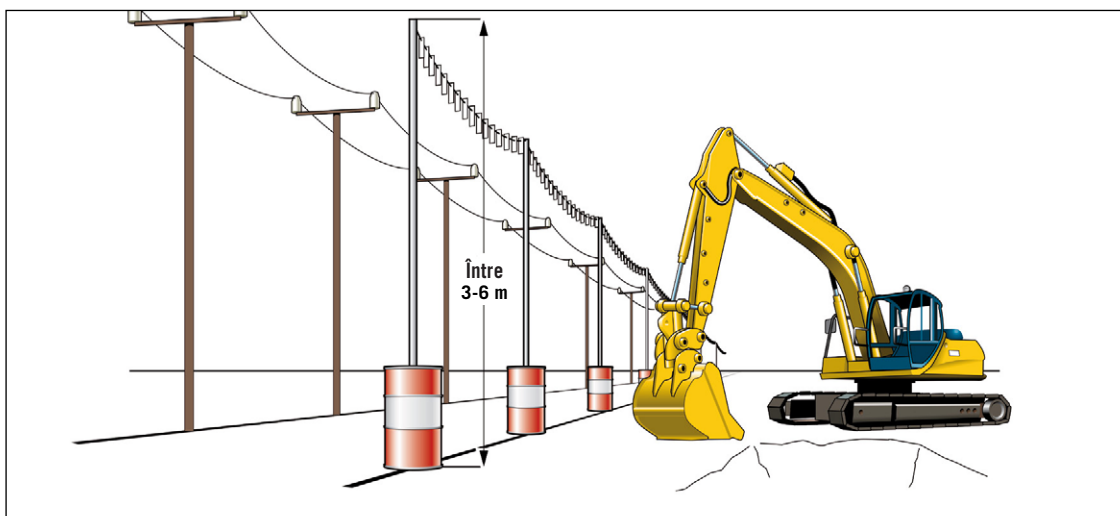
- utilizarea macaralelor și altor echipamente de ridicat și manipulat;
- ridicarea corpului sau a containerului înclinat al camioanelor basculante;
- utilizarea excavatoarelor și altor echipamente pentru transportarea solului;
- manipularea obiectelor lungi, precum tuburi de schele, foi metalice de acoperiș, scări etc.;
- folosirea platformelor de lucru mobile de ridicare.

Va fi necesar ca inspectorii de muncă să verifice ce măsuri de precauție au fost întreprinse de către persoanele responsabile de controlul șantierului pentru a se asigura că muncitorii implicați în operațiunile menționate supra nu vor putea atinge liniile electrice aeriene.

Ori de câte ori este posibil, toate lucrările care ar putea duce la contactul cu liniile electrice aeriene trebuie să fie efectuate departe de liniile electrice. În cazul în care acest lucru nu este posibil, trebuie depuse toate eforturile pentru a asigura oprirea sursei, adică furnizarea energiei electrice. În cazul în care acest lucru nu este fezabil, trebuie să fie luată în calcul solicitarea adresată furnizorului de energie electrică de a redirecționa cablurile.

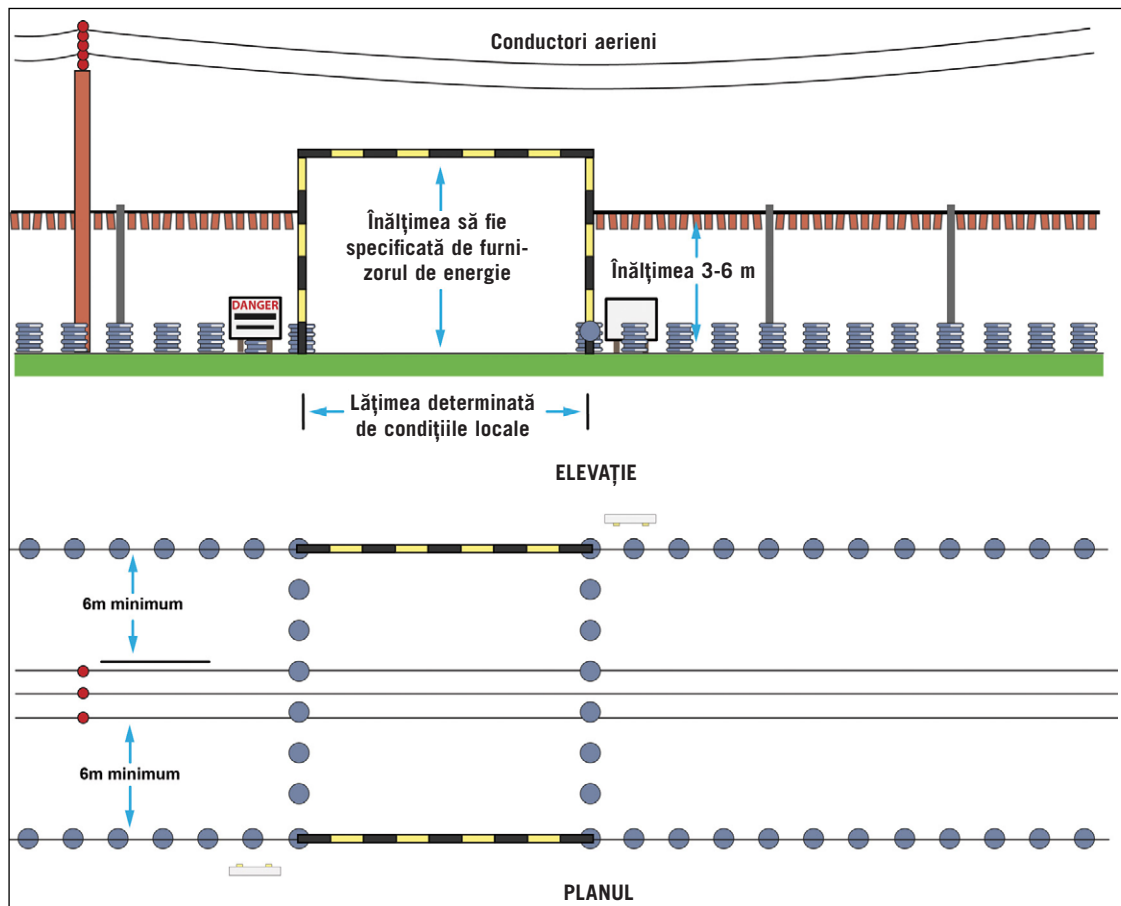
În cazurile în care este posibil ca persoanele și echipamentul să se apropie de liniile electrice, montarea barierei corespunzătoare va reduce riscul. De asemenea, ar putea fi necesar să plasați avertismente (indicatoare) suplimentare la nivelul inferior.

Figura 43. Barieră montată la nivelul solului, care avertizează despre prezența unei linii electrice aeriene.

Adițional la precauțiile enumerate anterior necesare atunci, când au loc lucrări lângă liniile electrice aeriene, administrația trebuie să ia în calcul elevarea barierelor de vizibilitate ridicată la, cel puțin, șase metri distanță de linia electrică pentru a preveni apropierea accidentală a altor echipamente/mașinării. Dacă acest lucru nu este posibil, trebuie depuse toate eforturile pentru a asigura că sursa de alimentare prin astfel de linii este întreruptă în timpul lucrărilor. Dacă nici acest lucru nu este posibil, adresați o solicitare furnizorului de energie electrică să redirecționeze alimentarea către alte linii.

Figura 44. Exemple de distanțe pentru punctele de trecere („stâlpi de poartă”) și bariere.

Managementul șantierului trebuie să efectueze verificări periodice pentru a se asigura că între barierele la sol și linia electrică aeriană nu este depozitat material de construcție, deoarece există riscul ca lucrătorii care colectează materialul să contacteze liniile electrice aeriene.

Muncitorii pot suferi răni grave sau fatale dacă operează cu utilaje electrice sau scule manual, care nu au fost întreținute corect. Prin natura lor, șantierele de construcții, expun echipamentele electrice la condiții dure, astfel toate echipamentele electrice trebuie să fie verificate în mod regulat (zilnic). Unelte moderne cu izolație dublă sunt bine protejate, însă cablurile (firele electrice) sunt încă vulnerabile la daune și trebuie inspectate periodic.

Eliminarea sau reducerea nivelului de expunere la un pericol (electricitate) constituie măsura principală de control al riscului. Ori de câte ori este posibil, utilizarea unui echipament fără fir sau alimentat de la surse electrice de tensiune mai mică (110 volți) va reduce riscul.

Persoanele instruite corespunzător, care efectuează inspecții vizuale ale echipamentelor mobile alimentate electric (de exemplu, betonierele) și sculelor manuale (de exemplu, burghiile pentru beton) vor putea detecta aproximativ 95% din defecțiuni, care cresc riscul de expunere a lucrătorilor care folosesc acest tip de echipament.

Muncitorii care efectuează inspecții vizuale trebuie să se asigure că:

- nu există fire goale vizibil;
- izolația cablului de alimentare nu este deteriorată, nu există tăieturi sau abraziuni pe acesta (cu excepția zgârieturilor minore);
- ștecherul/mufa este în stare bună, de ex. carcasa nu este crăpată, știfturile nu sunt îndoite, iar conectorul nu este înfundat sau blocat cu material de construcție;
- cablul de alimentare nu este înfășurat, pe alocuri, în bandă izolatoare sau este sudat necorespunzător;
- învelișul exterior al cablului (teaca) de lângă fișa electrică sau de pe echipament nu este deteriorate; izolația firelor colorate interne nu trebuie să fie vizibilă;
- carcasa exterioară a echipamentului nu este deteriorată și este fixată în siguranță, cu toate șuruburile;
- pe priza electrică, cablu sau echipament nu există semne de supraîncălzire sau de arsură;
- dispozitivele de declanșare funcționează corect, fapt care poate fi verificat apăsând butonul „test”.

Dacă se constată defecțiuni ale echipamentului electric, acesta trebuie să fie scos imediat din funcțiune și să fie reintrodus doar după înlăturarea tuturor defecțiunilor de către specialistul competent.

În afară de inspecția vizuală, toate echipamentele electrice trebuie să fie testate în baza unui plan de întreținere preventivă, care este realizat de către un specialist competent, pentru a garanta că cinci la sută din defecțiunile care nu pot fi identificate prin inspecții vizuale (de exemplu, defectarea izolației, pierderea continuității funcției de împământare) sunt identificate și reparate.

Este puțin probabil ca inspectorii de muncă să poată examina toate echipamentele electrice utilizate pe un șantier. Este suficient să inspecteze vizual și să verifice echipamentele electrice în baza întrebărilor specificate mai sus. În plus, inspectorii sunt obligați să intervieveze managerii lucrărilor de pe șantier, precum și muncitorii și să afle ce măsuri au fost întreprinse și implementate pentru a asigura funcționarea în siguranță a mașinilor și echipamentelor electrice. Acest lucru îi va ajuta pe inspectorii de muncă să-și formeze o opinie cu privire la gestionarea riscurilor pentru pericolele electrice.

În cazul în care se va lucra într-o zonă în care există riscul de vapori inflamabili, vor fi necesare măsuri de precauție suplimentare. Pentru astfel de zone, selectați echipamente electrice care au fost concepute special pentru a elimina riscul de aprindere din cauza scânteilor sau supraîncălzirii echipamentelor electrice. Inspectorii de muncă trebuie să acorde o atenție adecvată acestor probleme, după caz.

3.3.4.6 Pericole cauzate de alte echipamente sau utilaje

Pe șantierele de construcții se folosește o gamă largă de utilaje și echipamente, deaceia nu este posibil ca acest ghid să acopere toate măsurile de control al riscurilor, pe care inspectorii de muncă trebuie să le evalueze și să verifice modul de implementare.

Cu toate acestea, inspectorii de muncă trebuie să verifice dacă toți muncitorii care folosesc echipamentul au beneficiat de o pregătire adecvată, în materie de securitate și sănătate în muncă. Aceasta include instruirea cu privire la metodele și tehnicile utilizate în funcționarea echipamentului, instrucțiuni cu privire la riscurile asociate cu o astfel de utilizare, precum și măsurile de precauție necesare. Cu alte cuvinte, toți muncitorii sunt obligați să cunoască nu doar tipul de protecție cu care trebuie să fie dotate uneltele și echipamentele utilizate, ci și de ce acestea sunt echipate cu o astfel de protecție și cum să exploateze aceste unelte și echipamente. Instrucțiunile scrise cu privire la modul de respectare a cerințelor de securitate pentru operarea echipamentului trebuie furnizate tuturor operatorilor de echipamente, într-un limbaj accesibil.

Toți supraveghetorii și (sau) managerii de șantier sau ai lucrărilor de construcție trebuie să cunoască modul și tipul protecției cu care sunt echipate toate uneltele și echipamentele și trebuie să fie conștienți de metodele și sistemele de organizare a muncii în condiții de siguranță, care trebuie urmate atunci, când sunt exploatate uneltele și echipamentele.

Dacă inspectorii de muncă identifică utilaje și echipamente care prezintă încălcări și defecte de protecție, atunci aceștia sunt obligați să emită un ordin de eliminare a acestor încălcări și deficiențe. De asemenea, inspectorii au dreptul să pună la îndoială calificările profesionale și competența operatorilor care lucrează la astfel de echipamente, în astfel de condiții nesigure.

Figurile 45–50 prezintă utilajele și echipamentele, care sunt utilizate în mod obișnuit în lucrările de construcție. Acestea includ fotografiile ale echipamentului fără dispozitive de protecție și prost întreținut, care se află într-o stare tehnică nesatisfăcătoare, ceea ce creează pericole pentru sănătatea și viața angajatului și indică lipsa unui control eficient asupra acestora.

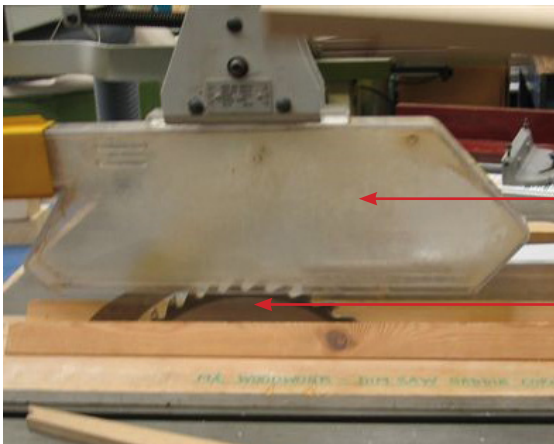

Figura 45. Mecanismul neprotejat al unui malaxor de beton.

Figura 45 ilustrează un malaxor de beton fără protecție pe centură și mecanismul de acționare a scripetelor neacoperit cu un capac de protecție. Lipsa protecției creează riscul ca degetele, mâinile și brațele unui muncitor să fie prinse între centura de transmisie și scripete.

Figura 46. Fierăstrău circular echipat cu protecție.

Figura 47. Fierăstrău protejat.

Protecția superioară

Cuțitul/lama pentru despicare

Figura 46 prezintă un exemplu de ferăstrău circular portabil, căruia îi lipsește protecția superioară și cuțitul/lama pentru despicare. După cum se vede în Figura 47, protecția superioară și cuțitul pentru despicare trebuie să fie prezente în orice moment, deoarece acestea împiedică accesul la lama circulară.

Figura 48. Polizor manual neprotejat.

Figura 48 prezintă un polizor manual, care nu este prevăzut cu un dispozitiv de protecție. Aceste unelte sunt utilizate pentru lucrări de tăiere, șlefuire și lustruire și trebuie să fie echipate cu protecție (după cum este ilustrat în Figura 49), care împiedică accesul la discul de tăiere, șlefuire sau lustruire. De asemenea, dispozitivul de protecție reduce riscul, în cazul fragmentărilor de disc.

Figura 49. Polizor manual protejat.

Protecție aplicată pe discul fierăstrăului pentru reducerea riscului de contact și pătrunderii particulelor de material evacuate

Figura 50. Roabă cu rulment de roată prost întreținută.

Figura 50 ilustrează o roată pentru roaba cu rulment, care nu a fost întreținută. Se poate observa că roata este prost aliniată, deoarece nu mai are rulment. Acest lucru va însemna că muncitorii trebuie să depună mai mult efort pentru a transporta materialele cu caruciorul, crescând astfel probabilitatea de a suferi un accident de muncă, asociat manipulării manuale. Toate echipamentele trebuie să fie întreținute pentru a se asigura că funcționează corect.

3.3.4.7 Riscurile de alunecare și împiedicare la locul de muncă

Alunecarea și împiedicarea personalului constituie cauze destul de frecvente ale accidentelor de muncă. De asemenea, ele pot provoca alte accidente. De ex., dacă o alunecare sau împiedicare determină un muncitor să-și piardă echilibrul pe o platformă de lucru neprotejată, el/ea își poate pierde echilibrul și poate cădea de la înălțime.

Cauzele principale care determină alunecarea și împiedicarea muncitorilor sunt:

- deplasarea pe suprafețe neuniforme/denivelate, în special atunci când persoanele transportă obiecte (articole) voluminoase și supradimensionate;
- salturile peste materialele de construcții sau deșeurile, împrăștiate pe teritoriu;
- salturile peste cabluri de remorcare;
- alunecarea cauzată de suprafețe umede sau pe teren umed și alunecos;
- împiedicări cauzate de diferențele mici de nivel.

În timpul inspecției șantierului de construcții, inspectorii de muncă trebuie să asigure că managerii de șantier au adoptat și au implementat măsuri antiderapante și de prevenire a alunecărilor, cum ar fi:

- menținerea curată și ordonată a zonelor de lucru și de depozitare;
- planificarea aprovizionării și minimizarea cantității de materiale pe șantier;

- menținerea permanentă a coridoarelor, scărilor, cărărilor și altor zone pietonale curate și fără obstacole;
- amenajarea pasajelor clar marcate cu o suprafață uniformă și curată (îndepărtați jgheburile și denivelările, pavați zonele noroioase, presărați cu nisip zonele înghețate);
- dacă este imposibil de evitat schimbările minore de nivel (de exemplu, există praguri la intrarea în clădire), este necesar de a lua în calcul utilizarea unor rampe temporare bine construite, care pot oferi acces facil și sigur;
- asigurarea procedurii și condițiilor necesare pentru eliminarea deșeurilor din construcții, de exemplu, alocarea unor zone separate pentru acumularea deșeurilor și colectarea lor ulterioară. Este deosebit de important să existe astfel de zone și în interiorul edificiilor, în proces de construcție. Analizați și posibilitatea de a amplasa containere mobile de gunoi sau remorci cu benă basculabilă/autobasculante pentru colectarea deșeurilor din construcții;
- amenajarea zonelor de lucru cu sisteme de iluminare interioară și exterioară;
- acordarea atenției speciale menținerii picioarelor scării și scărilor de acces în condiții bune;
- asigurarea faptului că toate persoanele de pe șantier poartă încălțăminte, care garantează o bună aderență;
- utilizarea uneltelor fără fir, ori de câte ori este posibil, pentru a evita cablurile de alimentare;
- dacă sunt necesare cabluri de alimentare pentru iluminat temporar sau pentru sculele alimentate de la rețea, plasați-le la înălțime, în special de-a lungul pasarelelor și coridoarelor;
- dacă sunt utilizate acoperiri temporare pentru a proteja suprafețele pardoselilor proaspăt vopsite, asigurați-vă că acestea nu prezintă risc de alunecare sau de împiedicare;
- folosiți mecanisme pentru livrarea materialelor în zonele de depozitare, a căror locație este optimă pentru utilizarea în continuare a materialelor. Acest lucru va reduce necesitatea de a transporta obiecte în zone/pe terenuri neechipate;
- asigurarea faptului că treptele care duc la cabinele șantierului sunt construite corect;
- asigurați-vă că toate persoanele știu cum să manipuleze materialele, deșeurile și echipamentele pentru a menține șantierul curat și ordonat și pentru a reduce riscul de împiedicare.

3.3.4.8 Pericolele pentru sănătate și riscurile asociate

Pericolele care prezintă riscuri pentru siguranța muncitorilor din construcții sunt recunoscute de ceva timp, iar în multe țări angajatorii și muncitorii inițiază măsuri de control pentru a reduce riscul de accidente de muncă. Cu toate acestea, același lucru nu este valabil în cazul expunerii la pericolul de a contracta o boală profesională, cauzată de o anumită noxă. Posibil că acest lucru se datorează faptului că pericolul este invizibil sau, în unele cazuri, lipsei de cunoștințe despre pericol și riscurile asociate acestuia.

Principalele pericole pentru sănătatea muncitorilor din domeniul construcțiilor sunt:

- tulburările sistemului musculo-scheletal: leziuni lombare și alte leziuni musculare și articulare (vezi secțiunea 3.3.4.4 – „Transportul în siguranță a materialelor/mărfurilor de construcție”);
- dermatită: afecțiune a pielii rezultate din expunerea la substanțe periculoase, precum cimentul și solvenții și se manifestă prin iritarea și înroșirea pielii;
- boli respiratorii datorate inhalării substanțelor periculoase, de ex. a siliciului cristalin respirabil (RCS);
- hipocuzie indusă de zgomot: surditate sau sunete în urechi, cauzate de expunerea la niveluri ridicate de zgomot la locul de muncă;
- sindromul vibrațiilor mână-braț (trepida): tulburare (durere și amorțeală), caracterizată prin afectarea nervilor, mușchilor și tendoanelor de la nivelul încheieturii și mâinii, cauzată de utilizarea repetitivă a instrumentelor vibratorii;
- insolația: expunerea prelungită la temperaturi atmosferice ridicate, în special în unele regiuni, în lunile de vară;
- stresul datorat volumului mare de muncă și orelor de muncă excesive pentru a respecta termenele-limită.

Muncitorii pot fi expuși la substanțe nocive și periculoase pe care le folosesc efectiv (de ex. solvenții și cimentul). De asemenea, ei pot fi expuși la substanțe secundare, cauzate de factori nocivi ai unei activități, care se desfășoară. Exemplele includ expunerea la praful de piatră, generat în urma tăierii sau lustririi pietrei, expunerea la plumb, ca urmare a șlefuirii suprafețelor care au fost vopsite anterior cu vopsele pe bază de plumb sau expunerea la fumul de sudură, produse în timpul operațiilor de sudare.

Inspectorii de muncă trebuie să verifice dacă angajatorii au identificat substanțe periculoase la care lucrătorii sunt sau sunt susceptibili de a fi expuși. În acest caz, angajatorilor trebuie să li se solicite măsurile de control, care au fost implementate pentru a reduce riscul de expunere a muncitorilor la acestea. Inspectorii de muncă trebuie să verifice dacă toate măsurile de control identificate sunt în vigoare și sunt utilizate și dacă muncitorii înțeleg importanța măsurilor de precauție și respectarea acestora. Lucrătorii care au fost informați despre pericolele expunerii la aceste substanțe periculoase sunt mai predispuși să aplice măsurile de control necesare.

Substanțele periculoase afectează sănătatea muncitorilor prin inhalare (prezență de fum, praf sau vapori în aerul inhalat), prin absorbția prin piele (prin contact direct cu o substanță, de ex. prin piele sau tăieturi și abraziuni) sau prin ingestie (înghițirea sau consumarea unui element contaminat cu o substanță periculoasă).

În timpul efectuării vizitei la fața locului, inspectorii de muncă pot identifica muncitorii, care desfășoară activități în medii de producție poluate cu praf sau fum. Dacă acesta este cazul, este probabil ca aceștia să fie expuși la substanțe periculoase pentru sănătate. În astfel de cazuri, astfel de muncitori sunt mai susceptibili de a fi expuși la substanțe periculoase pentru sănătatea lor, iar expunerea continuă poate cauza o boală profesională. Inspectorii de muncă trebuie să identifice substanța la care sunt expuși lucrătorii și să stabilească ce măsuri de control trebuie să fie puse în aplicare.

Este probabil ca muncitorii implicați în activități de construcție, care generează praf, să fie expuși la silicea cristalină rezistentă (RCS). RCS este una dintre substanțele cu cel

mai înalt risc pentru sistemul respirator al lucrătorilor din industria construcțiilor. Această substanță se găsește, pe scară largă, în piatră, nisip și argilă, astfel încât lucrătorii implicați în operațiuni de tăiere, zdrobire, măcinare, găurire, măcinare sau sablare abrazivă a acestor materiale sunt susceptibili, dacă nu există măsuri de control, să fie expuși la niveluri de RCS, care ar putea provoca efecte grave asupra sănătății, cum ar fi silicoza, boala pulmonară obstructivă cronică și cancerul pulmonar.

În luna octombrie 2016, Comitetul inspectorilor de muncă principali din cadrul Comisiei Europene a elaborat un document intitulat: „*Orientare pentru inspectorii naționali de muncă pentru abordarea riscurilor legate de expunerea lucrătorilor la silice cristalină respirabilă (RCS) pe șantierele de construcții*”.²⁷ Partea 2 a acestui document oferă informații cu privire la măsurile de control, care pot fi aplicate în cazul operațiunilor specifice pentru a reduce expunerea la RCS, reducând astfel riscurile pentru lucrători.

În cazul achiziționării unui produs, certificatul care conține date despre produs, emis de producător, îi va ajuta pe angajatori, muncitori și inspectorii de muncă să acumuleze informații cu privire la riscurile de inhalare sau de contact direct al acestuia cu pielea. De asemenea, fișa informativă/certificatul poate sugera posibilele măsuri de control al riscurilor, care trebuie să fie întreprinse. Când vine vorba de substanțe chimice, recipientele care le conțin trebuie să fie etichetate corespunzător.

În procesul de control al riscurilor, cauzate de substanțele periculoase pentru sănătate, inspectorii de muncă trebuie să se asigure că angajatorii au respectat ierarhia măsurilor de control al riscurilor, în următoarea succesiune:

- Eliminarea: de ex. eliminați pericolul sau expunerea muncitorilor la substanță;
- Substituirea: de ex. înlocuiți materialul sau procesul tehnologic cu unul mai puțin dăunător sau mai puțin periculos;
- Controale tehnice: de ex. prevenirea accesului la pericol;
- Controale administrative: de exemplu, definirea procedurilor sau elaborarea de instrucțiuni pentru o muncă sigură și metode de monitorizare a modului de implementare a acestora;
- Echipament individual de protecție: utilizați atunci, când s-a constatat că toate măsurile menționate mai sus sunt inefficiente.

Inspectorii de muncă trebuie să se asigure că angajatorii au respectat această ierarhie și că au acordat prioritate prevenirii expunerii muncitorilor la pericol, prin evitarea sau utilizarea unei substanțe mai puțin periculoase. În cazurile în care substanța periculoasă este un produs secundar al unei operațiuni, este mult mai dificil de prevenit apariția acesteia, iar măsurile de control tehnic pot contribui la reducerea nivelului acesteia. De exemplu, ar putea fi util să luați în calcul utilizarea echipamentelor de extracție sau suprimare a prafului.

Controalele administrative nu elimină pericolul, însă limitează sau împiedică expunerea la acesta, de obicei rezultând în riscuri reduse. Aceste măsuri includ următoarele: reducerea timpului în care lucrătorii sunt expuși la pericole (de exemplu, prin rotația locului de muncă); interzicerea utilizării telefoanelor mobile în zone periculoase; extinderea utilizării etichetelor/indicatoarelor de avertizare; asigurarea unei instruirii aprofundate a muncitorilor, limitarea numărului de muncitori expuși prin excluderea lucrătorilor neimplicați direct în aceste operațiuni.

²⁷ Sursă disponibilă pe pagina web: <https://osha.europa.eu/en/guidance-national-labour-inspectors-on-addressing-risks-from-worker-exposition-to-respirable-cristalline-silice>

Examinarea medicală a muncitorilor poate constitui o măsură de control, cu condiția să fie efectuată în mod regulat și utilizată pentru a verifica semnele precoce ale bolii. De asemenea, examinările medicale sunt utilizate pentru a verifica cât de eficiente sunt măsurile de control pentru prevenirea bolilor, însă scopul lor nu constă în confirmarea diagnosticului unei boli. În unele țări, calendarul și frecvența examinărilor medicale sunt stabilite prin lege, inclusiv cerința examinărilor medicale în scopul angajării în câmpul muncii. Inspectorii de muncă trebuie să fie conștienți de acest lucru.

Ca măsură de control, EIP trebuie să fie considerată ca o ultimă soluție, atunci când s-a constatat că pericolul nu poate fi controlat prin nicio combinație a celorlalte măsuri de control. Controalele tehnice oferă protecție colectivă (de ex., dacă praful este colectat la sursă, lucrătorii nu vor fi expuși la acesta). Totuși, dependența de EIP implică faptul că doar muncitorul care-l poartă este protejat.

Este clar de la sine că purtarea EIP, în anumite circumstanțe specifice, poate constitui cea mai potrivită opțiune pentru prevenirea expunerii la un pericol. De exemplu, furnizarea încălțămintei impermeabile lucrătorilor implicați în turnarea betonului va împiedica contactul acestora cu cimentul și va preveni arsurile chimice ale extremităților inferioare.

Inspectorii de muncă trebuie să se asigure că EIP care a fost selectat și utilizat asigură nivelul corect de protecție. Date utile, în acest sens, pot fi obținute din informațiile producătorului. Inspectorii de muncă au dreptul să verifice standardul aparatelor respiratorii, deoarece este posibil ca o mască de praf să nu protejeze împotriva vaporilor și invers. De asemenea, inspectorii sunt obligați să verifice filtrele de pe alte aparate de respirat pentru a respecta standardul stabilit și data de expirare. În plus, inspectorii de muncă trebuie să se asigure că EIP este potrivit pentru muncitori. Deci, dacă un angajat poartă barbă, atunci nu toate aparatele respiratorii vor putea asigura un nivel adecvat de protecție, din cauza fixării slabe a măștii respiratorului pe față.

De asemenea, o bună practică pentru angajatori este de a-i implica în procesul de selectare a EIP, deoarece acest lucru va contribui la asigurarea faptului că-l vor purta.

Este esențial ca lucrătorii cărora li se cere să poarte EIP să fie informați cu privire la pericolele specifice la care pot fi expuși și că au fost instruiți corespunzător cum să poarte, să întrețină și să depoziteze acest tip de echipament.

Inspectorii de muncă pot întreba muncitorii despre necesitatea utilizării EPI și să se asigure că sunt conștienți de riscurile implicate. De asemenea, inspectorii vor trebui să verifice dacă EIP este bine întreținut și dacă sunt disponibile facilități de depozitare a echipamentului. EIP prost întreținute, de exemplu, căștile antifoane de protecție industriale deteriorate (Figura 51 și Figura 52), nu vor oferi nivelul de protecție dorit. Mai mult, dacă EIP este depozitat într-un mediu murdar, acesta se pot contamina și chiar poate crește expunerea muncitorilor la substanțe periculoase pentru sănătate.

Figura 51 și Figura 52. Căști de protecție auditivă deteriorate.

Cu cât muncitorii sunt mai expuși la zgomot și cu cât este mai mare nivelul de zgomot, cu atât aceștia sunt mai susceptibili de a fi diagnosticați cu hipoacuzie (pierderea parțială a auzului). Dacă muncesc într-o zonă sau utilizează echipamente care îi obligă să strige atunci, când doresc să comunice cu cineva care se află la doar doi metri distanță, nivelul de expunere la zgomot este susceptibil să le afecteze auzul. De regulă, zgomotul de pe șantierele de construcție provine de la mașini – în special cele utilizate pentru operațiuni de demolare și de compresoare, malaxoare de beton și unelte acționate prin cartuș, cum ar fi perforatoarele pneumatice (burghiile pentru beton și piatră).

Dacă inspectorii de muncă identifică astfel de situații, aceștia trebuie să verifice acțiunile întreprinse de managerii de șantier pentru a reduce riscurile pentru lucrători.

De exemplu, inspectorii trebuie să afle dacă toate echipamentele au fost bine întreținute. În mod obișnuit, echipamentele bine întreținute sunt mai silențioase. Inspectorii pot adresa o varietate de întrebări. Este posibil de muncit într-un mod diferit și folosind alte echipamente? Au luat în considerare managerii șantierului posibilitatea de a achiziționa echipamente mai silențioase sau să verifice zgomotul direct la sursă, folosind tobe de eșapament – cum ar fi montarea tobei de eșapament la sistemele de evacuare și/sau direcționarea sistemelor de evacuare departe de zonele de lucru în șantier? Este posibil de organizat procesul de muncă astfel, încât să fie redus numărul de lucrători expuși la zgomot?

Dacă nu este posibilă eliminarea surselor de zgomot, în conformitate cu legislația națională, inspectorii de muncă trebuie să se asigure că lucrătorilor le este asigurată protecție auditivă. De asemenea, inspectorii de muncă trebuie să se asigure că muncitorii sunt informați cu privire la pericolele asociate cu expunerea la niveluri crescute de zgomot și că au fost instruiți cum să utilizeze EIP.

Deseori, muncitorii de pe șantierele de construcții folosesc unelte electrice portabile, iar vibrațiile acestui tip de echipament pot provoca „sindromul vibrațiilor mână-braț” (HAVS). Acest sindrom se manifestă prin trepida (tremurături) degetelor, mâinilor și brațelor, iar în timp acest sindrom devine cronic. Probabilitatea survenirii acestei boli este direct legată de impactul acestui factor dăunător. Cu cât mai mulți muncitori sunt expuși la instrumente vibrante, cu atât mai mulți dintre ei vor suferi de boală.

Uneltele tipice utilizate în construcții, care duc la niveluri ridicate de expunere la vibrații sunt: burghiile pentru spargerea drumului și betonului; agenți de îngroșare și nivelatoare de beton/sapă autonivelată/scarificatoare beton; plăci vibratoare; dalte electrice; pistoale compresoare; burghie pneumatice și percutante; polizoare unghiulare; șlefuitoare și alte unelte „rotative” similare; roți abrazive; roți și discuri de tăiere și șlefuire și ciocane și dalte.

Atunci când inspectorii de muncă identifică lucrătorii, folosind aceste instrumente, inspectorii trebuie să verifice dacă există controale pentru a preveni sau reduce expunerea lucrătorilor la factori periculoși. Unele țări dispun de cerința legală de a efectua o evaluare a expunerii muncitorilor la astfel de factori periculoși.

Și iarăși, trebuie să fie adresate următoarele întrebări. A luat în calcul managementul șantierului posibilitatea de a efectua munca, folosind alte echipamente, fără a expune muncitorii la vibrații (de ex., alte echipamente electrice)? Asigură managementul șantierului buna întreținere a echipamentului? Sunt lamele sau frezele înlocuite pe măsură ce se uzează? Întreținerea și repararea echipamentelor, precum și utilizarea lamelor și tăietoarelor bine ascuțite, contribuie la reducerea impactului acestui factor dăunător, care reduce la minimum timpul necesar pentru a finisa lucrările.

Muncitorii care poartă mănuși, își masează degetele și consumă alimente și băuturi calde pentru a-și menține mâinile calde, au o circulație bună a sângelui și, prin urmare, reduc riscul bolilor profesionale. De asemenea, se recomandă ca muncitorii să se abțină de la fumat, deoarece acesta duce la constricția vaselor de sânge.

De asemenea, inspectorii de muncă trebuie să verifice ce controale desfășoară managerii șantierului pentru a reduce riscul de extenuare, cauzată de căldură atunci, când are loc supraîncălzirea corpului și muncitorii încep să piardă sare și apă din organism, ceea ce poate avea repercusiuni asupra sănătății și chiar poate provoca o insolație. Insolția survine atunci, când temperatura corpului crește până la 40 de grade C sau mai mult, ceea ce îngreunează funcționarea creierului, inimii, plămânilor, ficatului și rinichilor și poate reprezenta o amenințare la adresa sănătății umane. Măsurile optime de control pot include interzicerea muncii în aer liber atunci, când temperatura și umiditatea cresc peste un anumit nivel sau la anumite ore ale zilei (aceste exigențe pot fi prevăzute de legislația națională), asigurarea faptului că sunt oferite suficiente facilități sociale la umbră și, eventual, dotate cu aer condiționat, organizarea pauzelor regulate de odihnă și asigurarea accesului nelimitat la apă potabilă.

De asemenea, inspectorii de muncă trebuie să verifice dacă există măsuri de control al riscului pentru a preveni și diminua stresul profesional. Astfel de măsuri includ organizarea adecvată a timpului de muncă și a muncii în schimburi/ture, evitarea orelor suplimentare și a sarcinilor de muncă excesive și stabilirea unor termene realiste.

3.4. Aspecte pentru analiză în timpul inspecției condițiilor de muncă

În multe țări, încălcările drepturilor muncii sunt raportate, cel mai frecvent, pe șantierele de construcții. Importanța vizitelor de inspecție la aceste șantiere este dublă: în primul rând, analiza condițiilor de muncă permite, printre altele, să monitorizeze respectarea legislației privind remunerarea muncii/sistemul de salarizare, programul de muncă și munca copiilor și, în al doilea rând, în timpul inspecțiilor, este necesar să ne amintim că condițiile precare de muncă au repercusiuni directe asupra siguranței muncii și sănătății și pot declanșa accidente de muncă sau pot duce la creșterea numărului de accidente și boli profesionale.

Lucrătorii nedeclarați și ilegali, care muncesc în condiții de muncă precare sunt mai predispuși la accidente de muncă. În efortul de a-și păstra locurile de muncă, ei sunt mai dispuși să accepte condiții de muncă periculoase sau vătămătoare. În același timp, salariații

tind să fie mai puțin informați cu privire la pericolele la care sunt expuși și cu privire la măsurile de control necesare, datorită faptului că angajatorii îi pot considera ca o forță de muncă „de unică folosință” și nu ca personal de bază. Lucrătorii migranți, mai ales cei care muncesc ilegal, se pot confrunta cu probleme de comunicare cu alți lucrători și pot întâmpina dificultăți de înțelegere a sensului exact al instrucțiunilor primite de la supraveghetori sau să nu poată citi informațiile de siguranță. Programul de muncă neregulat sau excesiv, în special munca de noapte, afectează starea lucrătorilor: aceștia obosec și nu pot monitoriza corect riscurile la care sunt expuși, la locul de muncă. Relația dintre condițiile sociale de muncă și securitatea și sănătatea în muncă justifică faptul că, ori de câte ori este posibil, Inspectoratul Muncii trebuie să adopte o abordare integrată sau sistemică a condițiilor de muncă, desfășurând echipe multidisciplinare pe șantierele de construcții. Dacă acest lucru este imposibil, atunci inspectorii trebuie să posede, cel puțin, cunoștințe de bază, astfel încât să poată raporta specialiștilor orice problemă pe care au identificat-o în timpul vizitei lor de inspecție și care ar putea necesita investigații suplimentare.

Lista întrebărilor pentru analiză în timpul vizitei de inspecție este determinată de scopul principal al vizitei. În general, primul pas este de a verifica raporturile de muncă în sine și de a determina cine pentru cine muncește. Această informație este extrem de importantă, deoarece, în funcție de natura raportului dintre salariat și angajator, legea impune acestor două părți – sau uneia dintre ele – responsabilități diferite. După ce a clarificat raportul de muncă, inspectorul trebuie să se documenteze ce responsabilități le impune legislația ambelor părți. În multe cazuri, inspectorul de muncă va trebui să stabilească dacă există un raport de muncă, de fapt. Acest fenomen are loc în cazurile în care, pentru a evita plata contribuțiilor de asigurări sociale și aplicarea prevederilor legislației muncii, angajatorul își declară, în mod fals, angajații drept „lucrători independenți/pe cont propriu”.

Atunci când examinează aspecte legate de condițiile de muncă, inspectorii de muncă vor purta discuții cu angajatorii, lucrătorii și orice altă persoană care ar putea furniza informații relevante, în scopul inspecției. Aceștia trebuie să se asigure că, atunci când este necesar, interviurile cu angajații nu se desfășoară în prezența angajatorului sau a reprezentanților acestuia. Acest lucru va detensiona atmosfera la întreprindere, iar muncitorii vor putea comunica liber, fără teama unei posibile hărțuiri din partea administrației. Declarațiile muncitorilor trebuie verificate cu dovezi documentate disponibile și mărturiile altor persoane intervievate.

De asemenea, inspectorii de muncă trebuie să încerce să discute cu un număr suficient de lucrători, astfel încât angajatorul să nu poată identifica cine a furnizat anumite informații, evitând în acest mod careva măsuri punitive împotriva lucrătorilor.

3.4.1 Identificarea angajatorului/angajatorilor

Una dintre numeroasele provocări cu care se confruntă inspectorii de muncă atunci, când inspectează șantierele de construcții este definirea raportului dintre lucrători și angajatori. În multe cazuri, salariații nu știu exact pentru ce întreprindere lucrează, mai ales atunci când sunt angajați la șantierele de construcții pentru perioade scurte de timp și au fost recrutați de părți terțe (intermediari). Deseori, raporturile de muncă sunt disimulate și este dificil de identificat cine este angajatorul în acest lanț. Dacă este posibil, aceste informații trebuie clarificate în prealabil, înaintea vizitei de inspecție, verificând registrele evidenței individuale în sistemul public de asigurări sociale și alte documente.

Odată cu sosirea la fața locului, inspectorii trebuie să solicite imediat jurnalele de prezență la locul de muncă și, împreună cu reprezentanții administrației, să stabilească care dintre

lucrătorii prezenți pe șantier lucrează pentru care subcontractant. Pentru fiecare angajat, inspectorii trebuie să solicite informații care să confirme natura raportului contractual de serviciu, precum și data angajării, funcția/ocupația și statutul angajatului în sistemul de securitate socială. Ulterior, în timpul conversațiilor cu angajații, aceste informații trebuie verificate dublu. Deseori, vizitele de inspecție, care vizează abordarea muncii nedeclarate se axează pe verificarea accesului pe și ieșirea de pe șantier.

Aceste informații sunt importante nu doar pentru a aborda munca nedeclarată, ci și pentru cazurile în care legislația țării prevede răspunderea comună și solidară a contractanților și subcontractanților pentru respectarea cerințelor legislației naționale, inclusiv în domeniul protecției muncii.

3.4.2 Raporturile de muncă

Atunci când efectuați o vizită de inspecție, este important să stabiliți cine este considerat „lucrător” în raportul de muncă, cine este „angajatorul” și cine este „lucrătorul independent/pe cont propriu”. Legislația care reglementează raportul juridic de muncă variază de la o țară la alta. Și totuși, existența unui astfel de raport trebuie să fie determinată, în primul rând, pe baza faptelor care confirmă efectuarea muncii și remunerarea angajatului, indiferent de modul în care acest raport de muncă este caracterizat în orice alt aranjament contrar, indiferent dacă este contractual sau de altă natură, convenit între părți.

De regulă, inspectorii de muncă vor căuta indicatori/semne de subordonare sau dependență economică, după cum este formulată în legislația și jurisprudența națională. „Recomandarea OIM nr. 198/2006 privind ocuparea forței de muncă”,²⁸ sugerează câțiva indicatori, care pot oferi îndrumări inspectorilor de muncă, deși aceștia trebuie să facă trimitere la elementele sistemului juridic național.²⁹

Acești indicatori ar putea include:

- a) Faptul că munca:
  - se realizează conform instrucțiunilor și sub controlul unei alte părți;
  - implică integrarea muncitorului în procesul de organizare a întreprinderii;
  - se realizează exclusiv sau, în special, în beneficiul unei alte persoane;
  - trebuie să fie prestată personal de către muncitor;
  - se desfășoară în timpul orelor specifice de muncă sau în cadrul unui loc de muncă specificat sau convenit de către partea care a solicitat angajarea;
  - este de o anumită durată și are o anumită continuitate;
  - solicită/necesită disponibilitatea muncitorului;
  - solicită disponibilitatea lucrătorului sau implică furnizarea de instrumente, materiale și mașini de către partea care a solicitat angajarea;
- b) Plata periodică a remunerației lucrătorului:

²⁸ Sursă disponibilă pe pagina web: http://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:R198

²⁹ Pentru informații cu privire la practicile naționale de inspecție a muncii pentru determinarea raporturilor de muncă, vedeți: Bignami și colab. „*Inspecția muncii și raporturile de muncă*”, *Document de lucru nr. 28, LAB/ADMIN (Geneva, ILO, 2013)*. Disponibil pe pagina web: http://www.ilo.org/labadmin/info/pubs/WCMS_217603/lang--en/index.htm

- faptul că asemenea remunerare constituie sursa lor unică sau principală de venit;
- dispoziția de plată în natură, cum ar fi produsele alimentare, cazarea sau transportul;
- recunoașterea drepturilor, cum ar fi zilele de odihnă săptămânale și concediul anual plătit;
- plată de către angajator pentru deplasările întreprinse de către muncitor, în vederea efectuării lucrărilor de serviciu;
- absența riscului financiar pentru lucrător.

O procedură simplă de identificare a raporturilor de muncă poate consta din:

- numărarea vizuală a lucrătorilor, pentru a calcula aproximativ numărul mediu de persoane. prezente la locul de muncă;
- solicitarea listei cu efectivul lucrătorilor și a intrărilor pe șantier din partea pazei obiectului;
- colectarea fișelor individuale de evidență a timpului de muncă (dacă sunt disponibile) pentru a verifica numărul efectiv al lucrătorilor și timpul lor de muncă, după cum este documentat;
- documentarea identității tuturor lucrătorilor prin vizualizarea cărții lor de identitate sau a unui document echivalent;
- Interviewarea tuturor muncitorilor și obținerea informațiilor privind următoarele detalii (pentru a fi comparate cu informațiile furnizate de angajatori):
  - cine este angajatorul lor (inspectorii de muncă trebuie să întrebe angajații cine le achită salariul sau cine le dă ordine/indicații, deoarece răspunsul la astfel de întrebări va dezvălui, cel mai probabil, „angajatorul” real sau persoana pentru care lucrează supervisorul imediat al interviuatului);
  - vârsta muncitorilor (este esențială atunci, când există un caz potențial de muncă a copiilor);
  - data de începere a raportului lor de muncă (data, când muncitorii au început să lucreze pentru angajator);
  - categoria lor profesională (munca prestată de lucrători);
  - salariile acestora și intervalele de plată (zilnic, săptămânal, lunar);
  - Programul lor de muncă, zilnic/săptămânal (ore suplimentare, perioade de odihnă, sărbători etc.).
- colectarea și înregistrarea datelor furnizate, chiar dacă angajații susțin că sunt muncitori independenți/pe cont propriu, deoarece aceasta va permite, ulterior, compararea acestor informații cu starea reală a lucrurilor;
- După identificarea vizuală a tuturor muncitorilor prezenți, căutați-i pe cei care s-ar putea retrage în ascunzișuri (în vestiare, toalete și dușuri, zone de recreere, curte, garaje/săli de mașini, depozite sau la bucătărie etc. Inspectorul de muncă trebuie să fie însoțit, întotdeauna, de către un reprezentant al companiei. Dacă administrația întreprinderii refuză accesul inspectorilor la aceste spații, cei

din urmă trebuie să facă referință la legea care le garantează accesul nestinherit. În cazul în care urmează iarăși un refuz, inspectorii de muncă trebuie să acționeze în modul prescris de legislație pentru astfel de situații. Aceasta poate presupune emiterea unui act de neadmitere pe numele angajatorului sau solicitarea asistenței din partea forțelor de ordine (poliției).

După identificarea tuturor muncitorilor de pe șantier și colectarea declarațiilor lor, inspectorii de muncă trebuie să compare informațiile obținute cu dovezi documentare, cum ar fi contractele individuale de muncă, diverse documente de plată, declarații către instituția de securitate socială etc. (această examinare/comparație poate fi efectuată mai târziu, la sfârșitul vizitei de inspecție sau chiar la biroul inspectorului de muncă) pentru a se asigura că toate obligațiile contractuale sunt îndeplinite.

3.4.3 Tipul și conținutul contractului individual de muncă

Contractul individual de muncă trebuie să respecte regulile obligatorii, prevăzute de legislația națională în forță, la data semnării contractului sau stabilite prin alte acte juridice normative (norme imperative).

Majoritatea cadrelor legale conțin reguli care ghidează angajatorii cu privire la tipul contractelor de muncă admisibile pentru diferite situații, cum ar fi contractele de muncă temporară, contractele pe termen scurt și altele. Inspectorii de muncă vor verifica dacă contractul semnat între părți corespunde cerințelor legale, în ceea ce privește natura, durata, prelungirea și conținutul minim al contractelor.

Iarăși, în funcție de legislația națională, referințele obișnuite identificate în contractele individuale de muncă sunt următoarele:

- datele complete de identificare a salariatului;
- datele complete de identificare a angajatorului;
- unitatea structurală (dacă este disponibilă);
- data exactă a semnării contractului de muncă și data începerii lucrărilor (este posibil ca acestea să nu corespundă);
- titlul poziției și/sau a funcției (gradul profesional și/sau categoria de calificare, după caz);
- descrierea responsabilităților titularului de funcție sau post;
- structura salariului lunar și/sau formula de calcul al acestuia;
- plățile suplimentare și orice subvenții sau drepturi salariale plătite salariatului, în modul prescris;
- termenul de valabilitate al contractului de muncă (după caz);
- în cazul unei perioade de încercare, durata indicată și durata perioadei de probă;
- timpul de muncă;
- tipul și durata concediului anual plătit (minim, suplimentar, prelungit);
- poziția, numele și prenumele persoanei care a semnat actul juridic.

3.4.4 Drepturile de reprezentare a salariaților

Nu există un model „unic”, aplicabil în toate țările, privind rolul serviciului de inspecție a muncii de a susține libertatea de asociere. Rolul său se modifică în funcție de variabile și de situațiile naționale sau regionale, care afectează nu doar structura și funcțiile sistemului de inspecție a muncii în sine, ci și cadrul legal al libertății de asociere și dreptul de negociere colectivă.

Cu toate acestea, în virtutea propriilor sale puteri și funcții, este clar că serviciul de inspecție a muncii trebuie să joace un rol activ în acest domeniu – punând în aplicare, la locul de muncă, unele rutine de bază și proceduri de inspecție. Acestea includ:

- Verificarea rolului de existență și funcționare (fără discriminare) a:
  - reprezentanților lucrătorilor/salariaților;
  - comitetelor bipartite și absența oricărei forme de discriminare împotriva lucrătorilor, în raport cu libertatea de asociere;
- oferirea serviciilor de consiliere tehnică reprezentanților lucrătorilor (și angajatorului) cu privire la drepturile și obligațiunile acestora și cu privire la aspectele tehnice, care ar putea fi controversate la locul de muncă;
- să fie însoțit de un reprezentant al lucrătorilor și de un reprezentant al angajatorului pe parcursul întregii vizite sau doar o parte a ei;
- să ia în calcul comentariile făcute de reprezentanții lucrătorilor și să-i informeze cu privire la constatările inspecției și acțiunile întreprinse;
- să comunice imediat autorităților competente despre orice fapt, care constituie, în opinia sa, o practică antisindicală.

3.4.5 Plata salariilor și remunerațiilor

Un obiectiv important al vizitelor de inspecție pe șantierele de construcții vizează aplicarea legislației salariale sau a contractelor de negociere colectivă aplicabile. Inspectorii de muncă trebuie să verifice dacă suma, periodicitatea și mijloacele de plată a remunerației pentru munca prestată respectă condițiile specificate în contractele individuale de muncă ale angajaților și cerințelor legale:

- Inspectorii vor compara listele de plată ale lucrătorilor cu fișele lor de pontaj, pentru a se asigura că beneficiază de tariful orar corect și tariful care este stipulat în contractul individual de muncă al muncitorilor, cerințele legale și contractele de negociere colectivă.
- De asemenea, inspectorii de muncă vor monitoriza practicile discriminatorii salariale la locul de muncă. Aceștia monitorizează posibilele încălcări ale principiului remunerării egale pentru muncă egală sau de „valoare egală”, efectuată de bărbați și femei sau orice alt tratament discriminatoriu, definit în legislația națională, de ex.: fără deosebire de rasă, naționalitate, culoare, religie, apartenență politică sau origine socială. Inspectorii de muncă vor analiza dacă se aplică rate diferite de plată anumitor categorii de lucrători (de exemplu, ucenici și stagiați).

- Deseori, inspectorii de muncă verifică dacă, înainte de angajare, muncitorii sunt informați cu privire la condițiile de remunerare și dacă cunosc, în detaliu, la ce tarife le sunt plătite salariile, metoda de calcul, calendarul plăților salariale, locul de plată și condițiile în care sunt permise deducerile din salarii. De asemenea, inspectorii evaluează dacă salariile sunt achitate în valuta legală, acceptată în țară și, în cazul plăților în natură (dacă sunt permise), cuantumul acestor plăți nu depășește limitele legale și nu încalcă criteriile stabilite de lege.
- Este la fel de important ca inspectorii de muncă să verifice aplicarea corectă a limitelor legale pentru fiecare modalitate de deducere a salariului (de ex., impozitul pe venit sau contribuțiile de asigurări sociale) și să monitorizeze toate tipurile de astfel de deduceri, examinând o serie de salarii, în acest scop. În anumite circumstanțe (de ex., în urma reclamațiilor specifice sau în timpul campaniilor/investigațiilor etc.) poate fi necesară verificarea completă a fiecărei fișe de plată.

3.4.6 Notificarea salariaților cu privire la plata salariilor

La fiecare plată a salariilor, muncitorii trebuie să fie informați detaliat cu privire la toate aspectele legate de această plată, iar angajatorii sunt, de obicei, obligați să ducă evidența adecvată și să familiarizeze fiecare angajat cu informațiile necesare. În mod obișnuit, acest lucru se realizează cu ajutorul fișelor de plată eliberate lucrătorilor, iar angajatorii duc evidența fișelor de plată.

Deși situația poate varia de la o țară la alta, fișele de plată trebuie să conțină detalii salariale complete, cum ar fi:

- salariile totale plătite în fiecare perioadă de plată;
- documentele, care servesc drept bază pentru plata salariilor;
- data achitării și perioada de plată acoperită;
- toate adaosurile și sporurile sau deducerile salariale ale lucrătorului;
- totalul câștigurilor salariale pentru ore suplimentare;
- numărul total de ore lucrate pentru perioada de plată;
- metoda de plată (numerar, cec sau card/transfer bancar).

Ar fi util pentru inspectorii de muncă să examineze aceste probe/înregistrări pentru a se asigura că salariile minime sunt plătite în conformitate cu termenii și condițiile contractelor, legislația națională și contractele colective de muncă.

3.4.7 Programul de muncă, perioadele de odihnă și orele suplimentare

Timpul de muncă constituie un element central al contractelor de muncă în câmpul muncii, iar detaliile acestuia trebuie să fie convenite între angajatori și angajați, înainte de începerea lucrului. Atunci când evaluează dacă munca este organizată în cadrul parametrilor normativi, inspectorii de muncă vor acorda atenție:

Aspectelor **cantitative** ale timpului de muncă:

- perioadele zilnice și săptămânale de muncă;
- orele suplimentare de muncă (și compensarea acestora);
- perioade de odihnă (perioade de odihnă zilnică, perioade de repaus între schimburi, perioade de odihnă săptămânale sau bi-săptămânale, aranjamente pentru vacanță).

Aspectelor **calitative** ale timpului de muncă:

- Organizarea programelor de muncă:
  - munca în schimburi;
  - munca de noapte;
  - programe flexibile de muncă;
- Munca cu fracțiuni de normă.

Inspectarea timpului de muncă va necesita ca inspectorii să analizeze programele de muncă, verificându-le cu cronograma operațiunilor pe șantier și cu numărul estimat al forței de muncă necesare, cu jurnalele de acces/ieșire, precum și cu interviurile realizate cu muncitorii întreprinderii.

În cazul oricărei suspiciuni privind orele suplimentare neregulate (depășirea limitelor legale, muncitorii neremunerați sau nedeclarați), vizitele de control trebuie să fie efectuate după programul obișnuit de muncă.

3.4.8 Angajarea tinerilor sau a copiilor în câmpul muncii

Conform „Convenției OIM nr. 138/1973 privind vârsta minimă de încadrare în muncă”, vârsta minimă de încadrare în orice fel de funcție, de folosire în orice fel de muncă care, prin natura sa sau prin condițiile în care se exercită este susceptibilă de a dăuna sănătății, securității sau moralității adolescenților nu trebuie să fie sub 18 ani.³⁰

Și alte standarde internaționale subliniază acest aspect, afirmând că vor fi întreprinse măsuri eficiente pentru a asigura interzicerea și eliminarea celor mai grave forme de muncă a copiilor, inclusiv „... muncile care, prin natura lor sau prin condițiile în care se exercită, sunt susceptibile să dăuneze sănătății, securității sau moralității copilului.”³¹

Lucrările de construcție sunt, de obicei, foarte intense. Deseori, muncitorii sunt expuși condițiilor de muncă dure și muncă precară. Într-adevăr, prin natura sa sau circumstanțele în care se desfășoară, acest tip de muncă poate fi susceptibilă de a pune în pericol sănătatea tinerilor.

Munca copiilor reprezintă o încălcare a drepturilor fundamentale ale omului. S-a dovedit că munca copiilor afectează negativ dezvoltarea copilului și poate duce la daune fizice și psihologice ireversibile. Acest fapt nu trebuie admis, în niciun caz. Orice dovadă a muncii copiilor în timpul unei vizite de inspecție trebuie să fie examinată și abordată în mod corespunzător:

³⁰ Sursă disponibilă la adresa: http://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO:12100:P12100_INSTRUMENT_ID:312283:NO

³¹ „Convenția OIM nr. 182/1999 privind interzicerea celor mai grave forme ale muncii copiilor și acțiunea imediată în vederea eliminării lor”. Sursă disponibilă la adresa: http://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO:12100:P12100_INSTRUMENT_ID:312327:NO

- În cazul în care inspectorii suspectează că un șantier folosește munca copiilor, aceștia trebuie să ajungă rapid la locul respectiv și să se axeze pe identificarea și colectarea probelor. Există probabilitatea că acest fenomen ar putea fi ascuns, cât și copiii sau muncitorii tineri exploatați;
- Pentru a verifica dacă nu există copii care muncesc sub vârsta minimă pentru ocupare în câmpul muncii, de obicei, inspectorii de muncă solicită angajaților să le furnizeze acte de identitate. Pentru a obține toate informațiile relevante de la muncitori, aceștia își vor folosi abilitățile speciale de comunicare pentru a-i determina pe tineri sau copii să coopereze;
- Atunci când inspectorii de muncă determină prezența copiilor la locul de muncă sau expunerea lucrătorilor sub vârsta minimă de angajare la condiții de muncă, care prezintă pericol pentru viața și sănătatea lui sau atragerea minorului la executarea unei munci interzise de legislație, aceștia trebuie să dispună imediat ca persoanele în cauză să fie scoase de la locul de muncă, conform cerințelor legislației naționale, și să le urmărească soarta ulterioară prin intermediul organismelor autorizate pentru a preveni încadrarea lor ulterioară în câmpul muncii.

3.4.9 Migrația și angajarea în câmpul muncii a cetățenilor străini

În multe țări, lucrătorii migranți reprezintă o pondere mare a muncitorilor din construcții. Deseori, aceștia sunt mai vulnerabili decât ceilalți lucrători, deoarece nu împărtășesc aceeași cultură, nu vorbesc sau nu înțeleg corect limba națională a țării de destinație sau pot depinde de un angajator din cauza cerințelor de viză.

Inspectorii de muncă trebuie să fie conștienți de vulnerabilitățile speciale ale acestor muncitori și să-și adapteze intervenția la nevoile lor speciale. În cazul unui șantier mare, cu mulți lucrători migranți, Inspectoratul Muncii trebuie să asigure că:

- inspectorii selectați sunt capabili să comunice cu muncitorii într-o limbă cunoscută de ambii/ toți participanții la discuție;
- materialele informative, plasate pe pagina web, sunt traduse;
- inspectorii sunt conștienți de diferențele culturale ale interlocutorilor săi, fapt care-i pot condiționa să se adapteze la modul în care interviează sau interacționează cu aceștia.

Scopul principal al verificării statutului muncitorilor, într-o anumită țară, este garantarea protecției drepturilor lucrătorilor și nu aplicarea legislației privind migrația. Cu toate acestea, în calitatea lor de funcționari publici, în majoritatea țărilor, inspectorii de muncă sunt obligați să raporteze lucrătorii migranți fără acte autorităților de imigrare.

Deși munca forțată³² poate exista independent de naționalitate și statutul muncitorului în țara respectivă, inspectorii de muncă trebuie să acorde o atenție deosebită posibilelor semne de muncă forțată și trafic de persoane.³³

Acești indicatori vor include următoarele:

- violența fizică;
- restricționarea libertății de mișcare;
- amenințări;
- servitutea datoriei și alte forme de robie;
- reținerea sau neachitarea salariilor de către angajator;
- reținerea actelor de identitate.

De asemenea, inspectorii de muncă vor analiza informații cu privire la incidentele recente sau cazuri privind utilizarea muncii forțate.

Pe lângă identificarea și informarea autorităților competente cu privire la cazurile de muncă forțată, inspectorii de muncă trebuie să fie conștienți de drepturile aplicabile victimelor traficului de persoane. Acestea includ dreptul de a fi pe deplin informat cu privire la posibilele opțiuni de cooperare cu autoritățile naționale; eligibilitatea de a rămâne în țară – cel puțin pentru perioada de urmărire penală a făptașilor și dreptul de a fi informat cu privire la compensarea muncii suplimentare.

3.4.10 Securitatea socială în cadrul întreprinderilor

În general, mai multe departamente guvernamentale sunt implicate în supravegherea securității sociale. În contextul atribuțiilor de inspecție, există două mecanisme principale pentru a verifica respectarea legislației privind securitatea socială: inspecția muncii și sistemul de securitate socială, în sine. Este important să fie stabilită o relație de cooperare și colaborare între aceste două mecanisme.

Vizitele de control la fața locului și documentele de audit ale angajatorilor sunt utilizate pentru a verifica conformitatea activității acestora cu securitatea socială, ambele servind drept instrumente importante pentru depistarea muncii nedeclarate și a fraudelor în domeniul securității sociale. Există două domenii principale de acțiune pentru inspectorii de muncă în domeniul securității sociale:

- a) În multe țări, o funcție foarte răspândită a inspecției muncii reprezintă verificarea înregistrării muncitorilor în sistemele de securitate socială și a plăților regulate ale contribuțiilor sociale de către salariați și angajatori atunci, când acestea sunt legate

³² Potrivit art. 2 din „Convenția OIM privind munca forțată nr. 29/1930” – „**muncă forțată sau obligatorie** înseamnă orice muncă sau serviciu pretins unui individ sub amenințarea unei pedepse oarecare și pentru care numitul individ nu s-a oferit de bună voie”. Sursă disponibilă la adresa: http://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=1000:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:C029

³³ Traficul de persoane este definit de „Protocolul privind prevenirea, reprimarea și pedepsirea traficului de persoane, în special al femeilor și copiilor, adițional la Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate” astfel: „Recrutarea, transportul, transferul, adăpostirea sau primirea de persoane, prin amenințare de recurgere sau prin recurgere la forță ori la alte forme de constrângere, prin răpire, fraudă, înșelăciune, abuz de autoritate sau de o situație de vulnerabilitate ori prin oferta sau acceptarea de plăți ori avantaje pentru a obține consimțământul unei persoane având autoritate asupra alteia în scopul exploatării. Exploatarea conține, cel puțin, exploatarea prin prostituarea unei alte persoane sau alte forme de exploatare sexuală, munca sau serviciile forțate, sclavia sau practicile analoage sclaviei, folosirea sau prelevarea de organe” (art. 3a).

de raportul de muncă. Acest control constituie o măsură foarte eficientă pentru a preveni fraudele în lupta împotriva muncii nedeclarate.

Odată cu realizarea acestei atribuții, inspectorii de muncă trebuie să verifice:

- înregistrarea întreprinderii la instituția de securitate socială;
  - înregistrarea salariaților de către angajator la instituția de securitate socială;
  - înregistrarea muncitorilor independenți, care prestează servicii pe cont propriu la instituția de securitate socială;
  - plata contribuțiilor de asigurări sociale ale lucrătorilor;
  - plata contribuțiilor de asigurări sociale totale de către angajator sau lucrătorul independent.
- b) O altă funcție tipică a inspectorilor de muncă ține de prestațiile și serviciile de asigurare pentru accidente de muncă și boli profesionale. În cazurile în care inspectorii efectuează o investigație a accidentelor de muncă și/sau a bolilor profesionale, concluziile investigației pot sta la baza:
- determinării responsabilităților în cazul accidentului de muncă/bolii profesionale investigate;
  - propunerii ca companiile, care au înregistrat mai multe încălcări să achite contribuții suplimentare.

3.4.11 Calificările și instruirea personalului

Calificarea și pregătirea forței de muncă reprezintă elemente-cheie în determinarea faptului dacă un muncitor sau altul este potrivit pentru o anumită activitate. Trebuie să existe o corelație directă între calificările unui muncitor, categoria profesională stipulată în contractul individual de muncă și activitatea reală, desfășurată de acesta („Convenția OIM nr. 142/1975 privind orientarea profesională și pregătirea profesională în domeniul valorificării resurselor umane”³⁴ impune statelor membre să elaboreze politici și programe de formare profesională suficiente pentru a ține cont, în mod corespunzător, de nevoile de ocupare a forței de muncă).

Pe lângă faptul că, în multe țări, reprezintă o obligație legală, asigurarea unui sistem adecvat de calificare și instruire profesională a forței de muncă constituie una dintre cele mai eficiente modalități de prevenire a accidentelor de muncă, bolilor profesionale și sistemelor de muncă nesigure. În mod specific, Convenția nr. 155 obligă întreprinderile (angajatorii) să se asigure că există aranjamente pentru ca lucrătorii și reprezentanții acestora să beneficieze de informațiile și instruirea corespunzătoare în domeniul SSM.

- Inspectorii de muncă trebuie să examineze certificatele relevante atunci, când certificarea formală a competențelor constituie o cerință. Ei sunt obligați să verifice valabilitatea acestora și să se asigure că domeniul lor de aplicare acoperă activitatea în cauză;
- Inspectorii de muncă pot evalua adecvarea și eficacitatea materialelor și procedurilor de instruire a angajaților prin observarea acestora la locul de muncă.

³⁴ Sursă disponibilă la adresa: http://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO:12100:P12100_INSTRUMENT_ID:312287:NO

Este important ca inspectorii să verifice dacă întreprinderea dispune de un sistem de evaluare a eficienței oricărei instruirii profesionale;

- De asemenea, inspectorii de muncă trebuie să verifice dacă supraveghetorii sunt competenți (dețin abilitățile, calificările și experiența necesară) pentru a planifica și organiza activitățile de construcție.

Dacă legislația națională impune contractanților să dețină competențe specifice, inspectorii muncii trebuie să fie conștienți de aceste cerințe și să verifice dacă sunt respectate, cu condiția ca această responsabilitate ține de mandatul lor. Acest lucru poate fi realizat, vizualizând toate licențele și certificatele, astfel asigurându-se că managementul șantierul de lucru a obținut copii.

3.4.12 Egalitatea de șanse și de tratament (nediscriminare)

Potrivit Convenției OIM nr. 111/1958 privind discriminarea în domeniul ocupării forței de muncă și exercitării profesiei și Recomandarea însoțitoare nr. 111),³⁵ toate persoanele trebuie, fără discriminare, să beneficieze de egalitate de șanse și de tratament în ceea ce privește:

- accesul la servicii de orientare și formare profesională;
- accesul la pregătirea profesională și încadrarea în câmpul muncii, la alegere, în baza adecvării individuale pentru o astfel de instruire sau angajare;
- ascensiunea profesională, în conformitate cu caracterul individual, experiența, capacitatea și diligența lor;
- angajare în câmpul muncii, cu titlu permanent;
- plată egală pentru muncă egală sau muncă de valoare egală;
- condiții de muncă, inclusiv program de muncă, perioade de odihnă, concedii anuale plătite, măsuri de securitate și sănătate în muncă, precum și măsuri de securitate socială, facilități de asistență socială și prestații/subvenții acordate salariaților în raport cu angajarea în câmpul muncii.

Deseori, inspectorii de muncă sunt responsabili și de aplicarea legislației naționale care interzice, în mod explicit, discriminarea directă și indirectă pe bază de rasă, sex, culoare, religie, opinie politică, origine națională și origine socială, cu privire la toate aspectele legate de ocuparea forței de muncă și angajare și acoperind toți lucrătorii.

Pentru a supraveghea respectarea legislației naționale în contextul aplicării principiului egalității de șanse și de tratament, și cu condiția ca aceasta să se încadreze în mandatul lor, inspectorii de muncă vor lua în considerare:

- datele cantitative (situație de lipsă a egalității); după o analiză matematică relativ simplă dezechilibrele semnificative sau inegalitățile pot deveni probe;
- datele calitative (procedurile, acțiunile, criteriile, practicile și analizele documentare ale companiei); inegalitățile sau dezechilibrele reflectă conduita managementului angajatorului:

³⁵ „Convenția OIM nr. 111/1958 privind discriminarea în domeniul ocupării forței de muncă și exercitării profesiei” și „Recomandarea însoțitoare nr. 111”: http://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:C111 și http://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO:12100:P12100_INSTRUMENT_ID:312449:NO

- În raport cu accesul la ocuparea forței de muncă: recrutare, contractare și procese de instruire profesională anterioară;
  - În raport cu determinarea categoriilor locurilor de muncă: sisteme formale sau informale de evaluare a locurilor de muncă și de determinare/stabilire a salariului pentru fiecare post;
  - În raport cu plata salarială: politica de salarizare în ansamblu, enunțând salariile statutare (salarii care nu sunt stabilite în baza unui acord);
  - În raport cu promovarea profesională: procedurile de promovare și alte tipuri de ascensiune profesională, precum și accesul la Programul de învățare pe tot parcursul vieții;
  - În raport cu incidența contractelor temporare: practici de recrutare, legate de activitate și tipul locului de muncă și incidența muncii cu fracțiune de normă, tipuri de contracte.
- Justificări acceptabile și inadmisibile; adecvarea, necesitatea și proporționalitatea sunt elementele care trebuie luate în considerare odată cu analiza faptelor, rezultate din datele cantitative și calitative. „Acceptabile” înseamnă că practicile trebuie să răspundă nevoilor de producție clare și justificate ale companiei, elaborate în cadrul legal. Practicile care sunt, pur și simplu utile, convenabile, arbitrare sau ilegale ar avea un caracter discriminatoriu.

3.5. Procedura de încheiere a vizitei de inspecție

După finalizarea vizitei de inspecție cu privire la condițiile de muncă pe șantierul de construcții și examinarea documentației, inspectorii de muncă trebuie să organizeze o ședință de încheiere a misiunii și să discute, atât cu reprezentanții angajatorilor, cât și cu cei ai lucrătorilor, aspectele care au fost identificate în timpul inspecției. Deși este firesc ca subiectele care necesită acțiuni de îmbunătățire a situației privind respectarea legislației să fie discutate, este, de asemenea, o bună practică pentru inspectorii de muncă să raporteze reprezentanților angajatorilor și muncitorilor și exemple de respectare a legislației.

Ședința de totalizare creează o oportunitate pentru discuții deschise și nu trebuie să fie transformată într-o platformă de confruntare. Inspectorul de muncă trebuie să-și asume un rol dublu: pe de o parte, să pledeze pentru respectarea cerințelor legale și, pe de altă parte, să ofere recomandări și informații practice. Inspectorul trebuie să indice, în mod clar, acțiunile necesare pentru a se conforma cerințelor legale la nivel național și ce interval de timp este considerat acceptabil pentru a întreprinde aceste măsuri. De asemenea, inspectorii de muncă pot menționa că, pe baza rezultatelor inspecției, intenționează să viziteze întreprinderea într-un interval de timp prestabilit și pentru a se asigura dacă acțiunile necesare au fost întreprinse. De asemenea, dacă este posibil, inspectorul de muncă va informa administrația șantierului cu privire la orice acțiune de executare, care trebuie realizată, cu excepția cazului în care va fi necesară o investigație suplimentară, urmare a vizitei de inspecție (de ex. evaluarea contractelor de muncă și a jurnalelor de plăți), până a lua o decizie. Înainte de a părăsi șantierul de construcții, inspectorii de muncă trebuie să clarifice toate relațiile contractuale dintre contractanți și subcontractanți, care vor determina gradul de responsabilitate directă și comună a diferitor părți.

În unele cazuri, vor fi necesare acțiunile imediate, iar pentru soluționarea altor situații va fi acordat mai mult timp. Inspectorii de muncă trebuie să informeze participanții la ședință

cu privire la toate măsurile propuse pentru a asigura respectarea standardelor și îndeplinirea de către angajatori și/sau muncitori a obligațiilor lor contractuale. Odată cu formularea măsurilor propuse, inspectorii de muncă vor acționa în cadrul mandatului lor, după cum este stipulat în legislația națională și vor fi ghidați de politicile de inspecție a muncii. Aceste aspecte sunt prezentate în secțiunea 3.5.1.

Atât în timpul vizitei de inspecție, cât și la etapa finală a acesteia, inspectorii de muncă trebuie să dea dovadă de rațiune, obiectivitate și abilități de comunicare și, în special, capacitatea de a sintetiza rezultatele inspecției. Ședina poate fi considerată de succes dacă, ca rezultat, atât angajatorul, cât și salariații înțeleg importanța tuturor acțiunilor corective propuse și susțin implementarea acestora.

Sarcinile inspectorului de muncă în cadrul ședinței de închidere a vizitei de inspecție sunt următoarele:

- să rezume standardele generale pentru condițiile de muncă pe șantierele de construcții, enunțând părțile bune/satisfăcătoare, dar indicând, în mod clar, acțiunile necesare pentru a asigura respectarea legii;
- să pună în discuție orice condiții ilegale observate, subliniind toate încălcările aparente și posibilele consecințe juridice;
- să propună măsuri prioritare pentru îmbunătățirea condițiilor de muncă și a mediului de muncă;
- să specifice măsurile, care trebuie puse în aplicare fără întârziere;
- să comunice angajatorului perioada alocată pentru punerea în aplicare a altor măsuri;
- să-i informeze pe cei prezenți la ședință cu privire la rolul și scopul inspecției muncii, indicând serviciile pe care le poate oferi angajatorului și muncitorilor;
- să informeze audiența cu privire la acțiunile de executare, care urmează să fi întreprinse.

3.5.1 Determinarea acțiunilor care urmează a fi întreprinse

Legislația națională stabilește măsurile pe care inspectorii de muncă le pot întreprinde. Cu toate acestea, atunci când adoptă măsuri care vizează eliminarea/remedierea defectelor identificate în cadrul întreprinderii, a echipamentului și amplasarea acestuia, metodelor de lucru, inspectorii de muncă trebuie să dispună de motive întemeiate să creadă că aceste deficiențe reprezintă o amenințare pentru sănătatea și siguranța muncitorilor. În același timp, inspectorii de muncă sunt liberi să aleagă, în mod independent, pentru ce acțiuni să opteze: să emită avertizări și să ofere recomandări sau să întreprindă măsuri de executare împotriva persoanelor, care încalcă dispozițiile legale.³⁶

Deși aspectele menționate supra sunt de o importanță majoră, este la fel de semnificativ pentru Inspectoratul Muncii ca, printre altele, acțiunile inspectorului de muncă să fie consistente cu nivelul de riscuri și proporționale cu aceste riscuri. Inspectoratul Muncii își

³⁶ Art. 13 și art. 17 din Convenția OIM nr. 81.

poate documenta politica de conformitate într-un document separat,³⁷ iar aceste politici și declarații³⁸ pot fi sau nu disponibile publicului larg.

Acțiunile disponibile pentru inspectorii de muncă constau, de obicei, din:

- recomandări verbale;
- recomandări scrise;
- emiterea avizelor de optimizare, care detaliază acțiunile necesare într-un anumit interval de timp;
- emiterea unui ordin de sistare (interdicție), care necesită încetarea imediată a unei activități de muncă, în cazul în care există o amenințare gravă iminentă pentru siguranța sau sănătatea muncitorilor. În unele țări, acestea ar putea implica îndepărtarea imediată a copiilor de la muncă sau oprirea activității întreprinderii, cauzată de identificarea cazurilor de muncă nedeclarată/informală;
- aplicarea sancțiunilor, precum amenzi/penalități sau trimiterea cazului în instanța de judecată pentru urmărirea penală a făptașilor;
- aplicarea sancțiunilor suplimentare, cum ar fi privarea de dreptul de a participa la licitații publice, revocarea licenței sau divulgarea publică a infractorilor prin intermediul surselor mass-media sau pe paginile web instituționale.

După cum se arată mai jos, nivelul de risc reprezintă un factor important în determinarea acțiunii pe care o vor întreprinde inspectorii de muncă.

1. În cazul în care nivelul riscului este considerat foarte înalt sau inacceptabil, trebuie să fie implementate imediat măsuri de control al riscului (măsuri preventive), iar activitatea șantierului trebuie să fie sistată, până la introducerea acestor măsuri. Inspectorii de muncă pot emite un ordin privind sistarea (interzicerea) activității întreprinderii, iar în funcție de alte aspecte – cum ar fi ignorarea avizelor anterioare, pot iniția și alte proceduri legale, cum ar fi aplicarea sancțiunilor.
2. Dacă nivelul de risc este evaluat ca fiind moderat, însă totuși inacceptabil, deși nu necesită acțiuni imediate, inspectorul de muncă poate emite instrucțiuni privind eliminarea de către conducerea întreprinderii a încălcărilor depistate.
3. Dacă nivelul de risc este evaluat ca fiind scăzut și, în general, considerat acceptabil, atunci poate fi alocat mai mult timp pentru ca întreprinderea să adopte măsuri. În acest caz, poate fi oportun ca inspectorii de muncă să ofere recomandări verbale sau scrise.

---

³⁷ Informații suplimentare sunt disponibile în sursa: „Set de instrumente pentru inspectorii de muncă: un model de aplicare a politicii; manual de instruire și operațiuni; Codul de comportament etic” (Budapesta, OIM, 2016) la adresa: http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_protect/---protrav/---safework/documents/instructionalmaterial/wcms_110153.pdf

³⁸ Exemplu de declarație de aplicare a politicii: <http://www.hse.gov.uk/pubns/hse41.pdf>

3.6. Raportul privind constatările vizitei de inspecție

Vizita de inspecție este considerată finalizată atunci, când părțile implicate în aceasta întocmesc un raport de inspecție. Legislația, politicile și procedurile Inspectoratului Muncii variază de la o țară la alta, astfel nu este posibil de inclus în acest ghid toate aspectele pe care trebuie să le acopere un asemenea raport. Cu toate acestea, raportul privind constatările inspecției este, în general, un document intern, utilizat pentru a înregistra aspectele pozitive și negative, identificate în timpul vizitei de inspecție. De asemenea, raportul trebuie să includă toate măsurile pe care inspectorul de muncă (inspecția muncii) le dispune în atenția angajatorului sau muncitorilor pentru a fi implementate pe șantierul de construcții.

Documentarea acestor informații oferă o evidență a optimizărilor continue, realizate de către autoritățile cu responsabilități legale. Aceste informații sunt deosebit de valoroase pentru inspectorii de muncă, care revin, ulterior, pe șantier pentru a verifica modul de implementare a recomandărilor vizitei de inspecție. Rapoartele pot fi redactate pe suport de hârtie, însă în prezent, tot mai multe inspectorate ale muncii optează pentru introducerea tehnologiei informaționale moderne în procesul de raportare și păstrare a înregistrărilor constatate în cadrul întreprinderilor și a controalelor efectuate.

Formatul unui astfel de raport variază considerabil de la o țară la alta. Acesta poate fi:

- în format standard, în care inspectorul de muncă înregistrează informațiile primite sub formă de răspunsuri la o serie de întrebări pe un formular tipizat;
- în format narativ, în care inspectorul de muncă prezintă informații în formă de propoziții și paragrafe complete, grupate sub rubrici generale;
- o combinație a formatului standard și formatului narativ;
- în alte formate.

La completarea raportului, inspectorii de muncă trebuie să facă distincția clară între „fapte” și „opinii”. De exemplu, „opinia” inspectorilor poate fi că șinele de protecție de pe schelă nu aveau înălțimea corectă, totuși, dacă ar fi măsurat înălțimea balustradei de protecție, ar deține dovezi și ar raporta înălțimea balustradei la cerințele specificate ca „fapt”. Atât faptele, cât și opiniile joacă un rol important într-un raport de inspecție, însă trebuie să fie clar care constatări prezintă fapte și care opinii.

Raportul trebuie să fie întocmit cât mai curând posibil, după încheierea vizitei de inspecție, atâta timp cât toate evenimentele sunt proaspete în memoria inspectorilor de muncă. De asemenea, fotografiile și măsurătorile efectuate în timpul vizitei de inspecție vor contribui la amintirea tuturor detaliilor și trebuie să fie incluse în raport.

Mai jos este prezentat un exemplu de informații, pe care trebuie să le conțină un raport privind constatările vizitei de inspecție. Această listă nu este exhaustivă (completă) și, în funcție de scopul vizitei de inspecție, pot fi incluse informații suplimentare.

Informații generale despre întreprindere

- denumirea, statutul juridic (companie, parteneriat) și relația cu alte entități/structuri și companii (de exemplu, filiale);
- locația și adresa juridică a întreprinderii;

- natura și descrierea afacerii;
- persoana de contact și detaliile de contact (numere de telefon, adresă electronică și fax);
- numărul de angajați (dezagregat pe sexe, numărul de muncitori tineri, categorii profesionale);
- procese speciale de fabricație (de ex., utilizarea substanțelor chimice) sau „condiții speciale” de muncă (nivel sporit de risc/pericol);
- contract colectiv de muncă în vigoare.

Condițiile de muncă

- orele de muncă și orele suplimentare (dacă sunt disponibile);
- salariile minime și indemnizațiile plătite;
- sărbătorile și zilele de repaus săptămânal;
- alte prevederi legale ale cerințelor de angajare în câmpul muncii;
- sistemul de management al securității și sănătății ocupaționale/în muncă;
- sistemele de identificare și prevenire a pericolelor la locul de muncă și măsurile de control al riscurilor;
- menținerea curățeniei și a ordinii pe șantierul de construcții;
- serviciile medicale și facilitățile sociale.

Relațiile industriale

- existența unui sindicat;
- contract colectiv de muncă aplicabil sau nu;
- numărul și funcțiile reprezentanților lucrătorilor;
- existența unui Consiliul/Comitet consultativ funcțional, cum ar fi: comitetul de întreprindere, comitetul muncitorilor, comitetul SSM.

Detalii cu privire la vizita de inspecție

- data și ora vizitei de inspecție;
- natura vizitei de inspecție (de rutină, specială, de monitorizare, de investigație) și subiectele supuse inspecției;
- natura contravențiilor identificate;
- problemele prioritare care necesită atenție specială;
- descrierea acțiunilor întreprinse în urma vizitei de inspecție pe fiecare dintre problemele prioritare.

Orice alte informații sau date utile

Numele și funcția inspectorului de muncă

Semnătura inspectorului de muncă și data întocmirii raportului

În mod ideal, raportul de inspecție trebuie să furnizeze informații cu privire la modul în care este organizat șantierul de construcție, oferind informații despre proprietarul, contractanții principali și subcontractanții acestuia, astfel încât inspectorii care vor efectua, ulterior, vizite să fie informați cu privire la rolurile și responsabilitățile diverselor întreprinderi, care operează pe șantierul de construcție.

O atenție sporită trebuie să fie acordată faptului că raportul privind constatările vizitei de inspecție, în funcție de legislația națională, poate fi încorporat în procedurile de sancționare – în multe cazuri reglementate de legea penală. O astfel de abordare prevede ca informațiile prezentate în rapoarte să fie păstrate confidențiale.

ANEXA 1

LISTA DE VERIFICARE ÎN DOMENIUL SECURITĂȚII ȘI SĂNĂȚĂII ÎN MUNCĂ PENTRU SECTORUL CONSTRUCȚII

Această listă de verificare identifică unele dintre pericolele care persistă pe șantierele de construcții. Întrebările sunt concepute pentru a promova luarea în calcul a măsurilor de control, menite să reducă riscurile, cauzate de acești factori periculoși. Este necesar de subliniat că lista de întrebări menționată mai sus nu este completă.

Accesul pe șantierul de construcții

Pot toți lucrătorii să ajungă la locul său de muncă în siguranță?

Sunt căile de acces libere de obstacole și semnalizate clar?

Sunt gropile astupate cu capace protectoare marcate și fixate clar pentru a preveni căderea persoanelor în gol?

Sunt structurile temporare stabile, armate adecvat și nu sunt supraîncărcate?

Vor rămâne structurile permanente stabile în timpul oricăror lucrări de renovare sau demolare? Este șantierul de construcții ordonat și curat, iar materialele de construcții sunt depozitate în siguranță?

Este iluminarea șantierului adecvată, mai ales atunci, când lucrătorii muncesc pe întuneric, în afara sau în interiorul clădirilor?

Facilitățile sociale

Sunt toaletele ușor accesibile și păstrate curate și iluminate corespunzător?

Există chiuvete conectate la apă rece și caldă curgătoare, săpun și prosoape?

Sunt chiuvetele suficient de mari pentru a permite spălarea până la cot și sunt păstrate curate? Există spații prevăzute pentru schimbarea, uscarea și depozitarea hainelor?

Există spații alocate, în care muncitorii ar putea sta, să-și pregătească băuturi calde și să-și prepare mâncarea? Dispun lucrătorii de apă potabilă și câni pe șantier?

Au toate persoanele, care au nevoie să le folosească acces facil și sigur la facilitățile sociale?

Există o încăpere pentru odihnă și/sau cazare sau alte facilități departe de zonele de lucru?

Schelele

Sunt schelele montate, modificate și demontate de către lucrătorii competenți?

Sunt prevăzute plăci de bază sub stâlpii verticali ai schelelor (și acolo unde este necesar, substraturi din lemn)? Sunt toți stâlpii verticali, șuruburile de schele, conexiunile și bretelele rigide instalate corect?

Sunt schelele ancorate de clădire sau structuri în locuri suficiente pentru a preveni prăbușirea?

Există șine de protecție duble și bare de prindere sau alte elemente adecvate la ambele capete ale schelei pentru a preveni căderile de pe schele?

Sunt instalate bare de protecție din cărămidă pentru a preveni căderea materialelor de pe schele?

Este platforma de lucru complet învelită și flanșată pentru a evita răsturnarea și împiedicarea muncitorilor?

Sunt instalate îngrădiri/bariere sigure și semne de avertizare (etichete) pentru a împiedica pătrunderea lucrătorilor pe schele nefinisate în locuri unde platforma de lucru nu este complet acoperită?

Este schela suficient de rezistentă pentru a suporta greutatea materialelor de construcție stocate pe ea? Sunt materialele distribuite uniform pe schele?

Sunt schelele cu platforme de lucru la o înălțime de doi metri sau mai mult inspectate în mod regulat de către persoanele competente (inspecția trebuie efectuată, cel puțin, o dată pe săptămână)? Există o inspecție obligatorie de fiecare dată când schelele sunt modificate, reparate sau deteriorate în urma condițiilor meteorologice extreme?

Sunt rezultatele inspecțiilor înregistrate și păstrate?

Au fost inspectate schelele turn standard/brevate și sunt acestea utilizate în conformitate cu instrucțiunile furnizorilor?

Au fost blocate roțile turnului mobil și au fost instalate stabilizatoarele în timpul utilizării schelei? Este asigurată absența oamenilor pe schele, în timpul deplasării/mutării lor?

Scările

Sunt scările în stare bună?

Sunt scările sprijinite pe o suprafață solidă și nu pe suprafețe fragile sau pe obiecte instabile/nesigure? Sunt scările fixate bine pentru a preveni alunecarea lor laterală sau răsturnarea?

Sunt scările poziționate corect, adică unghiul de înclinare este determinat de raportul „patru la unu”?

Este menținută înălțimea optimă de la podea atunci, când muncitorii utilizează scările în procesul de muncă (aproximativ cinci trepte)? Dacă nu, există suporturi suplimentare pentru mână?

Sunt scările instalate astfel, încât lucrătorii să nu fie nevoiți să se întindă pentru a ajunge la locul dorit?

Lucrările pe acoperișuri

Sunt instalate bariere de protecție în jurul marginilor acoperișului pentru a împiedica căderea lucrătorilor și a materialelor în gol?

În procesul de construcție a acoperișurilor industriale, au fost prevăzute plase care să împiedice căderea lucrătorilor de pe marginea acoperișului și de pe elementele sale care nu sunt fixate complet?

În cazul utilizării plaselor de protecție, au fost acestea instalate în siguranță sub supravegherea unui specialist instruit?

Au fost identificate pe acoperiș suprafețe fragile, cum ar fi plăcile de fibrociment sau ferestrele de mansardă cu deschideri?

Au fost întreprinse măsuri de precauție pentru a preveni căderea muncitorilor de pe suprafețe fragile, de ex. instalarea barierelor, punților sau a platformelor de lucru?

Sunt întreprinse măsuri pentru a se asigura că muncitorii nu se află în zona de lucru, de sub acoperiș? Dacă acest lucru nu este posibil, au fost luate măsuri de precauție suplimentare pentru a preveni căderea obiectelor de pe acoperiș peste oameni?

Ascensoarele electrice

Au fost instalate ascensoarele electrice de către o persoană competentă? Sunt operatorii de ascensoare electrice bine pregătiți și instruiți?

Este marcată pe ascensoare clar sarcina nominală a acestora (încărcătura maximă pentru care a fost proiectat și construit ascensorul)?

Este acest echipament inspectat de către un specialist calificat competent?

Dispune platforma de lucru a ascensorului electric de șine de protecție adecvate și sigure și flanșă de siguranță sau alt tip de protecție pentru a preveni căderea lucrătorilor și a materialelor din ascensor? Au fost întreprinse măsuri de precauție pentru a preveni lovirea lucrătorilor cu ascensorul:

- platforma mobilă;
- elemente și structuri proeminente ale clădirii;
- obiecte și materiale în cădere?

Fluxurile de trafic, mijloacele de transport și utilajele

Sunt pietonii și vehiculele separate complet? Dacă nu, au asigurat managerii șantierului următoarele:

- au fost separate, maximal posibil, cu ajutorul barierelor?
- au fost informați muncitorii despre pericolul existent și instruiți cum să se comporte?
- au fost afișate semne (indicatoare) de avertizare pe șantier?

Sunt utilizate pe șantier excavatoare cu balansier zero (fără capătul spate proeminent) sau există o zonă de siguranță adecvată în jurul pieselor oscilante ale acestor echipamente?

Sunt întreprinse măsuri pentru a se asigura că vehiculele nu se deplasează în ambele sensuri ale aceleiași bande a căilor de circulație, destinate vehiculelor? Dacă nu, există pe șantier semnalizatori instruiți corespunzător?

Sunt mijloacele de transport și echipamentele de pe șantier întreținute corespunzător, adică luminile de parcare și de viraj, frâna de mână și sistemul general de frânare funcționează corect?

Au beneficiat conducătorii/șoferii mijloacelor de transport de pregătire adecvată și-și cunosc bine vehiculele sau echipamentul pe care-l exploatează?

Sunt încărcăturile transportate securizate corespunzător?

Sunt pasagerii transportați doar în vehiculele proiectate în acest scop?

Ce măsuri au fost adoptate pe șantier pentru a preveni utilizarea vehiculelor pe pante periculoase?

Elevatoarele/ascensoarele

Echipamentul a fost instalat de către o persoană competentă? Sunt operatorii de mașini bine pregătiți și instruiți?

Este capacitatea nominală (limita maximă admisibilă a încărcăturii) a elevatoarelor marcată clar?

Sunt ascensoarele inspectate de către o persoană competentă?

A fost întocmit un raport actual privind examinarea și înregistrarea ascensoarelor?

Este zona de operare a ascensorului îngrădită în siguranță pentru a preveni traumele provocate de lovitura părților elevatorului aflat în mișcare?

Ușile de la nivelurile de oprire trebuie să fie închise definitiv și trebuie să se deschidă doar la sosirea pe platformă. Este respectată această condiție?

Este panoul de control poziționat astfel, încât operatorul să poată controla transportul vertical, rămânând în aceeași poziție?

Macaralele

Este macaraua potrivită pentru lucrările desfășurate?

A fost ascensorul planificat corespunzător de către o persoană competentă?

Este macaraua montată pe o bază fermă și dreaptă? Sunt stabilizatoarele instalate corect?

Cine este „supraveghetorul macaralei”, responsabil de controlul mecanismelor de ridicare pe șantierul de construcții?

Sunt operatorul și semnalistul macaralei bine instruiți?

Sunt încărcăturile securizate?

Sunt semnalistul și slingerul instruiți în tehnicile corecte de semnalizare și slinging?

Există aranjamente pe șantierul de construcții pentru a se asigura că operatorul macaralei să poată vedea încărcătura sau a fost desemnat un semnalist în acest scop?

Le este interzis muncitorilor să lucreze și să se deplaseze sub încărcătură ridicată de o macara?

Sunt înregistrate rezultatele actuale ale inspecției și rezultatele inspecției macaralei?

Excavarea masivului de sol pentru groapa de fundație

Este groapa de fundație consolidată corespunzător sau marginile gropii de fundație au fost tăiate și înclinate suficient într-un unghi de siguranță pentru a întări pereții șanțului?

Este utilizată o metodă sigură pentru întărirea pereților săpăturii (șanțului) fără să fie necesar ca muncitorii să coboare pentru a efectua lucrări de consolidare?

Există acces sigur în excavație, de ex. folosind o scară suficient de lungă, fixată în siguranță?

Există bariere sau alte mijloace de protecție pentru a preveni căderea oamenilor și prăbușirea vehiculelor în groapă?

Sunt prevăzute blocuri de oprire bine fixate pentru a preveni prăbușirea camioanelor și basculantelor în excavație?

Ar putea lucrările de terasamente (excavare) în curs să afecteze structurile și utilitățile din apropiere?

Se află materialele, solul surpat și echipamentele depozitate suficient de departe de marginea săpăturii pentru a reduce riscul căderii lor în excavație?

Sunt lucrările de terasamente inspectate, în mod regulat, de către un tehnician calificat?

Operațiunile de încărcare și descărcare manuală

Sunt utilizate pe șantier structuri și obiecte grele, de ex. grinzi de acoperiș, grinzi de beton, pietre de bordură sau saci, care ar putea fi problematice atunci, când sunt transportate manual? Dacă da, pot persoanele care controlează procesul:

- să opteze pentru materiale de construcții mai ușoare;
- să folosească roabe manuale, mecanisme de ridicare, manipolatoare telescopice și alte utilaje sau echipamente astfel, încât ridicarea manuală a obiectelor grele să fie redusă la minimum;
- să comande materiale de construcții precum ciment și agregate în pungi de 25 de kilograme;
- să evite reîncărcarea structurilor și a blocurilor grele, care cântăresc mai mult de 20 de kilograme?

Au fost instruiți muncitorii cu privire la tehnicile de ridicare a greutăților, în condiții de siguranță?

Substanțele periculoase

Au fost identificate toate substanțele și materialele dăunătoare, precum azbestul, plumbul, solvenții, vopselele, cimentul și praful?

Are loc eliminarea substanțelor periculoase în conformitate cu legislația națională?

Au fost identificate și puse în aplicare măsuri de precauție pentru a preveni sau controla expunerea angajaților la substanțe periculoase:

- implementând metode de lucru complet sigure;
- utilizând materiale de construcții mai puțin periculoase;
- folosind unelte, echipate cu sisteme de extragere a prafului?

Au beneficiat muncitorii de informații suficiente și au fost instruiți corespunzător despre riscurile asociate cu utilizarea și producerea substanțelor periculoase pe șantierul de construcții și cum trebuie să acționeze pentru a evita aceste riscuri?

Există proceduri în vigoare pentru a preveni contactul cu cimentul umed, care poate provoca dermatită și arsuri chimice?

A fost organizată supravegherea sănătății personalului, în conformitate cu legislația națională, pentru lucrătorii care utilizează anumite substanțe periculoase (de exemplu, plumbul)?

Zgomotul

Sunt muncitorii instruiți și informați, în mod adecvat, cu privire la riscurile asociate zgomotului pe șantier și cum trebuie să acționeze pentru a evita aceste riscuri?

A fost identificat și analizat impactul zgomotului asupra muncitorilor?

Poate fi redus nivelul zgomotului pe șantierul de construcții, prin schimbarea metodelor de lucru sau înlocuirea echipamentelor existente cu altele mai silențioase (mai puțin zgomotoase), inclusiv prin echiparea concasoarelor și a altor mașini și echipamente cu amortizoare de zgomot?

Le este interzis muncitorilor, care nu sunt implicați în procesele de lucru, să se afle lângă sursa de zgomot?

Beneficiază muncitorii de echipamente de protecție auditivă/antifonică și le folosesc în mediile zgomotoase?

Este organizată supravegherea sănătății muncitorilor expuși la niveluri ridicate de zgomot, în conformitate cu legislația națională?

Boala de trepidație (vibrație) a mâinilor

Au fost muncitorii instruiți și informați, în mod adecvat, cu privire la riscurile cauzate de trepida transmisă sistemului mână-braț (HAV) și cum trebuie să procedeze aceștia pentru a evita aceste riscuri?

A fost identificat și analizat impactul cauzat de utilizarea prelungită a instrumentelor de vibrație (de ex. spargătoarele de beton, polizoarele unghiulare și burghiile cu ciocan) asupra muncitorilor?

Au fost întreprinse toate măsurile posibile pentru a reduce expunerea muncitorilor la HAV, folosind metode și echipamente de lucru adecvate?

Sunt folosite pe șantier instrumente/unelte cu vibrații reduse, ori de câte ori este posibil?

Au fost vibratoarele întreținute în mod corespunzător?

A fost monitorizată sănătatea lucrătorilor, expuși la vibrații puternice a mâinilor, în special atunci când sunt expuși pentru perioade îndelungate de timp, în conformitate cu legislația națională?

Alimentarea cu energie electrică și alte comunicații ingineresti

Au fost furnizate toate serviciile necesare, înainte de a începe lucrul pe șantierul de construcții?

Au fost studiate aceste comunicații (de ex., cablurile electrice sau rețeaua de gaz) și luate măsurile adecvate (dacă este cazul) pentru a reduce pericolele asociate acestora?

Sunt utilizate circuitele de tensiune joasă pentru unelte și echipamente (uneltele și echipamentele cu baterii sau surse de alimentare de tensiune joasă)?

În cazul în care trebuie să fie utilizată tensiunea de rețea/alimentare, sunt disponibile dispozitivele de declanșare (de exemplu dispozitive de curent rezidual (RCD)) pentru toate echipamentele utilizate pe șantier?

Este starea RCD-urilor verificată zilnic de către utilizatori și sunt acestea întreținute corespunzător?

Sunt cablurile protejate împotriva deteriorării? Sunt toate conexiunile la sistem realizate în mod corect și sunt utilizate prize potrivite?

Sunt instrumentele și echipamentele verificate de către utilizatori, examinate vizual pe șantier și inspectate și testate, în mod regulat, de către un tehnician calificat/persoană competentă?

În cazul în care pe șantier există linii electrice aeriene, a fost oprită alimentarea cu energie electrică sau au fost întreprinse alte măsuri de precauție, de ex. instalarea porților în forma de „ ” sau marcaje cu bandă?

Au fost localizate și marcate traseele subterane ale cablurilor electrice și ale altor tipuri de comunicații (de exemplu, cu un localizator și planuri) și au fost întreprinse măsuri de precauție pentru a asigura funcționarea în siguranță a muncitorilor pe șantier?

Uneltele si echipamentele

Sunt folosite instrumentele și echipamentele potrivite pentru aceste tipuri de muncă?

Sunt acoperite părțile periculoase ale sculelor și echipamentelor (de ex. uneltelor, lanțurilor de acționare și proiectarea arborilor motorului/arborelui cotit)?

Sunt capacele și structurile de protecție fixate bine și în stare bună?

Sunt sculele și echipamentele întreținute în stare bună de funcționare? Toate dispozitivele de siguranță funcționează corect?

Sunt toți operatorii de mașini și echipamente instruiți și calificați corespunzător?

Incendii și urgențe

Intrebări generale

Există proceduri de urgență, de ex. pentru evacuarea șantierului, în caz de incendiu sau pentru evacuarea oamenilor din spații închise?

Sunt muncitorii familiarizați cu aceste proceduri?

Există un mijloc de declanșare a alarmei și este aceasta funcțională?

Este posibil de contactat serviciile de salvare și pompieri de pe șantier?

Există căi de acces, evacuare și de intervenție adecvate și sunt acestea menținute, în permanență, practicabile și curate?

Sunt asigurate facilități pentru acordarea primului ajutor pe șantier?

Incendiile

Este minimizat volumul de materiale inflamabile, lichide și gaze pe șantier? Sunt acestea depozitate corect?

Sunt utilizate recipiente adecvate pentru lichidele inflamabile?

Sunt buteliile de gaz inflamabil returnate la un depozit ventilat la sfârșitul turei/schimbului?

Este interzis fumatul și alte surse de aprindere în zonele în care gazele sau lichidele inflamabile sunt stocate sau utilizate?

Sunt buteliile de gaz, furtunurile și echipamentele asociate întreținute în mod corespunzător și în stare bună?

Când buteliile de gaz nu sunt utilizate, sunt supapele acestora închise etanș?

Sunt deșeurile inflamabile și combustibile eliminate, în mod regulat și depozitate în coșuri sau containere adecvate?

Sunt disponibile stingătoare adecvate?

Protecția populației

Este șantierul de construcții îngrădit de public?

Sunt lucrările rutiere blocate și iluminate și există un aranjament alternativ de deplasare sigură? Este populația protejată de căderea materialelor de construcție?

A fost asigurat un traseu (pasaj de trecere) sigur în zonele în care au loc lucrările de reparație a drumurilor pentru persoanele în scaun cu rotile/fotoliu rulant și persoanele cu deficiențe de vedere?

Atunci, când lucrările sunt sistate pentru o zi:

- dacă sunt verificate lacătele și îngrădirea obiectului este sigură și nedeteriorată;
- dacă scările sunt strânse sau sunt acoperite cu scuturi astfel, încât să nu poată fi folosite;
- dacă gropile, săpăturile și puțurile sunt acoperite sau îngrădite în siguranță;
- dacă a fost imobilizată întreaga întreprindere pentru a preveni utilizarea neautorizată a acestuia;
- dacă cărămizile și alte materiale de construcție sunt depozitate în siguranță;
- dacă substanțele inflamabile sau periculoase sunt încuiate în locuri de depozitare sigure.

ANEXA 2

LISTA DE VERIFICARE A ALTOR CONDIȚII DE MUNCĂ

1 - Identificarea angajatorului/angajatorilor

Verificarea:

- numelui angajatorului/companiei, firmei;
- contractorului și subcontractanților.

2 - Raporturile de muncă

Verificarea:

- numărului de muncitori;
- numelui, ID;
- contractelor de muncă.

3 - Drepturile muncitorilor la reprezentare

Verificarea:

- reprezentanților muncitorilor;
- comisiilor bipartite.

4 - Salarii și remunerări

Salariul plătit muncitorilor este cel corect. Verificarea:

- salariilor minime;
- Echitatea recompensei salariale (nediscriminare):
  - existența oricărei diferențe din motive discriminatorii: vârstă, sex, religie, naționalitate ... („plata egală pentru muncă de valoare egală”).
- Condițiile de salarizare/de retribuire a muncii:
  - după cum este prevăzut în contractele individuale de muncă;
  - sunt informați angajații cu privire la mărimea salariilor plătibile acestora, metodele de calcul, periodicitatea și locul achitării salariului și condițiile în care se pot face deduceri din salarii;

- Achitarea salariului:
  - se efectuează doar în baza sistemelor legale de plată în vigoare (plata în baza diferitor tipuri de garanții/facturi, voucherelor și cupoanelor este interzisă) sau în natură (cu condiția ca plata să fie echitabilă și rezonabilă);
  - direct, pe contul muncitorului în cauză;
- se efectuează la timp și în conformitate cu procedurile stabilite (sunt înregistrate documentele relevante).
- Deducerile din venitul lunar înregistrat din salarii:
  - Deducerile se efectuează în limitele stabilite de lege și includ:
    - impozitul pe venit;
    - contribuțiile de asigurări sociale.
 Deducerile figurează în fișa de salariu.
- Notificarea angajaților cu privire la salarii:
  - Fișele de salariu:
    - copiile statelor de plată sunt eliberate angajaților;
    - documentația de plată se păstrează la angajator.
  - Fișele de salariu conțin detalii salariale complete, de exemplu:
    - suma totală a salariului plătit pentru perioada respectivă de plată;
    - documentele de suport pentru plata salariilor;
    - data achitării și perioada de plată acoperită;
    - toate adaosurile și sporurile la salariu sau deducerile din salariile muncitorilor;
    - plata totală a orelor suplimentare;
    - numărul total de ore lucrate în perioada de plată;
    - metoda de plată (numerar, cec sau transfer bancar).

5 - Programul de muncă, perioadele de odihnă și orele suplimentare

Timpul de muncă constituie un element central al contractelor de muncă, iar detaliile cu privire la acesta trebuie să fie convenite înainte ca angajatul să înceapă să muncească.

Aspectele cantitative ale timpului de muncă, supuse verificării:

- Programul de muncă:
  - zilnic;
  - săptămânal.
- Orele suplimentare.
- Perioadele de odihnă:

- perioade zilnice de odihnă;
- timp liber/pauze între schimburi;
- perioade de odihnă săptămânale sau bi-săptămânale.
- Aranjamentele privind acordarea concediului de odihnă anual.

Aspecte calitative:

- Organizarea programelor de muncă:
  - munca în schimburi;
  - munca de noapte;
  - programe flexibile de muncă.
- Munca cu fracțiuni de normă.

6 - Munca copiilor

Verificarea vârstei legale pentru admiterea persoanelor la muncă:

Munci periculoase și dăunătoare pentru copii, adică:

- munca subterană, subacvatică sau în spații închise, cu riscul de a rămâne blocați;
- munca pe schele, scări, platforme de lucru și case de scări, care pot deveni nesigure sau instabile;
- munca la înălțime periculoasă, de ex. pe acoperișuri;
- munca în șanțuri, găuri și săpături, în care există pericolul de prăbușire.

7 - Migrația și angajarea cetățenilor străini în câmpul muncii

Aspecte de verificat:

- Statutul juridic al migranților în țara de destinație.

În cazul în care lucrătorii migranți se află într-o situație nereglementată (fără permis de muncă valabil):

- Acțiunile care trebuie întreprinse și raportările către alte instituții sau autorități;
- Informații și recomandări pentru muncitorii străini:
  - drepturi și obligații;
  - statutul în cadrul sistemului de securitate socială;
  - compensații și despăgubiri posibile;
  - pașii, opțiunile și acțiunile care ar putea fi întreprinse de către salariat;
  - instituțiile care ar putea oferi ajutor și sprijin muncitorului;
  - informații specifice privind investigațiile sau procedurile penale sau judiciare.

8 - Contribuțiile de asigurări sociale

Verificarea:

- înregistrării întreprinderii la instituția de securitate socială;
- înregistrării salariaților de către angajator la instituția de securitate socială;
- înregistrării muncitorilor independenți, care prestează servicii pe cont propriu la instituția de securitate socială;
- deducerii contribuțiilor de asigurări sociale ale salariaților;
- plății contribuției de asigurări sociale totale de către angajator sau lucrătorul independent.

9 - Calificare și instruire

Verificarea:

- competențelor și cunoștințelor lucrătorilor și angajatorilor;
- valabilității certificatelor necesare;
- eficacității materialului de instruire și a procedurilor prin observarea persoanelor pe teren;
- calificărilor și experienței supervisorilor pentru planificarea și organizarea activităților/lucrărilor de construcție;
- faptului dacă toți salariații sunt suficient de instruiți;
- disponibilității cerințelor de competență pentru selectarea contractanților; contractorii certificați sunt utilizați ori de câte ori este posibil;
- toate licențele și certificatele necesare sunt verificate și arhivate.

10 - Egalitatea de șanse și de tratament (nediscriminare)

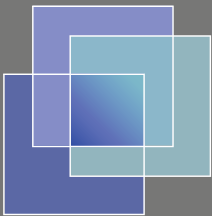
Verificarea faptului dacă:

- muncitorii au fost recrutați și promovați în baza calificărilor, competențelor și experienței profesionale;
- întreprinderea dispune de o politică de egalitate a șanselor, care acoperă, cel puțin, procesele de recrutare, promovare, repartizare a muncii și concedierii personalului;
- există proceduri pentru a se asigura că această politică este cunoscută și implementată;
- salariații sunt remunerați în mod egal pentru munca de valoare egală. Angajatorii nu plasează anumite sarcini mai presus decât altele (adică „sarcinile masculine” mai presus de „sarcinile feminine”);
- întreprinderea adaptează sarcinile de muncă, luând în calcul caracteristicile lucrătorilor specifici. O astfel de adaptare se realizează pentru lucrătorii cu dizabilități și pentru lucrătorii în etate, ceea ce le permite să continue să muncească, cu condiția ca acest lucru să nu creeze riscuri pentru ei înșiși sau pentru alți salariați.

Sectorul construcțiilor joacă un rol esențial în dezvoltarea socio-economică a multor țări, nu în ultimul rând din cauza numărului de lucrători angajați în activitățile de construcții. Cu toate acestea, relația de muncă (raportul juridic dintre angajatori și lucrători) în activitățile de construcții este deseori neclară, iar acest fapt duce, în mod regulat, la refuzul accesului muncitorilor la anumite drepturi și beneficii. În plus, deseori, salariații sunt expuși la numeroase pericole. În consecință, condițiile de muncă pe multe șantiere de construcții nu pot fi considerate „decente”, deoarece lucrătorilor nu li se poate garanta un mediu de muncă echitabil, just, sigur și sănătos.

Controalele efectuate de inspectorii de muncă au un rol esențial în asigurarea unor condiții de muncă decente pentru muncitorii din toate sectoarele economiei, inclusiv în construcții. Scopul acestui ghid este de a ajuta inspectorii de muncă să-și îndeplinească rolul, oferind informații practice, într-un format ușor de utilizat, cu privire la o metodologie sugerată pentru efectuarea inspecțiilor activităților de construcții. Această metodologie variază de la planificarea inspecției până la raportarea constatărilor și oferă informații tehnice pe care inspectorii de muncă le pot transmite angajatorilor și salariaților, în vederea asigurării „muncii decente”.

Ghidul detaliază multe dintre condițiile de muncă pe care inspectorii de muncă trebuie să le abordeze, precum și pericolele la care pot fi expuși muncitorii. De asemenea, ghidul documentează măsurile de siguranță, recunoscute la nivel internațional, care, dacă vor fi respectate, vor reduce probabilitatea ca lucrătorii să sufere de accidente de muncă și boli profesionale.

**Direcția Administrarea Muncii, Inspecția Muncii
și Securitate și Sănătate în Muncă
(LABADMIN/OSH)**

Biroul Internațional al Muncii
Route des Morillons 4
CH-1211 Geneva 22
Elveția

Tel: +41 22 799 67 15
Fax: +41 22 799 68 78
Email: labadmin-osh@ilo.org
www.ilo.org/labadmin-osh

ISBN 978-92-2-130442-5

9 789221 304425